Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Nagelaten gedichten van Dirk Smits

https://hdl.handle.net/1874/31027

NAGELATEN GEDICHTEN

VAN

DIRK SMITS.

I. DEEL.

NAGELATEN GEDICHTEN VAN *DIRK SMITS.*

I. DEEL.

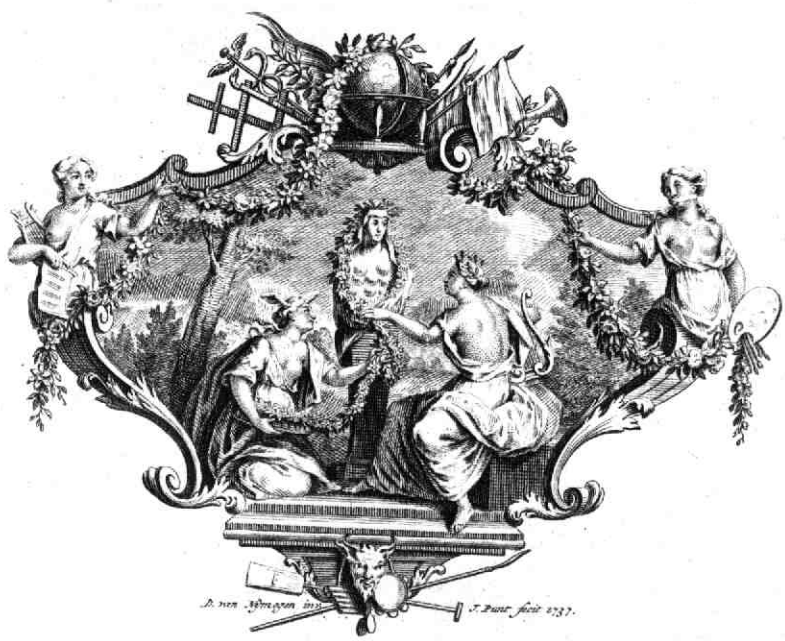

TE ROTTERDAM,
BY JAKOB BURGVLIET,
MDCCLVIII.

OPDRAGT

AEN DEN WEL EDELEN GESTRENGEN

HEERE

JOSUA VANDER POORTEN,

BY HET LEVEN ZYNER DOORLUCHTIGE

HOOGHEIT,

WILLEM DEN VIERDEN,

DESZELFS REPRESENTANT

IN HET OPPERBESTUUR

DER NEDERLANDSCHE OOSTINDISCHE

MAETSCHAPPYE.

O VANDER POORTEN, die aen 't Y,
Al vroeg, langs de allerſteilſte trappen
Der meestberoemde wetenſchappen,
Uw tydgenooten ſteegt, met vlugge vaert', voorby:

U,

U; die, de alömberoemde kunst
Des grooten Dichters SMITS, ſteeds eerde,
Zyn eedle gaven hoogwaerdeerde,
En hem belonkte met eene ongemeene gunst':

U worden, door myn' lagen toon,
Uit naem' van zyne Weduwvrouwe,
Die, nog gedompelt in den rouwe,
Haer' Echtgenoot betreurt, dees DICHTEN aengeboôn:

Dit overdierbaer Kunstkleinoot,
Met zwier' en vier en geest' en leven
En ſchrandre vindingen doorweven,
Dus, door 's mans eigen hand, vervaerdigt voor zyn doodt:

Ja dit, o eedle Kunstmeceen,
Die Letterhelden gunst durft toonen,
De Dichters naer hun waerde kroonen,
Dit offeren we aen U, met meer dan dubble reên.

'k Weet,

'k Weet, hoe uw gulle vriendlykheit,
Geſtaêg van trouwen byſtand zwanger,
De Weêuw en 't Kroost van onzen Zanger
Getroost heeft en veel ſtofs van dankbaerheit bereid.

'k Weet hoe uw Taelkunde, aen myn' SMITS,
Niet zelden dierbaer kwam te ſtade.
'k Weet hoe hy zich met U beraedde,
Hoe Gy, op duistre paên, hem ſtrekte voor een' Gids.

Indien zyn geest van onze daên
Nog kennis drage in 't ander leven,
Zal 't hem geen kleen genoegen geven,
Dat uw beroemde Naem mag voor zyn DICHTEN ſtaen.

Zy komen U rechtmatig toe.
Ontfang ze met omhelzende armen.
Gy kunt, Gy zult ze ook wel beſchermen,
Wat arbeid tegen hen de bitſe nyd ook doe!

Zoo ſtrekk' nog lang uw wyze deugd
Tot ſchrik der dwalende verkeertheit;
Uw eêl vernuft en Taelgeleerdheit,
Aen elk, die wetenſchap en kunst bemint, tot vreugd.

NIKOLAES VERSTEEG.

Te Rotterdam
den 8en der Wynmaend'
MDCCLIII.

VREDE.

Geboren 1702. Overleden 1752.

D. à Nymegen pinx. Rotterod. P. Tanjé sculps. Amst. 1782.

Wat Kunstzoon poogt ons hier ten Zangberge op te leiên?
Is 't, fiere Rotte! uw Tolk? de Aartspriester van uw Reyen?
Uw Dichter, die de Kunst gehuwt heeft aan Natuur?
Ja, 't is die Stroompoëet, uw SMITS, wiens yvervuur,
Wiens vondryk liermuzyk gantsch Neêrland kan bekoren;
Of eer, 't is Vondel zelf, in dezen Zoon herboren.

I. Burgvliet excud. Rotterod. STUDIO FOVETUR INGENIUM.

VREDEZANG.

VREDEZANG,

AEN

DE WELËDELE EN MOGENDE

HEEREN

ZEERADEN

TER

ADMIRALITEIT

OP DE MAES.

VOelde eertyds 't heidendom een blyde drift in de aêren,
Als door de orakelſtem, 't gebaer der wichelaren,
't Gekras der ravens of der dieren ingewandt,
Iet heuchlyks werd voorſpelt tot nut van 't vaderlandt:
Wat blydſchap moet dan 't hart eens Chriſten niet beſpeuren,
Als zyn verlangen, uit de ontſloten hemeldeuren,

Gods waerde huisgenoot, die niets dan heil voorſpelt,
De Vrede, door een' rei van zaligheên verzelt,
Gekleedt in wit gewaedt, gehult met hemelſtralen,
Tot heil zyns Vaderlands, aenminnig neêr ziet dalen?
Blaest thans haer adem elk een fiere zangdrift in,
't Is dan ook billyk dat myn blyde zangheldin,
Getooit met eenen krans' van friſſche olyveblaêren,
Die Schoone welkoom heet met galm' van keel' en ſnaren,
Dat zy, die lang om 't leet van Neêrlandt ging gebukt,
Nu, door de hoop op 't heil haers Vaderlands verrukt,
In haer beſpiegeling' op Vreêbanketten aze.
Welëdle RADEN, die, op 't ſtroomkristal der Maze,
Den waterſepter zwaeit, en, onder 't hoog gezag
Der zeven landen, zit beſchaduwt van uw vlag,
Terwyl uw zetel in zyne uitgebreide palen
Blinkt van den luiſter der Oranjezonneſtralen,
Wier glans zich, door uw trouw geſterkt, nog verder ſpreit
Dan ooit uw Waterleeuw op 't veldt der baren weid.
o Zeebeſchermers! die het Vredelicht, in 't dagen,
Meê vrolyke eer bewyst, en thans met welbehagen

's Lands

's Lands waterrosſen, op hun togten afgeſlooft,
Ontzadelt in 's lands dok, een lange rust belooft;
Laet nu myn Vreêmuzyk uw oorlogzorg verpoozen.
Het waterkrygsgedrocht heeft thans de vlucht gekozen,
De Tuinmaegdt ſchept weêr aêm, de Zeeleeuw voelt geen prang:
Verleent des, ben ik 't waerdt, gehoor aen myn gezang.
't Klapwiekende gerucht riep naeuwlyks door Europe,
Dat Gods Almogendheit, tot troost der droeve hope,
De Vreê, die met het hoofdt van 't Roomſche ryksgebiedt,
Den zesden Karel, laetst te Weenen 't leven liet,
Deed opſtaen van den doode in 't levenwekkend Aken,
Of ſtraks gevoelt myn hart een drift die my doet blaken,
Om haer, die 's levens zout, het licht der weereld' is,
Aendachtig gaê te ſlaen in haer verryzenis:
Waerop Verbeelding, die ons vaek houd opgetogen,
In haer veelverwig kleedt, met weligweidende oogen,
En wieken aen het hoofdt, voor myn gezicht verſcheen.
Zy ſprak: „ Wilt gy de Vrede en al de aenminnigheên
„ Waermeê zy 't oorlog temt, de norſche krygzucht leenigt,
„ Der vorſten wraeklust toomt, 't verdeeld Euroop hereenigt,

„ En al haer zaligheên beſchouwen van naby?
„ Schiet dan de vleugels aen der vlugge Poëzy',
„ En volg my. 'k Zal, naerdien de ſchoonſte ſtar by 't duiſter
„ Het allerſchoonſte blinkt met tintelenden luiſter,
„ De alkoeſterende zon, herboren uit den nacht',
„ Of uit een donkre wolk', praelt met haer rykſte pracht',
„ Die heldre ſtar, die zon, dien glans der vorſtentroonen,
„ U by den nacht des krygs en de oorlogswolken toonen.
Zy zwygt. Ik volg haer; zy geleid my in een woudt
Waer myn gezicht niets dan 't geen aeklig is beſchouwt.
Hier groeit gebloemt noch gras; het onkruit dekt de paden;
De grondt brengt diſtels voort, 't geboomt draegt ooft noch bladen,
Men ziet'er eik noch olm met wyngaerdloof geſiert;
Men hoort'er, voor 't muzyk van 't minziek pluimgediert,
Het yſelyk gekrysch van gieren, ravens, uilen,
En niets dan naer getier, dan brullen, krasſchen, huilen;
't Gerucht verſpreit'er niets dan moordt en roof en ramp;
't Is vol ſalpeterſtank en dikken ſulferdamp;
Vaek gaet'er 't zonlicht ſchuil voor 't licht der blixemſtralen;
De ſchorre donder loeit en rolt'er door de dalen,

En voert op zyn gebrul, gehuwt aen naer geſchrei,
De Kroonzucht, Heerſchappy en Oorlogslust ten reij',
Daer Roof- en Plonderzucht met haer bebloede handen
Wat hare woede ontmoet verwoeſten, ſloopen, branden,
En de aengeſchonnen Doodt rinkinkt met ſnelle ſchreên.
Ik ſchrik op dit gezicht en wil te rugge treên;
Maer myn Geleidſter zegt: „ Schep moed, volvoer uw pogen,
„ Weid vry door dit gewest met uw nieuwsgierige oogen.
„ Dit woudt vol jammers is des Oorlogs ryksgebiedt.
'k Gryp moedt, ſla de oogen op, toen zag ik in 't verſchiet
Een overoud gebouw welks kruin, ſchoon laeg verheven,
Door ſtorm op ſtorm geſchokt, gedurig ſcheen te beven.
Niet ver van dit gebouw zat Neêrlands Maegdt, bedrukt,
Met de oogen rood beſchreit, de vlechten los gerukt;
't Beängst en kloppend hart deed haren boezem zwoegen;
Zy rustte met het hoofdt, vol rustloos ongenoegen,
Op hare ſlinke handt, de rechte hield de ſpeer
Angstvallig vast; ik zag den krygſtorm, keer op keer,
Den hoedt, dien ze eertyds fier plag naer omhoog te heffen,
Met gloeijend blixemvuur en donderſlagen treffen.

Aen hare voeten lag haer anders wakkre Leeuw,
Gedoken in het ſtof, als wars van 't krygsgeſchreeuw.
Naeuw vroeg myn Leidsmaegdt wat haer herwaerds had gedreven,
Of 'k hoor haer zuchtende terſtondt dit antwoordt geven:
„ Geen lust tot oorlog heeft my in dit woudt gevoert;
„ Der Gallen Staetbelang, dat mynen tuin beloert,
„ En, reedloos, my 't gewaedt durft van het lichaem ſcheuren,
„ Beſtond, ondanks myn' will', my herwaerds heen te ſleuren;
„ Zyn opzet luiſterde naer reên, verbondt noch klagt.
„ De Hemel weet, dat ik, van ſtaetzucht' wars, nooit tracht
„ Myn wettig erfgebiedt en grenzen uit te breijen.
„ Nooit deed ik eenig landt myn oorlogzucht beſchreijen.
„ Nooit, dan tot tegenſtandt, ſchiet ik het harnas aen,
„ Of om myn' bondgenoot manmoedig by te ſtaen.
„ My lust ſlechts met myn heir Brittanjes krygsbedryven,
„ Het moedig Ooſtenryk met mynen ſchat te ſtyven
„ En Gode mynen noodt te klagen in gebeên.
„ Men noodigt my vergeefs in 't Oorlogshof te treên,
„ Daer word Europes ramp en myn verderf beſchoren.
„ Spoei voort, gy moogt'er zelf dat treurſpel zien en hooren.

Hier

Hier eindigt zy. Wy ſpoên ons voort langs 't diſtlig padt,
En treên in 't ruim geſticht, dat kunst noch pracht bevat,
En niets vertoonde 't geen ons hart of oog kon ſtreelen.
De wandt was ſlechts bemaelt met wreede tafereelen,
Naeuw zichtbaer door den rook, beſmeurt met brein en bloedt.
Hier lag het dondertuig, dat ſteden ſiddren doet;
Daer moordziek handgeweer, ginds kogels en granaten;
De helſche voorraedt van bloeddorſtige ſoldaten.
In 't aeklig midden van dit moordhol vol geween
Zat de Oorlog op een' troon van puin en menſchebeen;
Hem dekte een vael gewaedt; men zag zyne oogen branden,
Als gloênde kolen vuurs, hy klemde in zyne handen
Een' ysren ſepter en een fakkel, die bereit
Van pek en menſchevet, een ſtinkend licht verſpreit.
'k Zag by dit ſcheemrig licht, met uitgetogen klingen,
De Heerſchers van Euroop, vergramt, zyn troon' omringen.
Hier ſtond Hesperië, ten zeeſtryde uitgerust;
Daer 't moedige Brittanje, uit edle wraek' belust
Om 't nadeel van den Teems den Iber te vergelden;
Daer 't dapper Ooſtenryk, omrigt van wakkre helden,

Kroäet

Kroäet, Slavoniër, Hongaer, Huſaer, Panduur;
Ginds 't fiere Gallië, vol blakend oorlogsvuur,
Om naer zyn' wil, ondanks 't geſtaefd verbondt, vermetel,
Een' Vorst te heffen op den Keizerlyken zetel.
't Ontzagbaer Pruiſen bood aen Gallië de handt,
Om 't Huis van Ooſtenryk op te offren aen den brandt.
Ik zag het oorlogsvuur ſtaeg ſchitteren uit de oogen
Van Saxen, Beijren en Sardinië, opgetogen
Met al den heldenſtoet in krygsbeſpiegeling'.
De Vorst des krygs, bewust wat drift elks hart beving,
Wist yder naer zyn' wensch te leiden en te ſtieren,
Door de onvertſaegde vlyt van zyne lyfſtaffieren,
De Staetzucht, 't Zelfbelang, den Waen, de Heerſchappy',
De valſche Dapperheit, de List en Vleijery';
Die ſnooden wisten elk tot tweedragt aen te ſporen:
Dees' bliezen zy, kwanswys tot heil zyn 's volks, in de ooren
Dat hy, het ſchaê wien 't wil, de koopvaert voor moet ſtaen;
Dien gespten zy met list' het blinkend harnas aen,
Om zyn ontzagbaer ryk heldhaftig uit te breijen;
Dien raên zy, daer ze hem met ydle loſſpraek' vleijen,

Tot

Tot demping van den twist in 't oorlogsveldt te treên;
Dees' wie Germanjes troon naer 't kroonrecht moet bekleên,
Terwyl 't, om 's Keizers doodt vast zuchtende en verſlagen,
't Verdervend vuur des krygs zyn hartäer voelde knagen,
En Pruiſens Adelaer, die voor geen dreigen zwicht,
De Zon van Ooſtenryk vloog in het aengezicht.
Een' ander' hielden zy met looze tael' voor oogen,
Dat zyne majesteit geen ſchennis moet gedoogen,
Of achtſlaen op al 't geen hy ooit beloofde of zwoer.
Dus zetten ze al 't gebouw alöm in rep en roer.
Ik zag den Oorlog vast zyn' ysren ſepter zwaeijen
En 't zaedt van tweeſpalt in der vorſten harten zaeijen,
Wanneer myn Leidsmaegdt my met hare zachte hand'
Leid daer het ſchilderwerk pronkt op den zwarten wandt.
Zy ſprak: „ Zie hier geſchetst wat leet, welke ongenuchten
„ De Christenweereldt uit dit moordhol heeft te duchten,
„ Wat landbedervend kwaedt het reeds heeft voortgebragt.
Toen zag ik juist gemaelt, hoe Fredrik onverwacht
Opdaegde met zyn heir voor Glats en langs die wallen,
In ſchyn' van vriendſchappe, in Sileſië is gevallen;

Hoe de achtbre Heerſcher van den Albiönſchen troon,
Verzelt van Cumberland, 's Helds onverſchrokken Zoon,
Aen de oevers van de Main', door Neêrlands magt geſteven,
Noailles en zyn heir heeft op de vlugt gedreven,
Den Mainſtroom zwellen deed van 't Franſche heldenbloedt.
'k Zag hoe de Beijervorst, door ydle hoop gevoed,
Den troon des ryks beklom langs eenen berg van lyken,
Doch haest, in ballingſchapp', van kwelling' moest bezwyken,
En 't kwynend leven in den ſchoot' van Frankfort liet.
'k Zag hoe verbaest de Ryn dook onder 't lis en riet,
Toen hy, door zynen vloedt, den Roem van Lottharingen,
Ondanks der Gallen wacht, den Elzas in zag dringen;
Ook hoe in Beijeren 't verlaten Munchen ſchreit,
Terwyl 't Hongaerſche ros door zyne ſtraten weid.
Wat verder zag ik Praeg voor Fredriks krygsmagt' bukken,
En 't leger van Louis in 't vorstlyk Swaben rukken.
Maer 'k werd, terwyl elk ſtuk my deernis gaf, gewaer,
Hoe Neêrlands edle Maegdt, in nood' en lyfsgevaer,
Naer 't leven was verbeeld in een der tafereelen.
Ik ſpoei my derwaerds, om in haren druk te deelen.

'k Zag

'k Zag hier der Gallen magt den ringmuur van haer' tuin,
Ondanks hunn' woord' en eed', vermorzelen tot puin.
'k Zag Meenen, Yperen, en de eêlſte Vlaemſche ſteden,
Ooſtende, Doornik, Gent, de lenden in getreden,
Den Denderſtroom gevult met levenden en doôn.
Dan 'k zag ook, tot haer' troost, de Keizerlyke kroon,
Te Frankfort in 't gezicht van Vrankryks legervanen,
Op 't hoofdt verzegelt des Groothertogs van Toskanen.
Myn Leidsmaegdt, op wiens ſpoor ik in het krygsleet deel,
Geleid my dus van 't een naer 't ander tafereel.
Hier zag ik Ooſtenryk op Pruiſen triömferen,
Daer Pruiſen met lauwrier van 't bloedig ſlagveldt keeren,
Daer Saxens Opperhoofdt, bedeest, in lyfsgevaer,
Uit zynen zetel vliên voor Pruiſens Adelaer.
Hier graesde 't krygsgedrocht met zyn gewette tanden
Door 't vette Italië, ſchond beemden en waranden,
En maekte, in 't zwelgen van zyn ſnoodgeroofde ſpys',
Een ſtinkend kerkhof van dat lieflyk paradys.
Daer ſcheen de Po bloedrood en Piemont 't brandend Trooijen;
Ginds holde 't oorlogspaerdt door 't onvertſaegt Savooijen;

Hier ſchond de krygsörkaen het marmren Genua.
Voorts zag ik, daer ik 't oog verbaest in 't ronde ſla,
By 't licht der oorlogstoortſe, in andre tafereelen,
Den oceaen, bedekt met dryvende kasteelen;
Het ſterke Porto Belle, ontgrendelt door Vernon;
De Kaeb Breton, geboeit door 't magtig Albion;
Brittanjes Kroonharpy op 't Schotsch gebergte zitten;
De Spaenſche zilvervloot, geplondert door de Britten;
't Bataeffche waterheir, ten oorloge uitgerust,
Standvastig op de wacht rondöm de Zeeuwſche kust;
Brittanje een' ryken buit van ſchier ontelbre ſchepen,
Den vyanden ontrooft, naer zyne havens ſlepen;
De watermonſters, voor zyn zeeklaroen vervaert,
Vliên naer hun plondernest met ingetrokken ſtaert'.
Ik wilde myn gezicht naer de andre zyde wenden,
Daer Brabandt lag verwoest door Vrankryks legerbenden,
Daer Brusſel, Mechelen, Antwerpen, Charlerooi,
En Mons, met andre ſteên, den vyand' viel ten prooij';
Maer een verward geſchrei, gekerm en angſtig klagen,
Verzelt van krakk' op krak en felle donderſlagen,

Ver-

Vervulde 'gansch gebouw. Ik vlieg op dit geluidt
Met myn Geleimaegdt fluks het hof des Oorlogs uit.
Toen zag ik Hollandt, dat weleer, vol kloek vermögen,
De trotſte vorſten dwong door 't wenken van zyne oogen,
Het Spaenſche juk zoo fier heeft van den hals geſchudt,
De wreeden wederſtaen, de zwakken onderſtut,
Te veld' zyns vyands heir ter neêr velde of deed wyken,
Te water vloot by vloot de trotſche vlaggen ſtryken:
Dat Hollandt zag ik hier, verbleekt van ſchrikk' en ſchroom',
Neêrzygen op het puin van Bergen op den Zoom,
Zyn' burg, zyn' toeverlaet, waer op 't, ondanks het kraken
Der bommen, 't ſtormgedreun, het vuur- en kogelbraken
Van 't blixemend geſchut en 't dondrend krygsgeweldt,
Zoo lang, gerust, zyn hoop had vruchteloos geſtelt.
'k Zag Hulst, ik zag Kadſant en Breskens overwonnen.
't Is al verwoest zoo ver myne oogen reiken konnen.
Nu dekt me een buskruitwolk, dan zie ik 't blixemlicht,
Dan hoor ik 't donderen op 't bevende Maestricht.
In dezen krygſtorm, in dit bulderen en blaken,
Verryst, verheft zich uit de vrye rykſtat Aken,

Wiens koeſterende ſchoot het kwynend leven wekt,
De Vrede, die al de aerd' tot levenwekſter ſtrekt,
Die al wat leven heeft weêr bly doet adem halen
En 't oorlogsönweer ſtilt, terwyl zy aen koomt pralen,
Gelyk de morgenzon, wanneer ze, in 't goud gekleed,
Met ſtralen om 't gelaet uit hare ſlaepzael' treed.
Het zuivere gewaedt vloeit luchtig om haer leden,
Een palmkrans dekt haer hoofdt, de zachtheit harer zeden,
De blankheit van heur hart blinkt uit haer bly gezicht,
Dat vast met ſtrael' op ſtrael het duiſter woudt verlicht.
Men ziet de lieve lente op hare wangen blozen;
Zy ademt niet dan geur van verschöntloken rozen,
En voert in hare leest, vol aertsbevalligheit,
Een' goddelyken zwier en hooge majesteit.
De ware Vriendſchap, die het leven is van 't leven,
De hemelſche Eendragt en de oprechte Liefde ſtreven,
Als herautinnen blyde en ſtatig voor haer uit;
Dit drietal ſtaeft haer' lof met ſtreelend maetgeluidt,
Bekranst haer ſneeuwit kleedt met groene olyvebladen,
En ſtrooit Oranjeloof en vruchten langs de paden

Waer

Waer op zy word verzelt van haren hemelſtoet,
Gerustheit, Vrolykheit, Gods Zegen, Overvloedt,
Genoegen, Welvaert en ontelbre zaligheden;
Al ſtaetjongkvrouwen, die, getrouw, haer zy bekleeden
En tripplend volgen op heur' errensthaften tret.
Zoodra de ſchoone dus haer zuivre voeten zet
Daer Neêrlands droeve Maegdt, van bitter leet bevangen,
Nog kwynde en hooploos zat met tranen op de wangen,
Vat zy, vol teederheit, met vrolykheit gepaert,
Haer vriendlyk by de handt, en heft haer op van de aerd';
Ze omhelst en kuscht haer teer en ſtreelde dus hare ooren:
„ Schep moedt, bedrukte Maegdt! uw heillot is herboren,
„ Het hemelsch Vredehof, genoopt door uw gebeên,
„ Zend, tot Europes heil, my gunſtig herwaerds heen,
„ Opdat ik 't krygsvuur blusch', het Vredevuur ontſteke,
„ De hemelſche eendragt in der Vorſten harten kweeke,
„ Het roofziek krygsgedrocht uit uwen tuin verdryf',
„ En uwen ſchedel dekk' met heiligen olyf.
„ Schep moedt! 'k ben uw vriendin, de noordſtar uwer ſchreden;
„ Ik ben de zelve, die, nu juist een eeuw geleden,

„ U

„ U heb den tranendaeuw van 't blank gelaet gekuscht,
„ Het tachtigjarig vuur des oorlogs uitgebluscht,
„ Uw' nek bevryd van 't zwaerdt der wrevele Filippen,
„ Den vryen hoedt, toen gy 's Lands hulk van Spanjes klippen,
„ Uw kuisheit uit de magt' der ſchendren hadt geredt,
„ Omvlochten met lauwrier, op uwe ſpeer gezet.
„ Toen zag ik, op myn komst, u om uw' Fredrik treuren,
„ Nu vind ik u, omringt van nieuwe Oranjegeuren,
„ Daer de edle Feniks, uit zyns Vaders asch geteelt,
„ Uw WILLEM, u bewaekt, beſchermt, belonkt en ſtreelt.
„ Schep moedt! zyn wakkerheit zal u en my behoeden,
„ En Godt door myne komst 't geleden leet vergoeden.
Zy zwygt. De Tuinmaegt valt eerbiedig haer te voet,
Gevoelt in 't zwoegend hart een' nieuwen vreugdegloedt,
Wischt bly de tranen af, ſlaet haer vervrolykte oogen
Aendachtig hemelwaerds en dankt Gods Alvermogen.
Intuſſen ſpoeit de Vreê zich voort op 't ſnaergeluidt,
Waer zy haer ſchreden wend ontluikt gebloemt en kruidt,
't Geboomt bot uit en bloeit, 't veldt krygt een blyder wezen.
Het woudt, hoe aekelig, hoe naer en doodsch voordezen,

Is nu een paradys, waer 't zangrig pluimgediert
Bevallig kwinkeleert en door de takjes zwiert.
Het ongedierte duikt in holen en ſpelonken.
Het ingeſtort gebouw des Oorlogs is verzonken.
De ſteden ryzen uit haer bloedige asch' en puin'.
De Vorſten, die elkaer flus met gehelmde kruin'
Begrimden, uitgedaegt op 's Oorlogs moordtooneelen,
Vergasten nu elkaêr in groene olyfprieëlen,
Daer dolle krygſtorm loeit noch laeuwe bloedſtroom bruischt,
Maer 't vredekoeltje ſpeelt en 't nektarbeekje ruischt.
Die lieve rust verkwikt het afgeſtreên Germanje.
Nu kuscht Hesperië het vreêgezind Brittanje,
Brittanje Gallië; daer Gallie Ooſtenryk,
Met Pruiſen teêr verzoent, omhelst, op 't ſchel muzyk
Der krygstrompetten, die Euroop niet meer verbazen,
Maer op een' vredetoon alöm den aftogt blazen,
't Geheiligd Vreêverbondt, geſtaeft met eed' en eer',
Schenkt yder Vorst zyn volk, zyn landt en ſteden weêr.
't Verwoest Italië ryst vrolyk uit zyn tranen,
Terwyl der Gallen heir met opgerolde vanen

En omgekeert geſchut zich ſpoeit uit zyn gebiedt.
't Gemarteld Vlaenderen, 't gefolterd Brabandt ziet,
Vermoeit van onder 't juk den kryg tot prooi te ſtrekken,
Met blydſchap 's Vyands heir, bevredigt, henen trekken.
De gryze Schelde beurt op 't vrolyk vreêgeluidt
Het hooſdt, met lis bekranst, den glazen ſtroomzael' uit,
En roept met de Yperlee, die met haer Vlietnajaden
Nu veilig zeewaerds ryd op heure waterraden,
Der Gallen wykend heir 't vaerwel blymoedig na.
De Leye en Denderſtroom vergeten hunne ſchaê,
En vloeijen vreedſaem voort door akkers en valeijen.
Het lust de Sambre en Maes nu bly te ſpelemeijen
Langs dalen en gebergt, door vuur noch zwaerdt ontrust.
De Geete- en Demernimf, beluiſteren met lust'
Den zoeten Vredezang van hunne ontruimde ſteden,
Terwyl hun waterſtoet, met luchte en vlotte ſchreden,
Op dat gewenscht muzyk ten reij' gaet, handt aen hand';
Die galm herbouwt den muur voor 't vrye Nederlandt,
En wykt Amſions luit noch kunstgeleerde ſnaren.
De Leeuw van Zeelandt rust nu veilig op de baren.

't Ge-

't Gehoonde Bergen, flus beknelt, geboeit, vertreê n,
Herſtelt zich op den Zoom, 't heelt zyn verminkte leên,
't Ontfangt zyn Burgery weêr in zyn dappere armen,
En zet zich weder pal, om Hollandt te beſchermen.
Men hoort nu heinde en ver, voor 't baldrend krygsgeluidt,
't Rustvoerende geſtreel der zachte vredefluit.
Waer flus, in rook' en damp', by 't zwieren der ſtandaerden,
De trappelende hoef der vyandelyke paerden
Het goudgeel graen vertrad, de veldvrucht heeft verwoest,
Belooft de landman nu zich eenen ryken oest,
En dryft, daer rooversrot noch ſoudenier hem ſtoren,
Vervrolykt en gerust, het kouter door de voren.
De blyde melker dryft, met de aenkomst' van den mei,
Zyn koeijen nu gerust in klaverbeemdt en wei.
Dus wekt de Heilbodin door lieffelyk vermogen
De vrolykheit op 't landt, de blydſchap in elks oogen,
En ſpoort door hare komst, die yders hart verheugt,
Waer ik myne oogen wende een algemeene vreugdt;
Die vreugdt, door 't rustryk heil van 't vreêgenot geſteven,
Doet ſtraks de blyde Hoop aen myne zy' herleven;

Dees zoete Troostſter van 't reikhalzend ongedult,
Gekleed in groen gewaedt en met gebloemt gehult,
Voorſpelde my het heil dat Neêrland zal bejegenen,
Indien de Almogendheit het Vreêverbondt wil zegenen.
„ 'k Voorzie [dus ſprak ze] nu de Vrede ons weêr bewaekt,
„ Zoo Batoos kroost Gods gunst zich niet onwaerdig maekt,
„ De ryke Welvaert, die alle oogen kan bekoren,
„ Eerlang tot elks geluk in Nederlandt herboren.
„ Dan zal Vorst FRISO, die op 't woedend krygsgebrom,
„ In 't muitziek Landgevaer, den ſtoel des Lands beklom,
„ En reeds de hulk van ſtaet op Gods genaê zag dryven,
„ Met zyn Vorſtinne en Kroost, in ſchaeuw' der vredeölyven,
„ Zich koeſtren in 't genot der zaligende rust',
„ En met 's Lands Vaderen, vol ongeſtoorden lust,
„ By 't groeijend Landtrezoor, in burgerliefde blaken,
„ En 't heil van Neêrlands Staet bezorgen en bewaken.
„ Dan zal de Vredezon, terwyl ze elk huis beſtraelt,
„ En met haer' gloed' in 't hart van yder burger daelt,
„ Den Twist en Muitery hunn' dollen aert verleeren,
„ En leeren hun 't beſtuur der Burgervadren eeren.

„ Dan

„ Dan zullen winkelier en noeſte handelaer
„ Hun eerelyke winst zien wasſen jaer op jaer.
„ Dan zal de Koopvaerdy met opgezwollen zeilen;
„ Zoo ver 't kompas haer wyst, de kiel geen' grondt kan peilen,
„ Heen ſtevenen door zee, en, 't zeegevaer getroost,
„ Den ſchat, dien 't goudryk West, het kruideryryk Oost,
„ En 't kille Noorden baert, met volgeladen ſchepen,
„ Behouden in Goêreê, de Maes en Texel ſlepen.
„ Dan word' gansch Hollandt weêr, terwyl zyn glory ryst,
„ Het ryke voorraedhuis, dat al de weereldt ſpyst,
„ Waer uit de Koopmanſchap haer vergekochte waren
„ Met voordeel uitvent aen uitheemſche handelaren.
„ Die voorſpoet, dat geluk zal dan met gulle gunst'
„ De wetenſchappen voên en elke nutte kunst'
„ Verſtrekken tot een ſpoor, en, by haer tierig bloeijen,
„ Gansch Nederlandt in magt, vernuft en rykdom groeijen.
Hier zwygt ze. 'k Sta verbaest; myn hartsverlangen brand
En haekt naer 't welzyn van myn dierbaer Vaderlandt.
Maer 'k mis, zoodra ik my had voor de Vreê gebogen,
Myn vlugge Leidsvriendin, en vind my opgetogen,

Daer my de Hoop nog ſtreelt met hare profeetzy.
Gun my, o RADEN, nu dees Vredeſchildery,
Niet daer uw Raedzael waekt voor 't heil der zeebelangen,
Maer in uw rustvertrek, eerbiedig op te hangen;
Terwyl de Vyvernimf, met vredeölyf geſiert,
In 't vrolyk 's Gravenhaeg' het Vreêverbondfeest viert,
Daer ze uit 's Lands Vreêpaleis, door 't ſtatenhof geſteven,
's Lands prachtig vreugdevuur doet naer de ſtarren ſtreven:
Gy zaegt de Vredezon, zoo blyde als onverwacht,
Verryzen met haer' glans' uit 's Oorlogs donkren nacht',
In 't juichend Jubeljaer der duurgekochte Vryheit,
Nadat de Oranjezon, gansch Neêrlands troost en blyheit,
Gelyk een morgenſtar, haer bly had voorgelicht;
Ziet haer nu andermael verryzen in myn dicht;
Zoo moet' myn lage kunst uw' hoogen geest vermaken!
Terwyl ge in 't vreêſaizoen niet ophoudt van te waken,
Maer, met het oog in 't zeil en 't zeeroer in de hand',
Denkt aen uw heldenſpreuk: IK STRY VOOR 'T VADERLANDT.

MDCCXLIX.

TAFE-

TAFEREELEN.

TAFEREEL

DER

WRAEKZUCHT.

O GY, die, rein van hart en nedrig van geweten,
In uw zachtmoedigheit, een ſimple duif gelykt;
Ja altyt toelegt op vergeven en vergeten,
En in die hoofddeugd' nooit uws Heilands wett' ontwykt;
Draeit vry uw hoofden om, of treedt een poos' ter zyden,
Wy hangen dit tafreel, niet op voor u, o neen:
Wat hier de voorgrondt toont mogt' uw gezicht ontwyden;
De Wraekzucht word hier ſlechts genood om toe te treên.

Zoo moog' zy haer gelaet vol purpren gruwelvlekken,
Hier, met een trillend hart, als in een' ſpiegel' zien;
Ja in haer eigen ſchaêuw' haer ſnood gedrag ontdekken,
En, tot der menſchen heil, zelf voor haer ſchaduw' vliên.
Is 't wonder dat men hier op voor- en achtergronden,
Alöm onzuiver blaeuw en morszig zwart ontmoet,
Dees ſchildery verëischte, in 't hoogen, diepen, ronden,
Geen aengename verf maer enkel gal en roet.
Dat zyn de wezentlyke en bittere eigenſchappen
Der Wraekzucht', die gy hier, met een geveinst gelaet,
Ziet wandlen voor haer' ſtoet, die hare ſnoode ſtappen
Vermetel onderſteunt en naerstig gadeſlaet.
Wie zou voor dit gedrocht niet ſidderen en ſchrikken?
Ei zie, zy buigt het hoofdt kwanswys demoedig neêr,
Doch ſchort de winkbraeuw op en ſlaet haer gloênde blikken,
Waer heilloos vuur uitſtraelt, gedurig ginds en weêr.
Het broeinest van heur haer gelykt een pruik van ſlangen,
En hangt, verwart en woest, om haren ſtuggen nek.
Haer mondt is blaeuw en bleek, haer ingevallen wangen
Zyn door haer' vuilen aêm beſmeurt met vlekk' op vlek.

Haer

Haer lyf is uitgeteert door noodelooze zorgen,
Waer zy zichzelf meê kwelt en uur op uur ontrust.
De ſlaep ontvlied haer 's nachts, geen lieffelyke morgen
Verkwikt haer' wreeden geest, geen dag verwekt haer lust,
Haer rechtehandt verbergt, in haer beſmeurde kleeden,
Een' ponjaert, ſcherp van ſneê, die ſtaeg op 't leven loert,
Van hun, die, zoo zy waent, haer immer iet misdeden,
Zoo word zy door iet kleens tot groote wraek vervoert;
Gy ziet haer ſlinkehandt daerom een glas bevatten
Wiens kracht het voorwerp van haer' bittren haet vergroot,
Dat doet haer al heur leet op hooger waerde ſchatten,
Dan 't waerlyk waerdig was, toen zy het eerst genoot'.
Arglistigheit, bedrog, geveinstheit, ontrouw, ſchennis,
En ander ſnood gebroedt verzellen haren tredt,
Terwyl zy, gansch ontbloot van deugd' en edle kennisſ',
't Gehoor ſluit voor Gods woordt en de oogen voor zyn wett'.
Dus durſt zy 's hemels Vorst op zynen troon onteeren;
Ja poogt hem 't wraekzwaerdt vaek te wringen uit de hand',
Hoe vaek zyn mogendheit haer weêr te rug doet keeren,
Daer zy zichzelf verteert van ſpyt' en ſmaed' en ſchand'.

Men denk' eens in wat ſtaet' die ſnoode ſtaêg moet leven,
Als haer de wanhoop plaegt met droefheit en verdriet,
Dewyl zy nooit by Godt durſt reppen van vergeven,
Want zy vergaf toch nooit haer' ſchuldenaren iet.
Al riep een ganſche ſchaer van heilige Profeten
Haer voor vele eeuwen toe: beveel de wraek aen God'.
Zy ſloeg het in den windt, door ſnooden waen bezeten,
En dreef met liefde en vrede en lydzaemheit den ſpot.
't Verbaze u niet dat zy, zoo graeuw en grys van haren,
Door 't pak des ouderdoms hier krom gebogen gaet;
Zy gaf toen op dit rondt nog naeuwlyks menſchen waren,
Al proeven van haer' aert door een vervloekte daedt.
Ik zwyg hoe ze, uit den poel' des afgronds opgerezen,
Wanneer ze op 's Hemels magt zichzelf niet wreken kon,
Het allereerste paer liet door de ſlang belezen,
Om dat het, haer ten ſpyt', geſtaêg Gods liefde won,
In Kaïn is haer aert ons zonneklaer gebleken,
Zy vierde in hem den toom aen hare gruweldaên,
En deed, opdat zy dus zichzelf op Godt zoud' wreken,
Ten ſpyt' der broedermin, hem Abel nederſlaen.

Dus

Dus doelde zy ook vaek, met duizend looze lagen,
In Ezauws wraekziek hart, op Jakobs ondergang,
En ſtoorde zich te noô aen vrouw Rebekkaes klagen,
Wie, om dien broedertwist, het leven viel te bang,
Ja hadd' de trouwe zorg van die zoo teedre moeder
Den jongen Jakob niet tot vluchten aengeſpoort,
Zy hadd' hem omgebragt door Ezauw, zynen broeder,
En 't huis van Izak ook bevlekt met broedermoord'.
Hoe wist zy voorts het hart van Jakob aftematten,
Niet ſlechts door Ezauws wrok en overzoenbaerheit,
Maer toen zy Simeön en Levy uit deed' ſpatten,
Daer zy voor Hemons huis het wraekvuur had bereid.
Hoe duur moest Sichem haer zyn dartle min vergoeden,
Toen 't zwaerdt zyn groene jeugdt en gryzen vader trof'
En al zyn manſchap doodde; en zy, in al dat woeden
De vrouwen met haer kroost wegvoerde uit ſtat en hof.
Dus wist ze in 't heldenhart van Gideön te dringen,
En gaf zyn dapperheit het wraekzwaerdt in de vuist,
Opdat hy 't hoonziek volk van Succoth zoud' beſpringen,
En Pnuël dat hem wuft beſpot had en verguist.

De man die, naer Gods hart, godvruchtig was en heilig,
De groote David vond, op Nabals euveldaên,
Zyn koningłyk gewaedt en moedig hart niet veilig,
Voor haer verwoede drift' en doodelyk beſtaen.
Hadd' ſchoone Abigaël 's Helds woede niet verſproken,
En, in zyn edle ziel', de wrevelheit verzacht,
Zy hadd' zich toen alleen op Nabal niet gewroken,
Maer al zyn manlyk volk vernielt en omgebragt.
Hoe ligt laet zy zichzelf tot gruweldaên vervoeren?
Wat heeft 'er niet al kracht op haer bevlekt gemoed?
Een wenk, een lach, een woordt kan hare ziel ontroeren,
Ja wat beſtaet zy niet om 't misſen van een groet;
Dat tuigt ons Haman, die, door hare drift bezeten,
In zyn hoogmoedig hart, dat ſtaêg in trotsheit klom,
Niet ſlechts op Mordechai verſtoort was en gebeten,
Maer zyne wraek verſpreide op al het jodendom.
Maer och! wat vond hy zich door haer beſtaen bedrogen,
Wat was haer wrevelheit zyn ſiddrend hart een walg,
Toen hy, die toelag om zichzelven te verhoogen,
Zichzelf' verhoogen zag' aen zyn verheven galg'.

o Wraekzucht, waert gy toen met Haman omgekomen!
Hadd' u de ſtrop met hem verworgt en doen vergaen,
Men hadd' u, na dien tydt zoo dikwyls niet vernomen,
En gy zoudt thans de deugdt zoo trots niet wederſtaen.
Men zag', o doodharpy, o vlek, o pest der zielen;
Geſchichtboek en kronyk alom van bladt tot bladt,
Niet van uw gruwelen en euveldaden krielen,
En zooveel klingen niet met brein en bloedt beſpat.
Men zoude u dagelyks niet reis op reis ontmoeten,
Niet zien hoe gy vol ſpyts uw naesten kwelt en plaegt,
En, om uw' ſnooden lust en helſche drift te boeten,
De hel en haer geſpuis tot uwen byſtandt daegt.
Zult gy dan nimmermeer uw' dollen loop volenden,
En eeuwig voor 't geluidt der boettrompetten vliên?
Zult gy oneindig, met uwe eervergete benden,
God' en zyn' goeden geest' hardnekkig weêrſtandt biên?
Gy ziet hoe noô zich Godt laet tot de wraek bewegen,
Schoon zy alleen aen Hem, aen Hem alleen behoort,
En gy, ſchoon 't u niet voegt, zyt ſtaêg tot wraek genegen,
En wordt, om 't minste leet, verbolgen en verſtoort.

Gy hoort zyn' goeden geest u, door zyn woordt, verkonden,
Hoe hem, die hier vergeeft, om hoog genaê geſchiet,
En voor zyn vierſchaer' nooit vergiffenis van zonden
Voor u te wachten is. maer och! gy acht het niet.
Ach! woudt gy eens de les van 's weerelds Heiland volgen,
Die zoo veel minzaemheit en lydzaemheit bezat,
Dat hy op niemandt ooit verſtoort was of verbolgen;
Ja voor zyn hateren zelfs vurig ſmeekte en bad,
Wat zoudt ge een zoete rust verwekken hier beneden.
Helaes! wat rade ik u, gy ſchept in onrust' lust
En durft op Kristus zelfs u' wreken in zyn leden,
Doch wee u, als Gods wraek zich zelf heeft toegerust.
Maer zagt. ik zwyg. dees tael ſchynt haer nog meer te ontroeren.
Zy boogt op haer gelaet en ſnoode gruweldaên.
Daer komt haer oude drift haer zinnen weêr vervoeren
Ei zie ze aen ons tafreel de dolle handen ſlaen.
Hoe blixemt haer gezicht! wat is haer bloedt aen 't zieden!
Laet ons voorzichtig zyn en hare woede ontvlieden.

ZACHT-

TAFEREEL

DER

ZACHTMOEDIGHEIT.

Sprei fluweel, ſtrooi rozebladen,
Waer een zachte daeuw op leit;
Effen alle ruwe paden,
Hier verſchynt Zachtmoedigheit,
Die, in haer bevallig wezen,
Ons haer' zachten aert doet lezen.

Zie hoe rustig komt zy aen,
Welk een geur van zaligheden
Daelt 'er van de olyveblaên,
Die haer heilig hoofdt bekleeden!
Welk een koestrend zonnelicht
Straelt 'er uit heur rein gezicht!

't Spierwit lam dat zy, zoo goedig
Voed en koestert, vleid en ſtreelt,
En het duiſje, dat zachtmoedig
Op haer' ſchoot en handen ſpeelt,
Zien wy zinnebeelden ſtrekken,
Die haer' zachten geest ontdekken.

Zy erkent geen Vaderlandt,
Dan het hof daer de englen zweven,
Daer ziet ze, aen Gods rechtehand,
Zich geſtaêg den voorrang geven,
Onder al den achtbren ſtoet,
Die aen 's Hemels will' voldoet:

Ja

Ja zy heeft zooveel vermogen
Op den Heerſcher van 't heelal,
Dat zy vaek hem heeft bewogen,
Om het menschdom ten gevall',
Zaligheden voor elenden,
Heil voor haet' op aerdt te zenden.

Ziet zy Gods rechtveerdigheit
De ondeugd' 't bitter loon verſchaffen,
Daedlyk mengt zy, met beſcheit,
Veel genade door het ſtraffen,
En bezorgt, door hare beê,
't Vlammend wraekzwaerdt in de ſcheê.

Lust het haer op aerdt te dalen,
o Dan blinkt zy als de zon,
Dan ſchiet ze aengenamer ſtralen
Dan de zon ooit ſchieten kon;
Ja dan volgen op haer ſchreden,
De allerêelste zaligheden.

Dan ſmaekt Jozef, in den haet
Zyner broedren te vergeten,
En hun liefde voor hun ſmaed',
Graen voor gramſchapp' toe te meten;
't Allerwenschelykſte zoet,
In zyn vreegezind gemoedt.

Dan weet David van geen wreken,
Schoon hy Saül, wiens geweldt
Hem zoo dikwyls is gebleken,
In zyn handen ziet geſtelt.
Neen: dan leert hy al het honen,
Met zachtmoedigheit beloonen.

Dat hem Simeï dan vloek',
En met ſteen' op ſteen bejegen',
Hy gedoogt het fier en kloek,
En, welver van wraek te plegen,
Heeft zyn' knechten zelf verboôn
Dien geweldenaer te doôn.

Dan, de goddelyke luister,
't Heillicht der zachtmoedigheit,
Blonk op 't ſchoonste in 's weerelds duister,
Toen de hoogſte Majesteit
Haer, uit 's hemels hooge zalen,
Met den Heiland' neêr liet dalen.

Hoe onſcheidbaer was ze op aerdt,
Met haer hemelſche eigenſchappen,
Aen dat vreedſaem Lam gepaert.
o Hoe teêr ſloeg zy zyn ſtappen,
Vol van goedheit en genaê,
Met haer hemelſche oogen gaê.

Nimmer zocht hy haer te ontwyken,
Hoe de haet hem ging te keer;
Telkens gaf hy nieuwe blyken,
Hoe haer ſchoonheit, die weleer
Hem ontſtak in reine Liefde,
Nog zyn' zachten boezem griefde.

Schoon hem 't farizeeudom haet',
Stadig ſchold, met ſnoô misbaren,
Voor een' dronkaerd', voor een' vraet,
Voor een' vriend' van Tollenaren;
Nimmer wykt hy van haer zy',
En zy blyft hem moedig by.

Laet de Joden, fel verbolgen,
Op zyn zaligende reên,
Hem weêrſtreven en vervolgen;
Laet de looze farizeen,
Met de wetgeleerden woelen,
't Zal haer min niet doen verkoelen.

Zy ontwykt hem niet een' voet,
In zyn bangste zielelende,
Schoon hem Judas zelf ontmoet,
En, aen 't hoofdt der Joodſche bende,
Vol van ſlinks bedrog en haet,
Met een' ſnooden kusch verraet.

Schoon

Schoon de donder, windt en baren
Zyn bevelen gadeſlaen,
En hy duizendt engleſcharen
Hem getrouw ten dienst ziet ſtaen;
Zyn Zachtmoedigheit kan lyden,
Dat zyn haters hem beſtryden.

Petrus moet, op haren last,
't Wraekzwaerdt in de ſcheede ſteken,
Boeid men 's Heilands handen vast,
Zonder 't minste tegenſpreken,
Volgt ze, in al dat onbeſcheit,
Waer hy henen word geleid.

Kajefas noch Annas woeden,
Geen Herodes, geen Pilaet,
't Snerpen van de geesſelroeden,
't Lastren van den Joodſchen raed,
Noch 't geſpot en vonnisſtryken
Doet zachtmoedigheit bezwyken.

Dus holp ze, in den jongsten nood',
Jezus alle ſmerten dragen,
Tot hy alle ſmert' ontvloot;
Dus heeft hy haer gaêgeſlagen,
Door al 's weerelds woest gedruis,
Van zyn Kribbe tot zyn Kruis.

Laet ons dan, met ziel' en zinnen,
Haer, die Gode omhoog behaegt,
En des Heilands hart kan winnen,
Dat haer teedre liefde draegt,
Trouw beminnen, dienen, eeren,
Zoo wy ooit Gods gunst begeren.

Jezus heeft de zaligheit,
En het ryk bezit der aerde,
Zulken gunstig toegezeit,
Die haer ſchatten op heur waerde;
Ja hy pryst zyn' onderdaen'
Zyn zachtmoedig leven aen.

Daer is alles in gelegen,
Wat de ware zielrust voedt:
Dat 's de bron van heil en zegen,
De edle kalmte van 't gemoedt,
Dat de buldrende onweêrvlagen
Van de weereld' kan verdragen.

Voor het zedige gelaet
Der Zachtmoedigheit bezwyken,
Wraeklust, Tweedragt, Twist en Haet.
Alle grimmigheden wyken,
Uit het zalige gewest
Daer zy haren zetel vest.

o Zachtmoedigheit, o moeder,
Van den vrede en ware vreugd',
Hartvriendin van 's levens Hoeder,
Parel aen de kroon' der deugd',
Kruisbloem, leenigster der ſmerten,
Bloei en woon in onze harten.

Koom ons met uw hulp' te ſtaê,
Wegens 't geen wy ooit misdreven,
Want de Aertsgoedheit, vol genaê,
Zal ons veel, om u, vergeven.
Zoo verheug ons uw beleidt
Hier en in alle eeuwigheit.

WEESZANGEN.

DE DANKBAERHEIT,

TEN GEVALLE VAN DE

ARME WEEZEN

DER STAT ROTTERDAM,

DER ZELVER

BURGERYE

TOEGEZONGEN,

TER GELEGENHEIT VAN DE VERNIEUWINGE
HARER LIEFDEGIFTEN AEN DE ZELVEN,

BY DEN INGANG DES JAERS MDCCXLIII.

GY, die uw hart, uw handen en uw huis,
Den Weezen weder hebt ontſloten,
Den balſem uwer liefde op hunne ſmert gegoten,
En rozen uwer gunst' kwaemt ſtrenglen om hun kruis,

Ei houdt uw deur, op onze beê, wat open;
Schoon de arme en ouderlooze Jeugdt
Geen offergaven brengt voor uwe milde Deugd',
En zich, door haren wil, daertoe vergeefs voelt noopen;
't Lust my, voor haer, de oprechte Dankbaerheit
Uw' drempel vrolyk op te leijen.
Ziet hier die Speelgenoot der blydſchapp' van Gods reijen,
De Lieſdezangeres der hoogſte Majeſteit.
Beſchouwt haer vry in 't engelächtig wezen;
De gloedt, die in haer oogen is,
Is vergenoegſaemheit en gunstërkentenis,
All' glansſen uit het vuur van haer gemoedt gerezen;
Dat heilig vuur maelt, op heur kuisch gelaet,
Dien frisſchen beemdt van roode rozen,
Die, uwen naem' ten pryze en God' ter eere, blozen,
Wiens voorzorg, door uw handt, den armen komt te baet.
't Nooitdorrend loof, om heure blonde haren,
Toont dat zy nooit uw gunst vergeet;
Haer ongeveinsdheit blinkt door haer eenvoudig kleedt,
Welks witte zuiverheit de ſneeuw kan evenaren.

Het

Het wierookvat, in hare rechte hand',
Is opgevult met ſpeceryën,
Die zy, met diep ontzag, uw mildheit toe komt wyën,
Tot lof van die omhoog de kroon der mildheit ſpant.
Zy komt u ook de korenären toonen,
Die uit uw vruchtbre zilvermyn',
Den hongerenden Wees' tot ſpys, geſproten zyn;
Ja vlecht ze tot een' krans, om uwe Deugdt te kroonen.
Gedoogt dat zy, tot roem van Rotte en Maes,
Uw handt, uw milde handt koom' kuſſen.
Zy eert, o BURGERS! u ſtaêg als Korneliuſſen,
o BURGERESSEN! u als andre Tabithaes.
't Schyn' u niet vreemt dat uit haer zuivere oogen
Somtyds een teeder traentje vloeit,
Zy merkt dat in uw hart een heilige yver gloeit,
Dit treft haer edle ziel, en houd haer opgetogen.
Ze erinnert zich hoe zy, vol bittren rouw,
Ontelbre Weesjes hoorde kermen:
„ Wil, goedertieren Godt, u onzer toch ontfermen!
„ Help! help ons! wy vergaen van honger' dorſt' en kouw'!

Het

Het heugt haer nog wat bittre tranenvlieten
Ze uit de oogen dier Onnoozelheit,
Die op der oudren lyk zich ſchier had blind geſchreit,
Langs doodſche wangetjes vermoeit zag nederſchieten.
Dan 't heugt haer best hoe, op dat naer genok,
De Heilzon door dien mist van rampen
Liefdadig henen ſtraelde, en, met die jammerdampen,
Der Weezen tranennat allengs naer boven trok:
Daer werd dat vocht hervormt in hemelzegen,
Die, met een goddelyk geruis,
Neêrvloeide op uw bedryf, uw handeldryvend huis,
En nyvre zeevaerdy, gelyk een zomerregen.
Dit ſterkte uw Liefde en Mededoogendheit,
Om 's Heilands arme en naekte Leden,
Het ouderlooze Kroost, te voeden en te kleeden,
Dat ſints, door uwe gunst, nooit byſtandt is ontzeit.
Zaegt ge eens hoe teêr uw goedheit en ontfermen
De Dankbaerheit in 't harte treft!
Zy word verrukt van vreugd', zoo vaek ze uw gunst beſeft.
Ei ziet, zy werpt zich, ſtom van blydſchapp', in uwe armen.

Omhelst

Omhelst haer teêr, laet, op myn ſmeekgeluidt,
Haer adem uwe ziel omringen.
Ze is de oudſte ſpruit der Deugd'; de vlugge Hemellingen
Zien zelfs naer heure komst met duizend oogen uit.
Raekt zy de poort der hooge hemelzalen,
Met hare lieffelyke klop,
Dan gaet het vriendlyk hart des Hemelkonings op,
En de Englen ſchieten toe, om haer gezwind te onthalen.
Ze is de eêlſte bloem, die, in dit aerdſche dal,
Oit wies voor 't eeuwigbloeijend Eden,
De Aenvoerſter van den rei der Godverloofde zeden.
Neemt haer des gunſtig in, Gods Liefde ten gevall',
En, om Gods Liefde, ook tot der Weezen zegen,
Waervoor ze u dankt, waerom ze u bidd'!
Zoo moet' zy, dag aen dag, terwyl ze uw hart bezitt',
Uw handt tot ryke gunst voor 't arme Kroost bewegen!
Zoo moet' zy ſtaêg uw trouwe Liefdedaên
Tot eene nyvre voedſter ſtrekken,
Opdat zy magtig zyn, om u alöm te dekken
Voor alles wat uw huis, dees Stat en 't Landt kan ſchaên!

Zoo blyft ge, in ſchaêuw' der vette vreêolyven,
Hier rusten, door Gods arm behoed!
Zoo moog', wat oorlogsſtorm reeds heinde en verre woed,
De hulk van Neêrlands Staet in ſtille kalmte dryven!
Dan kryg' de Maegdt van Hollandt nooit gevoel
Van kryg of ſcherpgewette zwaerden;
Dan ſtaet uw akkerlandt geen' hoef' der oorlogspaerden,
Uw kroost geen' krygsmans dolk', uw huis geen vlamm' ten doel';
De veldmuis zett' dan nooit haer bitſe tanden,
Tot onze ſchaê, in graen of gras;
Dan levren boom en beemdt ons ſchuren vol gewas;
Dan overſchryd' rievier noch zee ooit dyk of ſtranden.
De welvaert volgt Milddadigheit en vlyt,
Die ſtaêg den Hemel milder maken.
Hy, die de Weezen hier hun noodgeſchrei doet ſtaken,
Krygt deel aen 't eeuwig heil 't geen 't Englenhof verblyd.
Lieſddadigen; dus lustte 't my te zingen,
Ten dienſt' der ouderlooze Schaer',
Aenvaerdt dit dankgezang, zoo zy dit Nieuwe Jaer
U eene milde bron van nieuwe zegeningen.

GODS

GODS VOORZORG

OVER

HOLLANDT,

DER

MILDDADIGE BURGERYE

VAN DE STAT ROTTERDAM,

TEN DIENSTE DERZELVER

ARME WEEZEN,

TOEGEZONGEN;

BY DEN INGANG DES JAERS MDCCXLIV.

'k Zing hoe de algoede Godt, de Schenker aller dingen,
Zyn vriendelyk gezicht op Neêrlandt nederſlaet,
En daeglyks, met een' ſchatt' van nieuwe zegeningen,
Ons, en in ons, ons huis en handel overlaed;

Hoe zyn Menschlievendheit, met wonderbaer vermogen,
Ten prys' van hun wier hart van ware godvrucht' blaekt,
Door hare teedre zorg, geſtadig uit den hoogen
Ons dierbaer Vaderlandt beſchermt en trouw bewaekt.
Die zangſtof ſtreel' u 't hart, myn waerde Statgenooten,
Nu ik in 't nieuwe Jaer, opnieuw, der weezen rei,
Wiens armoê nooit uw huis of handen vond geſloten,
Met ſmeekend maetgeluidt, naer uwe deuren lei.
Ik lei ze ſlechts, maer Godt, Godt zend hen t'uwaerds henen,
De Heilandt wyst uw huis hun tot een toevlucht aen,
Bewust, dat ge, aengeſpoort door hun nooddruftig ſtenen,
Het ouderlooze Kroost, als ouders, by zult ſtaen;
Het richt, met een gemoedt door 't vuur der hoop' aen 't branden,
U, die voor hunnen nood' hier 's Hoogſten plaets bekleedt,
Wel boezemöuters op, doch heeft geen offerhanden,
Dan oude dankbaerheit en nieuwe ſmert en leet.
Doch uw teêrhartigheit, uw liefde, uw mededoogen,
Uw vaderlyke zorg, die de armoê mild onthaelt,
Nood de arme Weezen zelf voor uwe vriendlyke oogen,
Waeruit hen 't koeſtrend licht van 's Hemels gunſt' beſtraelt.

Wie

Wie weet met welk een' glans en tintelende vonken
Uw Mededeelzaemheit in 't oog der Godheit blinkt,
Wat heilgoedt onze Stat, om haer, al word geſchonken,
Als uwe liefdegift in de offerſchalen klinkt?
Wie weet of zy, wiens kruin we een bloeijende eerkroon ſtrengelen,
Uit Salems Vredehof, waer niet dan welvaert woont,
De ſlaepelooze wagt, Gods trouwbeſchermende Engelen,
Tot Hollands dienst en heil niet heeft omlaeg getroont?
Voorwaer, my dunkt, ik zag, nu eene reeks van jaren,
Terwyl de kryg, die goedt en bloedt en leven rooft,
De weereldt om rinkinkte, omſtuwt van helſche ſcharen,
Dien zaligenden ſtoet ons zweven boven 't hoofdt.
Die vliegers dryven vlug op hunne witte pennen,
En doen, al tuimelende in 't zwerven door elkaêr,
Ons in hun ſchoon gelaet geſtaêg den weêrglans kennen,
Des teedren liefdegloeds van 's hemels Zegenaer.
't Sneeuwitte hemelkleedt hangt luchtig om hun leden;
Dees voeren beukelaers, die ſchildt en zwaerdt en ſpeer,
Die horens vol van heil en dierbre zaligheden,
Die ſtorten vruchtbren daeuw op alle onze akkers neêr.

Verheft zich 't oorlogsvuur in 't goudïnöogſtend Spanje,
En ſchrikt de Koopvaerdy, op 't blaeuwe veldt der zee,
Op 't zien der oorlogsvloot' van 't fiergetergd Brittanje,
Zy leiden Neêrlands vlag alöm van reê tot reê;
Of hooren wy vanver 't verdrukte Weenen weenen,
Geraekt in 't moedig hart door 't dreigend krygsgeſchreeuw
Zy bieden ons Gods hulp, opdat wy 't hulp verleenen,
En wetten zelf 't gebit van Hollands fieren Leeuw.
Al word het Duitſche ryk beplant met veldſtandaerden,
Waer 't eerst vol goudgeel graen en groene wyngaerds ſtond,
Al krielt'er kreits by kreits van vyandlyke paerden,
Zy voên den vreêölyf op onzen vruchtbren grondt.
Word Ryn en Moezelſtroom gedamt met heldenlyken;
Misverft het Spaenſche bloedt de Italiaênſche vloên,
Wy zien, door hunne gunst, langs welbezorgde dyken,
De Maes, nog zilverblank, zich welig zeewaerds ſpoên.
Hoorde onze ziel, met ſchrikk', de hoogverheven daken
Van 't fier Livorno, trotsch uit marmer opgebouwt,
Daer 't bevende aerdryk gaept, in 't bulderen en kraken,
Terneder ploffen in het Middelandſche zout;

Ver-

Vernemen wy vanver de nare lykgeruchten
Van 't bang Sicilië, waer de onverbidbre peſt
Door ſteên en vlekken holt, en, onder duizend zuchten,
De huizen ledig moord en de aerd' met lyken meſt,
Der Englen trouwe wacht bedekt ons met haer wieken
In Hollands vryen tuin', wiens grondt niet word verwrikt;
Hier doet ze ons reis op reis Gods paradysgeur rieken,
Die 't lichaem ſtreelt en voed; ja zelfs de ziel verkwikt.
Hier doet ze een vette beek van melk en honig vloeijen,
't Geboomte zwanger gaen van hartverkwikkend fruit,
In dubbele overmaet' onze akkerlanden bloeijen,
En ſpreit een' dubblen oogſt op onze zolders uit.
In haer beſcherming' biên de verre uitheemſche volken
Ons keur van ſchatten aen met ryke vloot' by vloot;
Zelfs ſtort de woeſte zee het eêlſt' der diepſte kolken,
De lucht het voglenheir ons daeglyks in den ſchoot.
Zoo komt de Hemel zelf 't milddadig menſchdom danken.
Maer hoe erkent men best die onwaerdeerbare eer?
Men zalf' der Weezen ſmert, en offer' dankbre klanken,
Uit een boetvaerdig hart, aen God', der Englen Heer';

Die

Die blyve, o BURGERS! u verzellen in uw' wandel';
Die ſterke u in uw huis- en nyver koopbeleidt,
Zoo ſterk' de bloei en groei van uw' oprechten handel
Den uitgeſtrekten arm van uw Milddadigheit:
Zoo bouw' zy, met geſtaêg hier 't Weeshuis op te bouwen,
U eene glorytrap, waer langs ge u op moogt ſpoên
Naer 't hooge hemelhof, om Gods paleis te aenſchouwen,
Dat hun is toebereid, die de armen kleên en voên;
Daer moet ge, in 't wit gekleedt, met Jezus heilige orden,
Op 't eeuwig heilfeest u met Englenſpys' verzaên,
En vaste Burgers van de ryke Godſtat worden.
Neemt, op der Weezen beê, dees' Nieuwejaerswensch aen.

VREDE-

VREDEÖLYFTAK,

DOOR DE

ARME WEEZEN

DER STAT ROTTERDAM,

DERZELVER

MILDDADIGE BURGERYE

AENGEBODEN;

BY DEN INGANG DES JAERS MDCCXLV.

GOds Voorzorg, die we, opnieuw, u zien uit de oogen ſtralen,
Nu 't nieuwejaerslicht ryst,
Verſtrekt den Weezen weêr een leidſtar, die hun wyst
Waer hy, voor hunnen nood', zyn' zegen neêr deed dalen:

o Milde BURGERY! verzacht dan hun verdriet;
Verhoed hun ſchuldloos lyden.
Elk kan hier 's Hemels Liefde een dankbaer offer wyden,
Naer hy, of min of meer, van hare gunſt' geniet.
Hoe wuft de weereldt draeit, op altydwentlende asſen,
En 't bitter ſchokt door 't zoet,
Wy zien in Hollands tuin', door 's Hoogſten liefdegloedt,
Den Vreêölyvenboom nog frisch en tierig wasſen;
Ja pal ſtaen, ſchoon de grondt rondöm hem kraekt en beeft,
Door oorlogsönweêrvlagen,
Vol yslyk blixemvuur en dolle donderſlagen,
Wier ſelle woede reeds zyn' muur getroffen heeft;
Schoon, daer wy, reis op reis, voor zyne takken duchten,
By 't ſteigeren der vlamm',
De nydige Eigenbaet de byl zwaeit naer zyn' ſtam,
Om ons [dat Godt verhoê!] te ontzetten van zyn vruchten,
Zyn dierbre vruchten, die hy ons ten leven draegt,
Tot lust van hart en oogen,
Hoe zeer hy vaek door ſtorm gebeukt word en gebogen;
Ja ſchoon de worm der zonde aen zynen wortel knaegt.

Hy

Hy heeft in zeldſaemheit des 't minſte niet te wyken
Voor Jonas wonderboom';
By dien, dien Babels Vorst aenſchouwde, in zynen droom',
Mag yder dezen thans, met reden, vergelyken.
Wat vinden we in zyn ſchaêuw' en vrolyklachend loof
Al lust- en rustpriëelen!
Wat zien we'er Zaligheên met heilgeſchenken ſpelen,
Beveiligt voor de vuiſt' van 's oorlogs moordt en roof!
De Vrede en Vryheit noôn den Voorſpoedt aller ryken
Op zyn volzalig ooft,
Dat, door den heilzongloedt gekoeſtert en geſtooft,
Den vryen Godsdienſt ſterkt, de Tweedragt doet bezwyken.
De gunſtige Overvloedt, belaên met graen en fruit
En vergehaelde ſchatten,
Zooveel als ooit de ſchoot der Welvaert kon bevatten,
Stort aen zyn' breeden voet' den vollen horen uit.
Men ziet'er Koopmanſchap en Nering yvrig zwoegen,
Met onvermoeiden lust',
En Land- en Akkerbouw, door vuur noch zwaerdt ontrust,
Het zuivel woekeren, de korenlanden ploegen.

Wat ſlaeft 'er markt en beurs! in ſtat, in dorp, in veldt
Is 't drok met laên en losſen.
De noeſte Koopvaerdy herſchept 'er ganſche bosſchen
In watervogels, ſchuw voor ſtorm- noch krygsgewelt;
Die vliegen over zee, langs kusten, ryken, ſtranden,
Geſtuit door klip noch duin,
Tot zy in Batoos dal, belommert van de kruin'
Des frisſchen Vreêölyfs, met ſchatt' op ſchat belanden.
o BURGERY! dees boom, die zoo gezegend groeit,
Beſchaduw' lang uw muren.
Wie zyne lommer wraek', vraeg onzen nageburen
Hoe naer 't geſchapen ſtaet daer hy is uitgeroeit.
't Rampzalig Duitschlandt zal, met de oogen opgeheven,
Daer 't ſchandelyk verkracht,
De lenden ingetrapt, den laetſten doodſteek wacht,
Zoo 't nog geluidt kan ſlaen, hem ſiddrende antwoordt geven.
Itaelje, waer zich 't vuur des oorlogs ſtaeg verheft,
En 't landt in bloedt doet ſmoren,
Zal, met een nare ſtemm', hem, keer op keer, doen hooren
Hoever de olyventak de krygsroê overtreft.

Of

Of lust het hem te zien wat ſchrikkelyke wonden
Het oorlogsöndier byt,
Hy lette op 's Ibers wee, op 't geen de Seine lyd,
En hoe de ſtrybre Teems zyn ſchatten ziet verſlonden.
Maer wat behoef ik hem te wyzen over zee;
Gansch Hollandt zal getuigen,
Hoe 't, in een vroeger eeuw', voor 's oorlogsdolk' moest buigen,
En, met gebogen knien, God' aenriep om den Vreê;
Dien God' behaegt het nog ons allen te overſtralen,
Met zynen vredeglansſ';
Ja, met zyn' geeſt' en gunſt', uit 's hemels hoogen transſ',
Tot ons, in ſchaduw van 't olyfloof, neêr te dalen.
't Lust des 's Lands Vadren, wien zyn Wysheit hier 's Lands toom
En 't ſtaetroer gaf in handen,
Uit zucht' voor ons, hun kroost en toevertrouwde panden,
Bezorgt te waken by den Vreêölyvenboom.
Dan de edle kracht der deugd' beveiligt ook zyn groeijen.
De hoogſte Wysheit zelf
Roept, door den wysſten Vorst, ons toe van 't ſtargewelf:
„ 't Bewaren van Gods wet doet Vrede en Welvaert bloeijen!

Uw Liefde, o BURGERS! die de Weezen kleed en voed
En koeſtert waer zy klagen,
Doet mooglyk ook dees' boom gewenschte vruchten dragen;
Zy zie hem, door haer hulp, ook voor 't verderf behoed!
't Mogt, dees' wenschryken dag', der Weezen reij' gelukken,
Genoopt door dankbaerheit,
Voor u, tot eindlooze eer der Hemelmajesteit,
Op 't klinken van myn lier', dees' Tak daer af te plukken,
Dees' Vreêölyftak, dien hunne arme jeugdt u bied;
Ei wilt dees gift ontfangen!
Gy ziet aen yder bladt een dankbaer traentje hangen,
Dat 's alles wat zy heeft: verſmaedt hare armoê niet.
Godt zelf beloon' en kroon' alle uwe liefdewerken!
Verryst de Veepest weêr;
Wierp de onbezonnen kryg de Vlaemſche vesten neêr,
Zyn Almagt keer' al 't leet, zy blyf' dees' Staet verſterken!
Zyn Voorzorg, die, dus verre, u in heur armen nam,
Zy eeuwig u genegen!
Hy ſchenke ons Vaderlandt nog lang zyn' Vrede en zegen,
Zoo vind' hier 't Weeshuis heul by 't heil van Rotterdam.

TAFE-

TAFEREEL

DER

BOETVAERDIGHEIT,

DOOR DE

ARME WEEZEN

DER STAT ROTTERDAM

DERZELVER

LIEFDDADIGE BURGERYE

TOEGEWYD;

BY DEN INGANG DES JAERS MDCCXLVI.

Milddadigen, die 's Hemels Lievelingen,
Der Weezen rei, die vaek om byſtandt kermt,
Weêr vriendlyk troost, weêr vaderlyk omärmt,
Vermogten ze u een' vreugdezang te zingen,

Hun

Hun blydſchap, die 's Lands rampen niet beſeft,
Zong', hupplende, u hun kinderlyk genoegen;
Maer och! hoe zou dit by de Boetſtem voegen,
Waermeê Gods Kerk u zoo gevoelig treft?
De Krygsdraek, die, met nare moordgeruchten,
Ons Landt begrimt, ons, reis op reis, vertſaegt;
De Veepest, die ons aen de hartäêr knaegt,
Herſchept, helaes! het zingen thans in zuchten.
Uw gunst, nogthans, die 't Weeshuis mild beſtraelt,
Noopt de arme Jeugdt om u iet toe te wyden.
Des offren ze u, in dees bedrukte tyden,
Dit Boettafreel, door onze Kunst gemaelt.
Beſchouwt dit beeldt met naeuwöplettende oogen,
Schoon 't oog noch hart noch aerdſche zinnen vleit.
Vraegt gy wie 't zy? het is Boetvaerdigheit.
Ziet hoe bedrukt ze in 't ſtof ligt neêrgebogen.
't Is zy, zy zelf, die 't zondig Ninivé
Der ſterke magt' van 's Hemels wraek' ontrukte;
Den jammertoon uit Davids ſnaren drukte;
Manaſſe ontſloeg uit 's kerkers angſt' en wee;

Zoo

Zoo bitterlyk aen 's Heilands voeten ſchreidde,
In 't zondig hart der droeve Magdaleen;
Voor Peter, toen hy uitborste in geween,
Op 't haengekraei, 't zondrouwend ſpoor bereidde.
De tranenvloedt, die uit haer oogen vloeit,
Haer handgewring, haer zuchten en misbaren,
Haer ſlecht gewaedt en ongeſnoerde haren
Getuigen hoe zy 's weerelds doen verfoeit.
Het waer Begrip der misdaên is haer moeder;
Die voed haer ſtaeg met kwelling en verdriet.
Zy kent, ſchoon 't aerdsch haer troost en byſtandt bied,
Behalven Godt, geen toevlucht, geen' behoeder.
Hoe ſtopt zy 't oor voor 't geen de Deugdt ontſticht!
Voor Hovaerdy', onkuiſche en dartle zeden,
Voor Dronkenſchapp' en alle ontuchtigheden
Sluit zy, beſchaemt, het roodbeſchreid gezicht.
De Wraek, gewoon zichzelf met bloedt te mesten,
't Bedrog, den Twist, de Logen en 't Verraedt,
De ſnoô Begeerte en ſchandlyke Eigenbaet
Vervloekt en ſchuwt ze, als ſchadelyke pesten.

Nooit doet zy iet der weereld ten gevall',
Niets kan op aerd' haer 't flaeuwe hart verſterken
Dan de edle geur der deugd' en liefdewerken,
Haer vreugdt, haer licht in 't donker tranendal.
Dus kruipt zy voort, langs diſtelige paden;
Hier zucht, hier ſteent, hier klopt zy op haer borst,
Met vlekk' by vlek bepurpert en bemorst;
Hier drukt haer 't pak der zonde en euveldaden.
Het waer Berouw, dat haer tot leidsvrouw ſtrekt,
Doet haer, met reên, des Hemels wraekroê vreezen,
Terwyl haer Hoop, in Gods vertorend wezen,
Nog ſtralen van genade en liefde ontdekt.
Zy ſcheurt, hierop, met ſidderen en beven,
Haer kleedt, naerdien 't door 't vleesch bezoedelt is,
En doet, rondüit, voor God' belydenis
Van de euveldaên, die ze immer heeft bedreven.
Het diep gezucht van haer verbryzeld hart,
Dat ſchier verſtikt en wegſmelt in zyn tranen;
Haer lust tot Godt, haer heete heildorst banen,
Allengs, haer 't ſpoor naer 't einde van haer ſmart'.

Daer ſchetst, daer toont, in 't midden van haer kermen,
Het Heilgeloof haer 't bloedig Golgotha;
Daer borst zy uit: „ Genaê! o Godt! genaê!
„ Nog eens genaê! wil myner U ontfermen!
Daer kuscht zy 't kruis des Heilands, keer op keer;
Daer kruiſigt zy het vleesch en de ydle lusten,
In wier vermaek zy eertyds plag te rusten;
Daer zygt, daer ſtort ze, in 't einde, in onmagt neêr.
Dan laeft, dan zalft de bron van Jezus wonden
Haer dorre tong en afgedorst gemoedt;
Dan ſchept zy aêm, dan wascht zyn dierbaer bloedt
Haer lichaem rein van 't ſtof en ſlyk der zonden.
Straks kusſchen haer, in dien herboren ſtandt,
Wiens duurzaemheit de lust is van Gods oogen,
Gods teedre Liefde en gunſtig Mededoogen;
Dan valt terſtondt de wraekroê uit Gods hand'.
Dan bluscht haer klagt den gloedt van 's Hemels toren;
Dan maekt ze 't hart der Godheit zelf gedwee,
En ſtuit de vaert van 't aengeſchonnen wee,
De elende en 't leet, aen volk en landt beſchoren.

Dan word de Peſt, die veldt en ſtal beſtormt,
In vruchtbren daeuw voor velden en waranden,
De gloênde toorts des oorlogs, hoe aen 't branden,
Door de Almagt in een vredezon hervormt.
De Voorſpoedt, die, als balling, om moest dolen,
Door 't woên der zonde, omhelst dan weêr de Deugdt,
En zet, opnieuw, met godgezinde vreugd',
In 't Vaderlandt zyn zegenende zolen.
Aldus geleid Gods lieve hartvriendin,
Boetvaerdigheit, verzelt van 's Hemels zegen,
Den ſterveling, langs natbeſchreide wegen,
Van 't padt des doods, het eeuwig leven in.
Uw Godtvrucht will' dit Boettafreel ontfangen,
o BURGERY! indien 't uw oog voldoet,
En 't dag aen dag', voor 't oog van uw gemoedt,
Ten prikkel' van uwe edle Deugden, hangen:
Zoo voeren ze u, door 's Hemels gunst geleid,
Na 't ſtuiten van 's Lands plagen en gevaren,
Door dit Nieuw Jaer en veel gewenschte jaren,
In zegeprael' naer 't ryk der zaligheit.

NIEUWJAERSZANG,

TEN DIENSTE

VAN DE

ARME WEEZEN

DER STAT ROTTERDAM

DER ZELVER

MILDDADIGE BURGERYE

TOEGEZONGEN

BY DEN INGANG DES JAERS MDCCXLVII.

VEel heils! veels heils! o Burgery!
Die, door uw fiere Zeevaerdy,
Uw Koopmanſchap en noeſten handel,
Niet ſlechts met lof uw' naem verbreidt,
Maer 't ſcheepryk Rotterdam zelfs, in uw' nyvren wandel,
Ophemelt door den glans van uw Liefddadigheit.

Wy zwaeijen de edle wierookgeuren
Der Dankbaerheit weêr voor uw deuren,
Daer u der Weezen rei begroet,
Weêr vrolyk klappende in de handen,
Nu op Gods wenk, de Tydt, langs zynen ſnellen vloedt,
Aen uwe levenskust' het Nieuwe Jaer doet landen.

't Nieuw Jaer, dat, als een Hemelmaegdt,
Gods liefdeglans op 't aenzicht draegt,
En, door haer jeugdt en lieve lonken,
Het oude uw' oogen doet ontvliên,
Ontſteekt myn' dichtlust thans met heilige yvervonken,
Opdat wy u haer beeldt in dezen lierzang biên.

Zy treed, begroet van duizend wenſchen,
Verwelkoomt door 't geſlacht der menſchen,
Op 't oude ſpoor, met nieuwen gang',
De zon vooruit, uit de oosterpoorte,
En toont ons 't lang verloop des tyds, ſints de Englenzang
Gods Zoon, de Zon des heils, begroette op zyn geboorte.

Al draegt haer hoofdt thans, naer 's lands wys,
Een kroon van hagel, ſneeuw en ys,
Zy heeft nogthans tot kamenieren
Haer vier Getyden in haer' ſtoet,
Die haer met bloemen, graen en druiven zullen ſieren,
Wanneer de Hemel ons zyn ſchatkist open doet.

Maer zie de ſnelheit harer vleugelen;
Haer voeten, door geen magt te teugelen;
De ſlang, die ze als een' ſirkel ſpant;
De maenden, weken, dagen, uuren
En oogenblikken, die haer leiden, handt aen hand';
't Wyst alles, alles aen, hoe kort haer ryk zal duren.

Haer kring, een ſtip, een enkel niet,
By 't eindelooze ryksgebiedt
Der Eeuwigheit, is één der raderen
Waermeê de Tydt, ſtaeg onvermoeit,
Ons van de groene wieg het dorre graf doet naderen,
Ja 't groot heeläl zich naer de onmydbare eindpael ſpoeit.

Schoon

Schoon ze ons ontmoet langs effen wegen,
Getrouw verzelt van nieuwen zegen,
Zy ziet, bedrukt, Gods toornegloedt
Nog branden, als in vroeger jaren;
Zy hoort hoe gruwlyk nog het Oorlogsöndier woed,
Waer 't in zyn' dollen loop van ſtaen weet, noch bedaren.

Zy ziet hoe nog, in Batoos dal,
De wreede Pest in veldt en ſtal,
Door 's menſchen misdryf aengeſchonnen,
Met open muil' en klaeuw' en tand',
't Menschvoedend Vee verſlind, de vette zuivelbronnen,
De melkrivieren ſtopt, ten ſchaê van ſtat en land'.

Maer och! wie weet wat doodsgevaren
De Tydt ons in haer' loop, zal baren,
Uit last van Gods Rechtvaerdigheit?
't Alwys Beſtuur heeft voor onze oogen
De dagen, onze ziel' tot lust of last bereid,
Met ondoorzichtbaer floers en ſchaduw' overtogen.

't Is

't Is Gode, Gode alleen, bekent,
Of hier, eer zy haer reis volënd',
De toorts des oorlogs niet zal branden;
Of 't pestvuur met zyn heet fenyn,
Dat thans het vee vernielt, den mensch niet aen zal randen;
Of duurte en hongersnoodt niet reets in aentogt zyn.

Ach! bragt' zy Gods Genade, Vrede,
Beſcherming, Hulp en Byſtandt mede,
Ten trooſt' in 't algemeen verdriet!
Maer zou die Godsrei nederdalen,
Waer de onbeſmette Deugdt zoo zeldſaem heul geniet,
De Zonden, loos vermomt, langs markt en ſtraten dwalen?

Men hael' dees nieuwe Heilbodin
Dan met vernieuwde harten in,
Langs opgeruimde en reine paden,
Alöm beparelt en beſpreit
Met tranen van berouw en purperen gewaden
Van hartelyke ſchaemte en ware ootmoedigheit.

Men droog', uit teeder mededoogen,
Op hare komst, de ſchreijende oogen
Der arme en ouderlooze Jeugdt!
Uw Mildheit, waer ze op blyven hopen,
Herſchepp', door gift op gift, opnieuw', hun leet in vreugdt!
Men poog' Gods wraekſtraf dus met gaven af te koopen.

Gods zegenende Hemelrei
Betreed nooit ſtraten waer 't geſchrei
Der Weezen onverhoort blyft duren;
Ja yst van hunne naekte leên:
Zal dan die heilſtoet dra zyn ſchreden t'uwaert ſturen,
Zoo laet uw Liefde en Zorg dees Weezen voên en kleên.

Tracht dus dit Nieuwe Jaer te onthalen.
Zoo will' Gods Voorzorg op u dalen,
Met al wat heil en zegen heet;
Zoo will' zyn Liefde uw weldaên loonen,
In 't eeuwig vreugderyk, dat van geen Jaren weet.
Ei hoor!... Hoe bly herhaelt het Weeshuis deze toonen.

MENGEL-

MENGELDICHTEN.

EERSTE BOEK.

DE DICHTLUIM.

't WAs hoogtydt op den Helikon,
De Dichtvorst liet zyn reijen,
In 't ſtralend goudt van zyne Zonn',
Zich koestren en vermeijen,
Wanneer 't zanglievend Zustertal,
Door Pindus bloempriëelen,
Langs Aganippes waterval
Luchthartig voer uit ſpelen.
Dees vlecht zich eenen rozenhoedt,
Die bloem- en mirtekranſen,
Die noodde met haer veêl den ſtoet
Tot losſe en blyde dansſen,

Een andre zag de blydſchap aen
Met gulle en loddrige oogjes;
Die kwam haer Speelnoots dorst verſlaen
Met zuivre nectartoogjes,
Dees hief den lof der vreugd' in top,
Op t'ſaemgekleefde fluitjes;
Die kwikte haren boezem op,
Die hare blonde tuitjes.
Nu voerde! die dan deze 't woordt,
Tot roem der brave daden,
Dus ſpoeide 't ſchoon Gezelſchap voort
Langs eeuwiggroene paden.
Dus kwam de Rei, wiens brein nooit ſuft,
In 't eindt, met blyde ſchreden,
In 't bloeijend dal van 't eêl vernuft,
Vol zielsbekoorlykheden,
Vol bloemen, die haer gloênde kleur
Bevallig doen verzamen,
En telgen, die ſtaêg hemelgeur
En levenslustjes aêmen.

Hier weet de geeſtige Natuur
Spitsvoudigheên te kweeken;
Hier komt de kunst aen heilig vuur
Haer zuiver licht ontſteken.
Geleertheit volgt 'er 't vlug verſtandt,
Met onvermoeide ſtappen.
De wysheit treed'er handt' aen hand'
Met de edle wetenſchappen.
De Zangſter, die dit zalig dal
Doorkruiste aen alle zyën,
Zag, onder 't wandlen, by geval,
Op dons van kruideryën,
Een teeder doch bevallig wicht
Onnoozel zich vermaken,
En met een minnelyk gezicht
Als naer gezelſchap haken.
Zyn oogjes glinſterde als de dag,
Men zag zyn koontjes blozen,
Als of 'er 't geurig waes op lag
Van verschöntloken rozen.

Het ſcheen met ſtamelend geluidt
En lachjes elk te groeten,
En ſtak zyn poesle handjes uit
Naer heur, die 't nu ontmoetten.
Dan wil een yder de eerſte zyn
Om 't vrolyk wicht te omärmen,
En in haer' ſchoot voor leet en pyn
Te dekken en beſchermen.
Dan roept 'er een, met koelen zinn';
„ Wat laet ge u dus vervoeren,
„ o Zusters! mooglyk komt de Min
„ Uw kuisheit hier beloeren.
„ Wist' hy, die Febus zelf verwon,
„ De koelheit ons te ontrooven,
„ Al 't water uit de hengſtebron'
„ Zou onze vlam niet dooven.
Een andre zegt: „ Ik weet gewis,
„ [Wat moogt gy 't wicht mistrouwen!]
„ Dat het een goelyk maegdeke is
„ 't Geen wy hier t'ſaem beſchouwen.

Zy zet het op haer' zachten ſchoot,
Elk geeft het kusje op kusje,
En houd het voor haer Speelgenoot,
Of allerjongſte Zusje.
Dan onder 't kusſen voelt de Rei
Een drift door de aders ſpelen,
Tot vedel, lier, trompet, ſchalmei,
En galm van ſnaer en kelen.
Hierop roept elk verwondert uit,
Van edlen zanglust zwanger:
„ Dit Kindje is wis een Hemelſpruît!
„ Wy twyflen nu niet langer!
„ Welaen wy zullen 't, tot een blyk
„ Dat wy het teeder hoeden,
„ In vader Febus zangrig ryk
„ Zorgvuldig op doen voeden.
Zy korten des met lust haer reis
En ſpoên zich vol verblyden
Opdat ze Apol, in zyn paleis,
't Bevallig wichtje wyden.

Naeuw laet de Dichtvorst zyn gezicht
Op 't jonge Spruitje dalen,
Of hy verneemt terſtondt het licht
En weêrſtuit zyner ſtralen.
Hy voelt zich, onverwacht en ſnel,
Door eene drift bevangen
Tot zielverrukkend cyterſpel
En hooggetoonde zangen.
De Dichtlust doet zyne aders ſlaen
Van heilig vuur bezeten.
Des roept hy uit: „ Men zal voortaen
„ Dit Wichtje DICHTLUIM heten!
„ Het is tot ſteun van mynen ſtaet,
„ Gewis alleen geboren,
„ Om, met vernuft en hulp en raed',
„ Den dichtlust te onderſchoren.
Hy gaf 't de Dichtkunst, die, 't met lust,
Moest hoeden en beſtieren
En ſtelde Vrolykheit en Rust
Voorts aen tot Kamenieren.

Dus

Dus werd het lieve Meisje eerlang
Een Maegdt, volſchoon van leden,
Gezwind van geeſt' en zwier' en gang',
En ryk van edle zeden.
Zy voert een zuivre majesteit
In 't onverwelkbaer wezen,
En doet al hare godlykheit
Uit bei haer oogen lezen.
't Gekrolde haer zwiert om haer' nek
Als kronkelende ſtralen.
Yvoor noch marmer zonder vlek
Kan by haer blankheit halen,
De lelyſneeuw en 't rozenbloedt
Bedekken hare wangen,
Haer lippen pronken met een' gloed'
Waer godheên naer verlangen.
Dus is zy voorts van topp' tot teen
Zoo ſchoon zoo juist volſchapen,
Dat aen haer zielbekoorlykheên
De koelſten zich vergapen.

Maer och! zy is zoo los van aert,
Zoo wuft van eigenſchappen,
Dat geen verſtandt, hoe vlug van vaert
Haer ſomtyds kan betrappen.
Zy tracht naer de eenzaemheit wel 't meest,
En ſtille boektreſoren,
Doch komt ook vaek op 't woeligſt' feest,
Ja zelfs in koopkantoren.
Nu wil ze in 't holſte van den nacht
Den rook van 't lamplicht rieken.
Nu is 't of zy den middag wacht,
Dan weêr het uchtendkrieken.
Dus mint zy nu het ſtroomgeruis,
Dan ſchaêuw van eik of linden,
En laet zich dan in 't ſtraetgedruis,
Dan in een' bloemhof vinden.
Roept haer om hulp en byſtandt aen,
Vaek zal ze uw byzyn ſchroomen,
En tracht gy haer bezoek te ontgaen
Straks zal ze tot u komen.

De Dichtkunst die haer teeder hoed
En voed met de eêlſte ſpyzen,
Valt zelf haer vaek vergeefs te voet
Om heure gunstbewyzen.
Het onheil dat zich voed en mest
Met ſpys' der tegenheden,
Ontvlied en ſchuwt zy als de pest,
Met onnaſpeurbre ſchreden.
Haer wonderbare tooverkracht
En vormverwisſelingen,
Doôn Jupiters gedroomde magt
En Nazoos ydel zingen.
Nu komt zy als een godheit aen
Langs glinſterende wegen,
Dan daelt ze als eene witte zwaen,
Of als een gouden regen.
Nu heeft zy haer gelaet hervormt
In 't barsch en buldrend wezen
Van Mars, die blixemt, dondert, ſtormt
En zich alöm doet vreezen.

Dan doet ze, in ſchyn' der Mingodin,
De Dichtkunst vrolyk blozen,
En ademt zacht en gul van zin
Viölendaeuw en rozen.
Dan voert zy weêr, met toorts en krans,
In ſchyn' van blonden Hymen,
Den Dichtgeest vrolyk aen den dans,
Op galm van bruiloftrymen.
Wil zy het Dichterlyk gemoedt
By zerk en graf doen ſtenen,
En, met een' zilten tranenvloed'
Der braven doodt beweenen,
Dan ſiert zy zich, als Melpomeen,
Met Lykcipresſenbladen
En nackt ons, met bedrukte ſchreên,
In lange rouwgewaden.
Zoo haer de rouw te fel beſtormt
Met eenen drom van zuchten,
Straks zal ze, in Erato hervormt,
Dien naren ſtoet doen vluchten.

Nu bootst zy Klio geeſtig na,
Dan helpt ze Uterpe zingen,
Dan volgt zy weêr Urania,
Door alle hemelkringen.
Nu is zy Thalia, in ſchyn,
Wiens zang de kwelling leenigt.
Dan ſchynt al 't kroost van Mnemozyn
In haer alleen vereenigt.
Zoo gul, zoo wuft, zoo los van zin,
Met zulke tooverkrachten
Beheerscht dees tiende Zanggodin
Der Dichtren kunstgedachten:
En die, van hare hulp berooft,
Den Zangberg wil betreden,
Krygt dikwyls draeijingen in 't hoofdt
En tuimelt naer beneden.
Zooras ze ons uit haer' hemeltransf'
Haer aenſchyn doet beſpeuren
Krygt Pindus bloemhof nieuwen glans
En ademt verſche geuren;

En raekt men heure ſtralen kwyt,
Tot ſchaê der Dichtwaranden,
Dan is 't een barre wintertyd,
Ja nacht voor kunstverſtanden,
Maer vloeit ze op onze geesten in,
Met goddelyk vermogen,
Dan word de Dichtgeest door haer min
Verrukt en opgetogen.
Dan luiſtert alles naer heur wet;
Dan wint ze ons glorypalmen;
Dan word de heldendichttrompet
Vervult met hooge galmen.
Dan leert zy 't moedig Dichterdom
De lofbazuinen ſteken,
Om, in den fieren heldendrom,
De deugden aen te kweeken.
Dan weet ze ons hart, met edlen zwier,
Tot dichten op te wekken;
Dan doet zy ons op luit en lier
De gouden ſnaren rekken.

Dan ſteekt ze Febus naer de kroon,
Dan ſchynt zy met haer luister,
Van haren ſchitterenden troon',
Zyn' glans en godheit duister.
Dan gaet de kunstgeleerde ziel
Van haer' geliefden Zanger,
En wien haer gunst te beurte viel,
Van Dichtörakels zwanger,
En baert puiktelgen, ſchoon van leest,
Die 't keurigſte oog behagen,
Naerdien ze blyken van den geest
Der vlugge Dichtluim' dragen.

TUINWET.

Geen plant of bloem te na te komen!
Ook zyn 't hier all' verboden boomen:
Doch pluk vry 't geen uw ſmaek bemint
Zoo gy den boom der kennisſ' vindt.

HUWELYKSTROUW.

AEN

DEN HEERE

ANTONI

VAN VOLLENHOVEN.

INdien een Geest, van 's Hemels hooge tinnen,
My goudt en purper bragt,
En een ſneeuwitte veêr der vlugge Cherubinnen,
Opdat ik een Godin zou malen, naer myn magt;
Wie meent gy dat ik trachten zou te treffen,
Vol majesteit en zwier?
Wiens lof, verbeeldt gy u, dat ik omhoog zou heffen
Op galmen myner keel' en klanken van myn lier?

De Huwlykstrouw, o brave VOLLENHOVEN!
o Ja de Huwlykstrouw,
Die Hoofddeugdt van den echt, wiens deugdt alle englen loven,
Zou 't edel voorwerp zyn dat ik verkiezen zou.
Die Aertsgodin braveert der ſtarren luister
En 't gloeijend zonnegoudt,
Naerdien haer ſchoon gelaet in 's weerelds treurig duister,
Een heldre zon verſtrekt, en 't leven levend houd.
Zy, uit de Deugd' en Liefde voortgeſproten,
Baert weder Liefde en Deugdt,
En heeft tot haer gevolg en lieve Speelgenoten
De Kuisheit, Zielevreê, Eendragtigheit en vreugdt.
Al ſtryd haer hulk, op 's levens holle baren,
Met ſtorm en golfgeklots,
Al komt de tegenſpoedt haer brullend tegenvaren
Zy wankelt noch bezwykt, maer ſtaet gelyk een rots.
De Vriendſchap voert, in 't hart der trouwſte vrinden
Geen zoeter heerſchappy,
Dan zy in de ééne ziel van twee juiste eensgtzinden,
Wier zinäkkoort haer ſtreelt met hemelmelody.

Zy

Zy red haer lieve en toevertrouwde panden
Niet zelden uit den nood';
Dus rukte zy weleer, door Michols teedre handen,
Den Lust van Israël uit de armen van den dood.
De wellust moog' Susannaes eer weêrstreven,
Zy sterkt haer, uur op uur,
Haer kuisheit blyft, gelyk de sallamanders leven
In vlammen, ongekwetst in 't smettend minnevuur.
Zoo een Tarquyn, ondanks haer vruchtloos smeeken,
Haer zuiverheit besmet,
Doet zy Lukretia veeleer zichzelf doorsteken,
Dan dat die leven zou als schendster van haer wet.
Haer yver kreunt zich aen geen' reeks van jaren.
Haer stuit noch landt noch zee.
Terwyl ze Ulysses volgt door duizende gevaren,
Weeft ze ook aen 't eindloos web met zyn Penelopé.
Daer tienmaeltien gewette dolken blonken,
Belust op Bruigoms bloedt,
Werd Lynceus door haer vlyt het leven nog geschonken,
En op zyn bruiloftkoets door zyne Bruidt behoed.

'k Zal van Admeet en zyne Alcestis zwygen,
En wat de trouw vermogt
Van Orfeus, die vol moeds ten afgrond' neêr dorst ſtygen.
'k Zwyg van den Trooiſchen Heldt, die zyn Kreüze zocht,
Ons Vaderlandt heeft zelf een blinkend teeken
Van hare hulp' in nood',
En hoort nu Loeveſtein nog met verwondring ſpreken
Van de edle Gemalin van Grooten Huig de Groot.
De Huwlykstrouw, die tien verſcheide zinnen
Tot één ſmelt in haer vuur,
Leert Gade en wedergade elkander eeuwig minnen,
En overleeft en tart des levens korten duur.
Zy is de ſteun van ſteden, Ryken, landen.
Zy kreunt zich geen gevaer.
Zy gespt zich 't harnas aen, zy neemt het zwaerdt in handen,
En ſtryd, met fieren moed', voor haertſtede en altaer.
Geen Meer, hoe wyd, geen kust, hoe ver gelegen,
Geen berg, hoe hoog of ſteil,
Ontziet zy, om 't gevaer der nare of woeste wegen,
Indien 't haer ſtrekken kan tot duurzaemheit en heil.

Waer

Waer heeft de hel meer ſpoken opgezonden,
Uit haren zwarten nacht',
Dan daer de Huwlykstrouw vertreên ligt en geſchonden,
En al haer lief gevolg beſpot word en verächt?
Maer och! myn ziel gruwt van die nare ſtreken,
Die zy haer licht onthoud.
'k Waer' liever, in haer gunst', van 's weerelds goed verſteken,
Dan my, in haren haet', te baden in al 't goudt.
De Hemel ſtrooit gebloemt van zegeningen
Waer zy haer' zetel vest;
Ja komt daer zelf omlaeg en ſchenkt den Echtelingen
De heuchelykſte ſpys van 't zaligſte gewest.
Al mogt' myn pen zichzelf in nektar baden,
Al hong myn zang aen een
Van 't rein der lelyën en 't malsch der rozenbladen,
Nog ſchoot' myn kunst te kort by haer bekoorlykheên.
Haer eerkroon hangt in 't vredehof, hier boven,
Heur eeuwig element.
Daer leeft, daer zegepraelt, daer juicht ze, o VOLLENHOVEN,
Dewyl ze 'er affcheiduur noch leet noch ſterflot kent.

Zy kwinkeleert ook, met haer heilgeſpelen,
In 't vriendlyk gemoedt
Van uw MARYE en U, wyl ze in uw gunst' mag deelen,
En met een teedre zorg' uw minlyk ſpruitje voed.
Zoo des myn pen één trekje van haer wezen
Naer eisch getroffen heeft;
Ja zoo myn Liergezang haer' lof, hoe hoog gerezen,
In 't allerminst verheft of nieuwen luister geeft,
Dan durf ik 't u op uw' verjaerdag wyden,
Die thans uw ziel verheugt;
Dus moet' gy u nog lang in 's Hemels gunst verblyden;
Uw Gade, uw Kroost, uw Stam, uw huis en ons tot vreugdt.

DE TYDT.

DEN HEERE

WOUTER DE KEMP

TOEGEZONGEN.

Vlugge vinding, geef myn lier'
Nu den radſten klank en zwier;
Leer my, met gezwinde vingeren,
Gladde toonen t' ſamen ſlingeren
Tot een vlug en vloeijend liedt,
Ras, weêrhou myn' yver niet,
Stel myn' Dichtlust' perk noch palen.
't Lust my thans den Tydt te malen
Met de verf' der Poëzy'.
Ach! hy vliegt my reeds voorby
Op zyn nimmerſnuikbre vleugelen.
Vlugäert, laet ge u niet beteugelen?

Houdt gy nergens ſtandt noch ſteê?
Keert gy nooit, op iemands beê,
Met uw' overſnellen wagen
Die van jaren, maenden, dagen,
Nachten, uur en oogenblik
Word getrokken? Duld dat ik
Dan, wyl ge, in uw rustloos rennen,
Ons uw wezen naeuw doed kennen,
Slechts de ſchaduw van uw ſchaêuw'
Af moog ſchetſen, bleek en flaeuw,
En uw aert en eigenſchappen,
Zingende, opſpeur, waer ge uw ſtappen
Op den gryzen aerdbol liet.
Maer uw onbeſuist gebiedt
Wist, byna, al uw bedryven
En uw voetſpoor uit te vryven
Van geweste tot gewest.
Tydt, hoe mael ik u dan best?
Maer hy vlied voor al myn pogen.
Hoe zal hem myn kunstvermogen

Dan naer 't leven op 't panneel
Brengen, met myn dichtpenſeel,
Dat ik veilig blyf voor ſchennis?
Gy, ja gy, Hiſtorykennis,
Sloegt zyn' handel 't vlytigſt' gaê.
Kom myn' yver des te ſtaê.
Leg my nu geſchichtboek open.
'k Tref het oogmerk van myn hopen,
Nu ik in haer dierbaer boek
Door veel eeuwen rugwaerts zoek.
'k Zie zyn wieg. Wat toef' ik langer?
De eeuwigheit ging eeuwig zwanger
Tot zy, na die lange dragt,
Tydt in 't eindt' te voorſchyn bragt;
Juist toen de aerde, zee en hemel
En al 't levendig gewemel,
Waer zyn magt ſtraks vat op kreeg,
Uit den woeſten bajert ſteeg.
Naeulyks had hy 't licht ontfangen
Of hy repte zyne gangen

Reeds met zulk een' ſnellen ſpoed'
Als hy ons nog ſtaêg ontmoet.
Zon en maen en ſtarrekringen,
En de ſchepping aller dingen
Zag hy door Gods wondermagt,
In zes dagen gansch volbragt.
Op den zevenden te rusten
Streed met zyn gezwinde lusten,
't Geestbekorend paradys,
't Lachen der verboden ſpys',
't Schoon van Adams zielvriendinne,
't Zoet der eerſte Huwlyksminne
Noch 't gevlei der looze ſlang'
Deed hem marren in zyn gang.
Kaïns moordt mogt hem bedroeven,
Doch die kost hem niet doen toeven.
's Eerſte weerelds ſnooden ſtaet
Vol van wellust, overdaedt,
Weelde, zonde en dartelheden,
Trad hy door met vlugge ſchreden.

Toen

Toen die weereldt ſmolt in 't nat,
Werd hy door geen ark omvat,
Noch zocht heul aen tak of lover,
Maer vloog ſnel den zondvloedt over.
'k Zwyg hoe hy in zyne vaert
Nimrod zag, die trots van aert,
Met zyn bouzucht Godt wou naderen.
'k Rep niet hoe hy de eerſte vaderen
Zag verſchynen in het licht,
En eerlang hun zwak gezicht
Look, en hen zag henen ſterven,
En 't oud Isrel om holp zwerven,
Uit Egiptes dwinglandy,
Door de dorre woesteny.
'k Zwyg hoe hy met vlugge ſchreden
Levys offerplegtigheden,
Kanaân, 't beloofde landt,
's Eerſten Tempels prael en ſtandt,
Veel vernielende orelogen,
Babels grootheit en vermogen,

Met al 't Joodſche ryksgebiedt,
Onverſchrokken agter liet.
Deed Gods wenk de zon vertragen
En eens ſtil ſtaen met hàer' wagen,
Op een menſchelyk gebedt,
Zyne vaert werd nooit belet.
Maer het waer' in waen verwilderen
Al zyn reis te willen ſchilderen,
Die hy deed door 't aerdſche dal.
Dat het talloos ſtarrental
Waer' hervormt in kunstpenſeelen,
Lucht en wolken in panneelen,
En dan al, wat met een ziel
Is begaeft, aen 't ſchildren viel,
Nog zou veel van zyn bedryven
Ongeſchildert moeten blyven.
Zyn gelaet en vlugge leên,
Zoo vol wisſelvalligheên,
Doen ſchier ydereen verdwalen,
Die zyn wezen af wil malen.

Dees verbeeld hem, grys en ſtug,
Met twee wieken aen den rug,
En een' mond vol yzren tanden;
Die geeft hem een zeis in handen
En een uurglas op de kruin;
Andren doen hem op arduin,
Yzer, ſtael en koper wryten,
Kerk en praelbeeld neder ſmyten.
Deze maelt hem traeg, die ſnel,
Dees met een gerimpelt vel,
Die doet ons weêr uit zyn wezen
Blonde jeugd en ſchoonheit lezen.
Dan 't zyn alle onzekerheên.
Hy is traeg en vlug van leên:
't Lang en uitgerekt verlangen
Gaet hy met te loome gangen;
't Bly genot van 's weerelds goedt
Maekt hy veel te ſnellen ſpoedt.
Hy is oud en jong van jaren,
Vol geluks en vol gevaren,

Vol van duisternis en licht;
Hy vernielt en bouwt en ſticht,
Baert nu vreugdt dan tegenheden,
Past op vloeken noch gebeden.
Dezen valt hy ſtuurs en ſtraf,
Dien wischt hy de tranen af,
En bewyst hem duizend gunsten.
Hy 's de meeſter aller kunsten,
En verheft de wetenſchap
Op den allerhoogſten trap.
Echter is hy ongenadig,
Los en wuft en ongeſtadig.
Rome, dat zoo groot een' ſchat
Van vernuft en kunst bezat,
Vond zich zelfs door hem bedrogen:
't Stichten hem paleizen, bogen,
Naelden, zuilen van arduin,
Marmren tempels, hoog van kruin,
Praelwerk, dat, tot elks behagen,
De eeuwigheit ſcheen uit te dagen,

Beelden tot der Goden eer,
Doch hy worp het alles neêr.
's Weerelds zeven wonderheden
Zyn door hem in 't ſtof vertreden,
't Eêlst dat Griekenlandt ooit gaf;
Rodus beeld, Mauſolus graf,
De achtbre Tempel van Efezen,
En wat heerlyk was voordezen,
't Zy bezielt of onbezielt,
Is door zyn geweldt vernielt.
Wat is 't ydelheit, te bouwen
Op 't geen de oogen hier aenſchouwen!
Alles ſtaet den Tydt ten doel',
Niets beſtaet voor zyn gewoel,
't Sterflot ſterkt hem in zyn woeden,
Om het hongrig graf te voeden.
Aerde, water, lucht en vuur
Staen zyn wrevele natuur'
In 't verdrenken, ſloopen, branden,
Trouw ten dienst met ſterke handen.

Dus, dus dryft hy ongeſtoort
't Hulkje van ons leven voort.
Dus vertoont hy, op zyn ſchachten,
U DE KEMP, met ſnelle krachten,
Weder uw' geboorteſtondt,
Stondt, die ons, met hart en mond,
't Beste heilgenot der menſchen
U gulaertig toe doet wenſchen.
Maer hy vliegt weêr, als een ſchicht,
Met dien ſtond' uit ons gezicht;
Dan dat moet uw vreugdt niet ſtoren.
Laet dees zang u ſlechts bekoren,
Die uw Dichtmin word gewyd,
Volg de Deugdt, en zoek den Tydt,
Tot uw voordeel uit te koopen,
Na zyn rennen, bouwen, ſloopen,
Zwanger gaen van vreugd en wreê,
Zal hy in de onpeilbre zee
Der oneindige eeuwen ſneven,
Maer de Deugdt zal eeuwig leven.

1742. TUIN-

TUINZANG

AEN

DEN WELEDELEN HEERE

Mr. GUALTERUS SIMON HULSHOUT;

COMMYS VAN 'S LANDS MAGAZYNEN

TE HELLEVOETSLUIS.

WAer, onder ſnarenſpel en zangen,
By feestbanketten, wyn en ooſt,
De vrees 't gejuich der vreugd' verdooſt,
Naerdien de grondt ſtaeg krielt van ſlangen,
En elk der gasten boven 't hoofdt
Een blank tweeſnydend zwaerdt heeft hangen:

Ik weet een' oordt, een vruchtbaer dal,
Waer, by 't gebloemte, in haeg en ſtruiken,
Ontelbre moordgedrochten duiken,
De zee vaek bruischt met woest geſchal;
Nochtans kan daer myn geest ontluiken,
Gansch zonder vrees' voor ongeval.

Zaegt ge ergens tegenſtrydigheden
Elkandre ſchuwen, wars van aert,
Geen ſlang maekt hier de duif vervaert;
'k Zie Wolf en Lam vereenigt treden;
Den vreede en 't oorlog t'ſaem gepaert.
Zoek hier de ſchets van 't Oostersch Eden.

Men denk' niet dat myn dicht gewaegt
Van loosverdichte paradyzen,
Of 't naemloos Nergenslandt durſt pryzen,
Neen, HULSHOUT, die zich zulks beklaegt,
Dien zal ik hier 's Lands Tuighuis wyzen,
Waer 't ſterke weêrgors moedt opdraegt.

Hier zal men, in een' kring' gebouwen,
Grofzwanger van metael en Loot,
Gezwinde dienstboôn van den doodt,
's Lands Tuin, uw lustpriéél, aenſchouwen,
Die elk op keur van vruchten noodt,
Als de eer der Vorenſche Landouwen.

Hier ſluit de dreigende Belloon,
Die 't menschdom wonden kan, verſchrikken,
Of in haer' ſulferdamp verſtikken,
De zy der lachende Pomoon,
Die hart en oogen kan verkwikken,
Onthaelt op feestbanket der goôn.

Dees grondt teelt tulpen, angelieren,
Jasmyn, renonkel, tydeloos,
Voorts hiäcinth, narcis en roos,
Welwaerdig dat zy Flora ſieren;
En toont de prael die Mars verkoos,
Kanon, houwitſers en mortieren.

Men duikt hier in de ſchaêuw' der blaên,
Of ſchept een lieflyk luchtje, tuſſen
De hagen, die de windjes kuſſchen;
Men kan 'er ook door laen by laen
Van dubbelhaken, donderbuſſen
En blinkende musketten gaen.

Hier pronken bruine Zomerkerſſen,
Daer valt de geele Suikerpeer,
Doorryp, voor onze voeten neêr,
Ginds kunnen wy den mondt ververſchen,
Met nektar, dien we 'er keer op keer
Uit abrikoos en perzik perſen.

Men ziet hier teffens, in het groen,
Granaten, die haer proevers ſchenden,
Waer zich haer gloênde korrels wenden;
Ook ysren appels, die niet voên;
Al kogels, zwanger van elenden,
En bommen die veel onheils broên.

De ryke moestuin is beladen
Met hofbanketten voor den disch.
Wat lachen dees miloenen frisch
In ſchaduw' haerer breede bladen!
Zie hoe de druif gezwollen is
En blaeuwt langs deze groene paden.

Maer 'k zie ook druiven, die de vos,
Hoe laeg zy hangen, zuur zou achten,
Wier rypheit ik niet af wil wachten,
Al ſchonk' men my een dubble tros,
Geen zon, maer 't buskruidt geeft haer krachten,
Rukt, ſcheurt haer ſterke ranken los.

Ik hoor, terwyl hier 't Vyverwater,
De karper, bot en paling voed,
En ons met zoete kabbling groet,
't Flacquee nat, onder golfgeſchater,
Neêr ebben met gezwinden ſpoed',
Ook 't vloedoppersſend zeegeklater.

In al dien vreê van vrees' en vreugd',
Hoe ongelyk van aert en namen,
Huwt gy den lust en last te ſamen',
Paert gy de wysheit aen de deugdt,
o HULSHOUT, in het wys beramen
Van 's Lands belang en uw geneugt.

Graeg zag myn hoop, die zulks durſt uiten,
Dat uwe zorg, die, noest van aert,
Hier 't oorlogstuighuis trouw bewaert,
By 't geen den kryg verſterkt in 't muiten,
Ook 't oorlog, dat ons Landt vervaert,
Met ſterke ſloten op mogt' ſluiten.

Uw plant- en pootlust wensch ik bly,
Met ongeprangde drift', te zweven
Door uw gebloemte, boomgaerds, dreven,
Verkwikt door eigen lekkerny;
En U een langgelukkig leven,
Van druk en bange zorgen vry.

1747. OP

OP

HELLEVOETSLUIS.

Het weerloos weergors lag in 't ziltig nat bedolven,
Onwaerdt en ongeächt, verborgen voor het oog,
Doch beurde, door 't beleit des Temmers van de golven,
In 't eindt, het natte hoofdt allengskens naer omhoog:
Het gryze Hellevoet, dat ligt zyn' naem ontleende
Van 't oude Heliüm, verdroot ook 't waterkruis;
Des ſtichtte 't, wyl zyn landt alöm om aentocht ſteende,
Daer zyne Waterkeer en noemde 't HELL'VOETSLUIS.
Toen viel'er 't nut belang met noeste vlyt' aen 't ſlaven,
En bouwde hut en huis voor land- en waterliên,
Voltooide dyk en kaei, en graefde een breede haven,
Om moede vloot by vloot een rustplaets aen te biên.

De Zeeraedt aen de Maes liet hier 't gezicht naeuw ſpelen,
Of ſticht 'er Magazyn, Scheeptimmerwerf en Dok,
Herſtelt en bergt of bouwt hier zyne Zeekasteelen,
't Geen ſints zyn waekzaemheit en voorzorg herwaerds trok.
Het Raedgezandſchap uit het Hof van Hollands ſtaten,
Herſchiep, door wal en vest, met wyze zorg en trouw,
't Gehucht in eene ſterkte (*), om 't open landt te baten,
Het richt 'er 't Tuighuis op en voorts hun Lustgebouw.
Sints heft 'er ook Gods Kerk haer ſchedel naer de wolken,
En blaekt van heilig vuur om Godt ten dienſt' te ſtaen.
Hier krielen ſtraet en graft van allerhande volken,
Daer voert de ſnelle ſtroom de vloten af en aen.
De Lootsboot doet dees reê ſtaeg ſchip op ſchip ontfangen,
Van waer de Binneloots 't voert over 't Hollands diep,
Men zag Oranjes Prins hier naer zyn Gaê verlangen,
Toen haer de huwlykstrouw uit Vaders rykshof riep.
Het oost- en westerhoofdt, op ryswerk, zoôn en palen,
In 't breed Flacqueenat, als twee armen, uitgeſpreit,
Gelukt het meenigwerf Brittanjes Vorst te onthalen,
Ook 't koninglyke Kroost van zyne Majesteit.

Men

(*) Fortres.

Men heeft hier voorts 't bezoek van Ryksgezanten, Heeren,
Kooplieden, Reizigers, en wat men, vroeg en ſpaê,
Met ſloep, paketboot, jagt en ſchip ziet gaen en keeren.
Zelfs is dees reede 't veer naer 't ver Bataviä.
Al ſtaet dan HELL'VOETSLUIS, hoe eng, hoe kleen van Leden,
Den toomeloozen ſtorm en 't zeegewelt ten doel',
Het wykt geen meenigte van ruimbemuurde ſteden,
In ſcheepvaert, ſterkte, moedt, en bezig koopgewoel.
Zulks voed en ſtyft de beurs der nyvre Burgeryë,
Wie 's Hemels zorg tot heul, tot hulp en heil gedyë.

1748.

OP
DEN BEER.

o Vruchtbaer eilandt dat, in 't midden van de baren
Des ouden Maesſtrooms, die verlieft is op uw ſchoon,
Een luſtpriëel verſtrekt voor Ceres en Pomoon,
Wier ſchedels gy verſiert met ooft en korenären!

o Ander Delos, dat, op galm van keel en ſnaren,
Apol herleven doet in zynen echten Zoon',
Die 't Vloednajadendom ten dans leid op zyn' toon,
De winden zingt in ſlaep, de golven doet bedaren!

Wie of u te onbedacht of uit een wrevle nyd'
't Eerſt heeft den Beer genoemt? daer ge op uw kroon van bloemen,
Gastvryheit, zachten aert en kunſtmuzyk moogt roemen;

Ja zelfs het oogelyn der zanggodinnen zyt.
Ging 't naer myn' wensch, elkeen zoude u den Dolfyn noemen,
Wiens groengekleurden rug Ariön Boon beſchryd.

1747. AEN

AEN
RUBROEK.

Bekorelyk RUBROEK, dat, in uw groene dreven,
In 't lommrig Krooswyk, aen den boord' der Rotte duikt,
Waer de aengename Rust de zorg de wieken fnuikt,
En de aerdſche zaligheên door uwe paden zweven!

Hoe minzaem trekt ge my om te uwaerd heen te ſtreven!
Zeg wat aentreklykheit ge, als uw' magneet, gebruikt.
Het geurige gebloemt dat in uw' ſchoot ontluikt?
Uw zwellend ooft, of 't loof dat we om uw kruin zien leven?

Uw geur, uw friſſche lucht, uw land- of ſtroomgezicht?
Uw bergje, uw vruchtbre laen, uw grys en trosch geſticht,
Of 't ſtreelend loofmuzyk van duizend voglentongen?

Wat vraeg ik u! 'k heb lang uw wondre kracht ontdekt.
Van uwe aentreklykheit is 't eêlſte dat my trekt
Het blank en vriendlyk hart des Jongſten der DE JONGEN.

VOOR HET HUIS

VAN

DEN HEERE

WILLEM LONIS,

LEERAER VAN GODS GEMEENTE IN DEN KOORNDYK.

Geboomte, voglenzang, rust, vrede en Gods genaê,
Doen my dees woonplaets vaek by 't paradys gelyken,
Al zie 'k, als ik 't gezicht naer de overzyde ſla,
Iets dat daer nimmer was; ik voel die vreugdt niet wyken:
Maer zie dan weêr, met lust, voor arm, ryk, jong en grys,
Door 't doodbeenhuisje, 't padt naer 't hemelsch paradys.

ANDERS.

Dees woonplaets ſtrekt my tot een paradys beneden,
En 'k zie door 't doodbeenhuis den weg naer 't hemelsch Eden.

1732. BY.

BYSCHRIFT,

IN DE KERKENKAMER DER DOOPSGEZINDE TE ROTTERDAM.

O Godt! ſtort hier uw' Geest in uwer Knechten aders,
Spoor hunnen yver aen in 't geestlyk akkerwerk;
Verwek hier Mannen die trouwhartige Armenvaders,
Beſchermers van 't Geloof, Behoeders zyn der Kerk';
Zoo zien we, in 't geen door hen gepreekt word en bedreven,
Den grooten Kruisgezant en Stefanus herleven.

OP DE WYNKOOPERS GILDEKAMER. TE ROTTERDAM.

Zoek hier 't geloof niet. neen: o neen:
Het zal hier niemandt baten,
Dewyl'er veel, in 't binnen treên,
De Waerheit buiten laten.

1749. OP

OP

ARIÖN

KUNSTIG MET DE PEN GETROKKEN

DOOR

KORNELIS OKKERSE

TER EERE DER VEDELKUNSTE

VAN

DEN HEER

HENDRIK VANDER AMEIDE.

Ameides vedel lokt de pen van Okkerſe uit,
En doet haer, gansch verrukt door 't klinken van zyn ſnaren,
Ariön trekken, daer hy dolfyn, windt en baren
In toom houd door zyn' zang en godlyk ſnaergeluit,
Die hier Ameides loſ aen ons gezicht doen hooren.
Dus weet de vedelkunst de trekkunst aen te ſporen.

OP-

OPSCHRIFTEN

VOOR

VYF DRINKGLAZEN,

DOOR DEN HEER

ADRIANUS BISDOM,

NAER OOSTINDIËN MEDEGENOMEN.

I.

Schenk me op myn peil
En leeg me op 't heil
Der Indiſche OPPERMAGTEN,
Die, uur op uur,
Den bloei en duur
Der MAETSCHAPPY' betrachten.

II.

Wenscht ge Indus MAETSCHAPPY',
En wat haer is genegen,
Geluk en winst en zegen,
Zoo vul en ledig my.

III.

Laet vry het druiveſap
Tot aen myn kimmen vloeijen,
En leeg my dan, op 't bloeijen
Der edle KOOPMANSCHAPP'.

IV.

Die Twist en Tweedragt myd,
Mag zig met my verheugen;
Ik word door friſche teugen
Der VRIENDSCHAPP' toegewyd.

V.

Vul my tot aen myn' rand,
En leeg me, o welgezinden,
Op 't welzyn uwer VRINDEN,
In 't lieve VADERLANDT.

1737.

OPSCHRIFT

VOOR DEN

KUNSTIGGEDREVEN

ZILVEREN BEKER;

VERËERT DOOR DE ED. HEEREN KOLONELLEN EN KAPITEINEN AEN DEN EDELEN MANHAFTEN KRYGS-RAED' DER STAT ROTTERDAM.

Het achtbaer Twaleftal, wier wapens op my pronken,
De wakkre Hoofden van den Krygsraed hebben my
Aen dien manhaften Stoet, uit edle gunst', geſchonken:
Ei drink my, hun ter eere, op 't heil der Burgery'.

ANDERS.

Zy wier Wapens op my pronken,
's Krygsraeds Hoofden, hebben my
Aen den Krygsraed' gul geſchonken,
Om, op 't heil der Burgery',
Gul te worden leeg gedronken.

ANDERS.

's Krygraeds achtbre Hoofden ſchonken
My aen 's Krygraeds dappren Stoet,
Des op my hun Wapens pronken,
Die de krygstucht hulde doet.
Vul me, opdat myn roem bedyë,
Hun ter eer' van wien ik kwam,
Leeg me op 't heil der Burgeryë
Van 't manhaftig Rotterdam.

ANDERS.

Zy wier Wapens op my pronken,
's Krygraeds achtbre Hoofden, ſchonken
My aen dien manhaften Stoet;
Schenk my des vol druivenbloedt,
Hun ter eer' van wien ik kwam;
Drink me op 't heil van Rotterdam.

1745.

IN HET

STAMBOEK

VAN

DEN HEER

Mr. GERARD DE HAES.

De loflykſte achtbaerheit der weereldſche Overheden
Beſtaet in hovaerdy, vermetlen waen noch hoon,
Maer in rechtvaerdigheit en minnelyke zeden,
Zoo eert men hen met recht als vaders, ja als Goôn,
Als Vaders van 't gemeen, die yder teêr bejegenen,
Als Goôn, die, op Gods last, hier 't volk behoên en zegenen.

1741.

MEN-

MENGELDICHTEN.

TWEEDE BOEK.

DANKÖFFER

AEN DEN

DOORLUCHTIGEN VORST EN HEERE

WILLEM KAREL HENRIK FRISO,

PRINSE VAN ORANJE EN NASSAU,

ERFSTATHOUDER, KAPITEIN- EN ADMIRAEL GENERAEL

DER VEREENIGDE NEDERLANDEN ENZ. ENZ.

TOEN ZYNE DOORLUCHTIGE HOOGHEIT DE TOEWYING VAN MYNEN ROTTESTROOM EDELMOEDIGLYK GELIEFDE TE ERKENNEN.

WAer ryst myn geest? in welk een ſchittrend licht,
o Zanggodin! verheft my uw vermogen?
Wat glans verrukt, verbystert my 't gezicht?
Wat heilſtem klinkt my toe, als uit den hoogen?
Triömf! ik ſmaek Vorst FRISOOS dierbre gunst!
Hoe koesteren de ORANJE zonneſtralen
Myn zangrig hart en nederige kunst,
Nu ze op myn huis met milden luister dalen!

's Lands VLOOTVOOGDT kent myn' veder de eere waerd,
Opdat Hy my op 't vriendelykſt' verbaze,
Te waken voor 't geen Helvoetſluis vergaêrt
Ten dienst' der vlóot' des Zeeraeds op de Maze!
Heilryke gunst, die mynen boezem blaekt!
Myn tong, geboeit, toen gy begost te vloeijen,
Borst los, nu ik, als uit een' droom' ontwaekt,
U my, myn Gade en Echtöoſt zie beſproeijen.
ORANJEZON! uw hemelſche invloedt doet
Niet ſlechts uw' lof uit myne ſnaren ryzen,
Maer teffens, door uw' koesterenden gloedt,
Myn lief Gezin U juichend eer bewyzen.
o Milde VORST! o Gift van 't Hemelhof!
Toen 't Nederlandt op 't gunstigst heeft bejegent,
Ik zing in U de Hoogſte Goedheit lof,
Die my, door U, zoo mildt, zoo gunstryk zegent.
Ik zie, by 't licht van uw liefddadigheit,
Die gy, door deugdt, aen uw geduchtheit paerde,
Hoe heilryk 't beeldt der Hemelmajeſteit
Zich huist in 't Puik der Vorsten dezer aerde.

'k Her-

'k Herdenk met vreugd' hoe 'k opgetogen ſtond,
Toen, onverwacht, uw gunst my kwam te ſtade:
Gewis een Godt, een Godt ſprak uit uw' mond',
En troostte my met goedheit en genade.
Dit maekt my 't zuur van 't vlugge leven zoet.
'k Braveer nu bly 't geplaeg, 't geknaeg der zorgen.
Gy, Zon des Lands! herſchept in myn gemoedt
Den bangen nacht in eenen blyden morgen.
Uw glans beſtraelt, verguld myn Stroomfestoen,
Ter goeder uure uw Hoogheit toegeheiligt.
Laet nu de tydt en afgunst rustloos woên,
Gy hebt myn' naem en kunst naer wensch beveiligt.
Myn Rotte wykt met hare kroon' van riet,
o VORST! nu ze in uw Vorstlyk licht mag wonen,
Den Donaeuw, Seine, en Teems en Iber niet,
Hoe ryk beſtraelt van gouden koningskroonen.
Terwyl ze, met haer' ſtoet', vol edlen ſchroom,
Zich blindt ziet aen uw blinkende eigenſchappen,
Doet ze, U ter eer', haer zwanen langs haer' zoom,
In 't ſchuimend nat, de wieken t'ſamen klappen.

Myn Dichtgeest, wien om U het leven lust,
Ziet, U ten prys', genoopt met yverſporen,
Door uwe komst de heilëeuw van August,
o FRISO! thans in Nederlandt herboren.
Heeft Ceſar goudt en friſſche lauwerblaên
Geſtrooit ten ſpoor' der Roomſche Apolloos Zonen,
Gy, andre August! noopt Batoos Zangrei aen,
Met meer dan goudt en groene glorykroonen.
Geen minder eer dan Maroos hooge kunst,
Dan Flakkus voor zyne onnavolgbre zangen
Welëer genoot van 's Keizers edle gunst',
Heb ik van U, voor myne kunst', ontfangen.
'k Beny nu 't heil den Venuzyner niet,
Dat hy genoot in 't lommerryk Tarente,
Of Tiber, by 't geruisch van bronn' of vliet,
Gy ſchept my hier een eeuwiggroene lente.
Dus heeft Flakkee voor 't Adriatisch Meer,
Noch Voorne voor 't Albaenſche Landt te zwichten.
'k Zal nu in zee te wed gaen met myn veêr,
Op 't dorre duin een' groenen Zangberg ſtichten.

Dus zal, zoolang my 's levens lot hier ſcheid
Van myn geſlacht en waerde Kunstöresten,
Myn Dichtgeest, in dees aeklige eenzaemheit,
Dit kunstloos oordt, zichzelf' een' kunsttroon vesten.
Myn Dichtzwaen zal, hoewel met blyder lust'
Dan Sulmoos Zwaen, van drukkend leet bevangen,
Ooit zong of kweelde aen Pontus barre kust,
Dit Pontus doen weêrgalmen van myn zangen.
Hier zal ik my vermeijen in uw' lof,
En ſtreelen 't oor van myne Landgenooten,
Met liermuzyk op vreugde- en vredeſtof,
Nu de yzren poort des oorlogs is geſloten.
Nu gy, wiens zorg 's Lands Oproer lei aen bandt,
o VREDEVORST! met Neêrlands Vredevaderen,
De lieve Vrede ons kwynend Vaderlandt
Weêr vrolyk uit haer ballingſchapp' deed naderen.
Hoe wil die Schoone alöm de Wetenſchap
En kunst, door U bevordert en verheven,
Beſtralen op den hoogen glorytrap,
En, door uw hulp, doen bloeijen en herleven!

Hoe wil haer heil de Tuinmaegdt, naer de wys
Van 't oude Rome, eerlang, met milde handen,
Gemoedigt door uw kunstmin, prys op prys
Doen ſchenken aen uitmuntende Verſtanden!
Haer glans, dien zy van 's Hemels Liefde ontleent,
En met de alvoênde en koesterende krachten
Van uwen gloedt, o Zon des Lands! vereent,
Doet Nederlandt een dubble heilëeuw wachten.
Terwyl we, o VORST! gerust op uw beleit,
Die Heilzon ons dus gunstryk toe zien lichten,
Strekt al myn lust om U, uit dankbaerheit,
Met diep ontzag een Dankältaer te ſtichten:
Zie my daer op dees bloemen van myn kunst',
Vol geur van dank en vrolykgloênde kleuren,
U offren voor uw zegenryke gunst',
In plaets van goudt en Sabaes wierookgeuren.
Ach! mogt' nu uit uw Vorstelyk gezicht
Een heldre ſtrael op dit myn Offer dalen,
En U zyn geur behagen! 'k zou dat licht,
Als een bewys van nieuwe gunst', onthalen.

1751.

DANK-

DANKZANG

AEN

DEN WELËDELEN GESTRENGEN

HEERE

Mr. DIDERIK VAN HOGENDORP,

OUD BURGERMEESTER EN RAEDT

DER STAT ROTTERDAM,

ENZ. ENZ. ENZ.

O Voorbeeldt van beleefde deugd'!
Was 't niet genoeg, dat myne jeugdt,
Ja ryper leeftydt, 't zoet van uwe voorzorg' fmaekte?
Toen gy in de achtbre vierfchaer zat,
En, aen de Maes', myn moederftat,
Voor moordzucht', roovery' en onrecht trouw bewaekte.

Was

Was 't niet genoeg, dat ik, toen gy,
o HOGENDORP! uw burgery,
Als Burgervader, met ontelbre gunſten ſtreelde,
In ongeſtoorde rust en vreê,
Naest myne ſtatgenoten, meê
In uwe teedre hoede en burgerliefde deelde?

Was 't niet genoeg, dat gy myn kunst
Beloonde en kroonde met uw gunst',
Dat uw beleefde pen my edelmoedig meldde,
Hoe gy uw toegenegenheit
En achting my hebt toegezeit;
Ja zelfs my onder uw geëerde vrienden telde?

o Neen: gy zend CARPZOVIUS,
Dien ik eerbiedig welkoom kus,
My nog guläertig t'huis, ſints gy hem Neêrduitsch leerde,
Gekleed in blozendrood gewaedt,
Omzoomt met goudt en eêl ſieraedt,
Licht grootſcher dan hy ooit aen 't Sakſisch hof verkeerde.

Al ben ik vreemd in Themis zael,
Hy leert my door zyn wyze tael,
Gegrond op wetten, reên en ware Rechtsgeleertheit,
Wat ſtraf op elke misdaedt past,
Hoe 't heilig Recht den overlast,
De ontzinde woede temt der hollende verkeertheit.

Ik wyt met mynen cyterklank'
Die wetenſchap uw heusheit dank,
En eer u in uw gift' met vrolyken gemoede,
Al heeft uw lot en 't onbeſcheit
Uw deugd' verdienden loon ontzeit,
Godt en een dankbaer hart vergeten nooit het goede.

1751.

DANKÖFFER
AEN DEN HEERE
FRANS DE HAES.

DE HAES, dien ik met reên myn hart- en kunstvriendt noem,
Uw pinkſterdichtvuur ſtrookt myn jonge Pinkſterbloem
Zoo zacht als ooit de zon een' lentebloem kon ſtreelen.
Myn Huwlykſpruitje ſchynt te groeijen op uw ſpelen.
Ja 't wichtje ſluit gerust zyn teedere oogjes toe,
Nu ge uit den hemel van uw kunst, zoo gul te moê,
De vonken van uw' geest vol ſchitterende ſtralen,
Als gloênde tongen, op zyn wiegje neêr doet dalen.
o Dubbel pinkſterfeest, gy blaest met eêl gedruis
Een' zwoelen windt van vreugde en wellust in myn huis;
Het ſtille kraemvertrek weêrgalmt van uwe klanken,
En leert my, naest Gods gunst, uw gunst en kunst bedanken,
Getrouwe Kunstgenoot. Godt doe het jeugdig wicht,
Dat gy door uwen wensch zoo vroeg aen u verplicht,
Zooras de redenzon zyn oogjes op zal klaren,
Op de edle noordſtar van uw heldre deugden ſtaren,
Opdat het naer uw' wensch zyn levensgangen ſtuur.
Zoo loof' myn Pinkſterbloem eens zelf uw Pinkſtervuur.

1741.

DANK-

DANKZANG

AAN

DEN HEERE

ANTONI VAN VOLLENHOVEN.

Sloeg Memnons marmren beeldt geluidt,
Zoodra de zon haer gouden ſtralen,
Door nevel, damp noch wolk geſtuit,
Daer gunſtig op deed nederdalen;
En zou dan myne Dichtheldin,
Door uwe gulle lettermin
Met zilvren ſtralen mild beſchenen,
Geen blyde en dankbre toonen ſlaen?
Dan moest' ze in ſtugheit gansch verſteenen,
En 't marmer zelfs te boven gaen.

Neen, VOLLENHOVEN, ſchoon ze een poos,
Verrast door 't blinkende vermogen
Van uwe gunst', gansch ſprakeloos,
Bedeest, bedwelmt zat opgetogen;
Thans wyd heur hart en cyterklank
Uw gulle heusheit blyder dank;
Daer zy, zich ſpieglende in de glansſen
Die uwe heldre gunstzon ſchiet,
In ſchaêuw' van onverwelkbre kransſen,
Haer opgehemelt wezen ziet.

Zy ziet, betoovert door dat ſchoon,
Gebloemt noch palmloof noch lauwrieren,
Maer eene zilvren glorykroon
Haer kruin en blonde lokken ſieren,
Een kroon wiens luister haer beſtraelt
En, op haer kleeders neêrgedaelt,
Zich mild verſpreit, als zilvren vonken
Van 't heldertintlend ſtargewelf;
Sieraden dubbel waerd te pronken
Om de achtbre leên der Dichtkunst' zelf.

Hoe

Hoe moedig wil zy op dien lof,
Die haren boezem fier doet zwellen,
Haer' ſchedel heffen uit het ſtof,
Haer lier op hooge toonen ſtellen,
En, als een zanggezinde zwaen,
De laegte in hare vlucht verſmaên;
En, door uw eerſpoor aengedreven,
Van hare zwakheit onbewust,
Manmoedig naer de ſtarren ſtreven,
Met nimmer wankelenden lust'.

Zoover kan de overmaet der gunst',
Die gy haer toedraegt, haer verrukken,
Nogthans, zoo ze ooit haer nyvre kunst'
Dat moedig opzet ziet mislukken,
Zal zy, ten ſpot van nyd en blaem,
Geen zee hernoemen naer heur' naem,
Noch mat en moedeloos bezwyken;
Maer door uw heusheit mild beſtraelt,
Vol moeds en zingend nederſtryken,
Daer ge alle kunsten gul onthaelt.

Daer durft ze zich een zoete rust,
En ongeſtoorde vreugdt beloven;
Daer bloeit de heilëeuw van August;
Daer ſtrooijen de altydt volle hoven
Hun dierbre vruchten langs de paên,
Hun vruchten, die de Tyberzwaen
En Flakkus Dichtnimf zou beminnen;
Ooft waer, in Febus lauwerlandt,
Het heilig koor der zanggodinnen,
Staeg zingende naer watertandt.

In dit volſchoon en zalig dal
Zal zy de cyterſnaren ſtreelen;
En, mild bedaeuwt met hemelval,
Haer dichtgebloemte en kunstööft telen,
Opdat zy dat gebloemte en ooft,
Door uwe gloênde gunst geſtooft,
Uit ware erkentenisf' U wye,
Met dat gewas uw boekzael tooij',
En 't in den ſchoot van uw MARYE
En lieve Huwlykswichtjes ſtrooij'.

'k Zal

'k Zal, als ze dus haer' geest vermeit,
o VOLLENHOVEN! ondertusſen
Uw eêl geſchenk met dankbaerheit
Geſtadig kusſchen en herkusſchen.
Doch hoe uw gift myn hart bekoort,
Uw dichtmin die myn zangdrift ſpoort,
Uw vriendlykheit, uw heuſche zeden,
Uw deugdt en edelmoedige aert
Zyn my nog edler kostlykheden
En meer dan goudt en zilver waerd.

1749.

AEN

AEN
DEN HEERE
Mr. JAN DE TIMMERMAN,
RECHTSGELEERDEN EN DICHTER.

Begaefde TIMMERMAN! ſchoon ik uw gul gelaet
Sints eenen langen tydt niet eenmael mogt aenſchouwen,
'k Zag echter vaek uw' geest der Dichtkunst' tempels bouwen,
Zoo ryk van pracht' en prael' als juist van orde en maet'.

Maer wat beweegt u toch in 't kunſtig bouwſieraedt,
In niſ' en plint', myn beeld ſtaeg prachtig uit te houwen?
Al durf ik uw beſtaen en oordeel veel betrouwen,
Gy ſtelt my dus ten doel' van ſpottery en haet.

De kregele Afgunst zal gewis uw doen misbruiken,
Het waer' my eers genoeg zoo ſlechts myn lage faem,
Door uw bekranst, in ſchaêuw van uwe gunst' mogt' duiken.

Schend nu de bitſe nydt myn beeltenis en naem,
En plondert ze, om myn' lof, de tempels uwer dichten;
Dan moogt ge, o TIMMERMAN! ons beide een' Vryburg ſtichten.

1751.

AEN

AEN

DEN WELEDELEN GESTRENGEN

HEERE

Mr. JAKOB BISDOM,

RAEDT EN ADVOCAET FISKAEL IN 'T EDEL
MOG. COLLEGIE TER ADMIRALITEIT
OP DE MAES ENZ. ENZ. ENZ.

Myn Dichtgeest zweeft met uitgeſpreide wieken,
o BISDOM, u vervrolykt te gemoet;
Gelyk een zwaen, die, in het uchtendkrieken,
Den opgang van 't herboren licht begroet:
Hy wyd zyn' zang en blyde çyterwyzen,
Terwyl de nacht der vreeze allengs verdwynt,
Den nieuwen glans der zonn', die thans aen 't ryzen,
't Verkwikt gelaet van yders hoop beſchynt.

Wie is die glans, o Oogelyn der braven?
Uw ſchrandre deugdt. Die zon? uw wyze raedt,
Die, flus vermast van voor 's Lands heil te ſlaven,
Nu weêr, vol moeds, de handt aen 't ſtaetsroer ſlaet.
Wie zorgloos op de ſtuurplecht lig' te ſlapen,
Hoe 't onweer loeij', het zeenat bruischt en brand,
Een wys Piloot, tot heil des volks geſchapen,
Braveert den vaek in onverſchrokken ſtand'.
Hy, ſtaeg verzelt van byſtand' uit den hoogen,
Houd oog in 't zeil, geeft acht op 't zeerumoer,
Weid door al 't want met naeuwoplettende oogen,
En zet zyn trouw en yver pal te roer.
Dreigt een orkaen zyn vlotte vaert te hinderen;
Beloopt de ſtorm zyn hulk verwoed en dol,
Hy weet, bytyds, voorzichtig zeil te minderen,
Bedaert de lucht; hy houd weêr alles vol.
Ontbreekt hem hoop om bank of ſtrandt te ontſnappen,
Hy werpt gezwindt het anker in den grondt;
En weet ter vlucht het ankertouw te kappen,
Om 't naer gevaer te ontvliên in korten ſtond',

Dan

Dan 't is niet vreemd, dat zulk een', hoe geſteven,
Door vlug vernuft, door voorzorg en beleidt,
De moedt, de magt en lichaems kracht begeven,
Verlaten in zyn' nyvren arrebeidt:
Dat de oogen hem ſtaeg ſchemeren, door 't ſtaren
Op waterkaert, op graetboog en kompas,
Het hoofdt hem draeit, door 't wentelen der baren
En 't dobbren op de ontruste waterplas.
Myn kunst mag U, met reden, vergelyken
By zulk een' Heldt, o BISDOM, Staetspiloot,
Die nimmer wist van ſiddren of bezwyken,
Al vondt ge U met 's Lands ranke hulk' in nood',
Al hoorde gy 't beängſte volk ſtaeg kermen:
„ Behoed ons, Heer! behoed ons! wy vergaen!
Gy zocht hun goedt en leven te beſchermen,
Daer ge, als een rots, op uwe post bleeft ſtaen.
Al zaegt ge alöm de roofharpyen zwieren;
Hoe fel hun magt de kiel beſtormde en trof;
Gy ſchreeft, gy vreeft, gy weidde in 's Lands papieren
En ſteeft met raed' het hooge Statenhof.

Beliep de kryg de kust der ſtrydbre zeeuwen,
Ge ontſloot, uit last des Zeeraeds aen de Maes,
Den fieren troep van Hollands waterleeuwen,
Tot ſtilling van het oorlogs moordgeraes.
De Oranje Zon werdt des aen onze kimmen
Van yder naeuw met handgeklap begroet,
Of hy belonkte, in 't glansryk opwaerds klimmen,
Uw vlyt en trouw met ſchitterenden gloed'.
Maer och! hoe zwak is 't ſterffelyk vermogen!
Wyl 't duizenden van kwalen gaen te keer.
Niet ſluimrend: Neen: o neen! met wakende oogen,
Zeegt ge, op uw post, ten ſtraf des Lands ter neêr.
Men zegt, met reên, dat tusſchen de edle Liefde,
Die uwe zorg den Lande trouw bewees,
En uwe kwael, die U met kwelling' griefde,
In uwe borst toen hoog verſchil verrees.
Uw Liefde, door een godlyk vuur aen 't blaken,
En van omhoog genoopt, geſterkt, gehart,
Had lust noch zin om heure drift te ſtaken,
En wilde 't oor niet leenen aen uw ſmart'.

Uw ſmart, gevoed door afgematte zinnen,
Stelde onlust, koorts en lichaems last te werk.
Al was uw Liefde onmooglyk te overwinnen,
Uw zwakheit viel haer ſterkte dus te ſterk.
Gansch afgeſlooft in boeken en geſchriften;
Vermoeit, vermast van elk te woordt te ſtaen,
Bepaelde uw ziekte uw altoos nutte driften,
En dwong U, om uzelf' 's Lands dienst' te ontſlaen.
Hoe deerlyk viel de Tuinmaegdt toen aen 't klagen?
Zy kreet, geprangt van rouwe en boezemwee:
„ Lyd ik te Landt geen leets genoeg en plagen?
„ Fnuikt de onmagt nog myn Toeverlaet ter zee?
„ Help, Hemel! och! wie zal my, in myn wallen,
„ In 't eindt behoên voor 't moordziek krygsgeweldt,
„ Als 't zwaerdt, te veldt, myn helden neêr doet vallen,
„ De ziekte, in 't hof, myn achtbre raden velt?
Haer ſtrydbre Leeuw, toen van alöm beſtreden,
Te trouweloos, te oneerlyk aengerandt,
Scheen kwynende te wanklen in zyn ſchreden,
Dook moedeloos aen heure zyde in 't zandt.

De voordewindt verliet 's Lands zeekasteelen;
De zeevaerdy ſcheen gansch met druk belast;
Geen koeltje kwam met vlagge of wimpel ſpelen,
Die hongen dootsch aen vlaggeſtok en mast.
De Zeeraedt, die U vrolyk plag te ontfangen,
Nam treurig deel in 't onheil dat U trof,
Elk blackte om U van brandend zielverlangen,
De wensch om U klonk door al 't Prinſen hof,
Men zag het hoofdt van Hollands Admiralen,
Heldt FRIZO zelf tot heil van 't algemeen,
U noopen, om, na 't einden uwer kwalen,
Uw wigtig ampt weêr rustig te bekleên.
Zoo brandde elks hart, getroffen door uw kwelling,
Naer 't zonlicht van uw vriendelyk gelaet;
Des riep geſtaeg elks mondt, tot uw herſtelling,
Des Hemels hulp en artzeny te baet.
Het vind geloof, dat, op dat vurig ſmeeken,
Gods Byſtandt, met een' kring van licht omſtraelt,
Om in uw borst het oude vuur te ontſteken,
Voor 't kwynend bedt, tot U is neêrgedaelt.

Een

Een wondre kracht blonk uit haer glinstrende oogen;
't Gelaet ſtondt friſch; heur Lichaem ſterk van leên,
Was luchtig met een rood gewaedt omtogen,
Men zegt: dat ze U genaekte met dees reên:
„ Der Englen Vorst, de Vader aller dingen,
„ Die alles ſchiep en alles houdt in ſtandt,
„ Zend my tot U, wien ziekte en ſmert omringen,
„ o Vader van uw zuchtend Vaderlandt!
„ De wensch des volks, ten hemel opgeſtegen,
„ Bewoog het hart der hemelſche Genaê,
„ Opdat zy 't Landt, om uwe hulp verlegen,
„ Met uw beleidt en voorzorg' kwam te ſtaê.
„ Myn hulp zal U met nieuwe ſterkte voeden,
„ 't Zy gy ten hove of in den Zeeraedt treedt;
„ Schep verſchen moedt! help Hollands val verhoeden,
„ 't Is tydt, hoogtydt; de vyandt ſtaet gereet.
„ Schep moedt! verrys! weidt met uw wakende oogen
„ Langs 't vlak der zee, den lande ten gevall'!
„ Koom! volg my! 'k ben de Byſtandt uit den hoogen,
„ Die, uit Gods naem', U trouw verzellen zal.

Wie

Wie weet wat kracht die tael in U verwekte?
Hoe moedig gy het ziekvertrek verliet?
Opdat uw raedt den Raedt ten nutte ſtrekte,
En byſtandt bood' in 't hachlyk zeegebiedt.
Triömf! gy zyt ter goeder uur' verrezen;
Gelyk de zon, die 't al herleven doet.
Uw opkomst maelt de blydſchap in elks wezen,
En dryft de vrees uit elks verheugdt gemoet.
De blonde Maes kust Rotterdam nu blyer.
't Genoegen klinkt door myn geboorteſtat.
Het zeepaerdt voert den Zeegedrochtbeſtryer
Nu moediger door 't dartelzwalpend nat.
Het achtbaer Hof des Zeeraeds heft zyn tinnen
Op uwe komst veel fierer in de lucht.
De Koopvaerdy omärmt U bly van zinnen.
Dus dryft de vreugdt de droefheit op de vlugt.
't Herſtelde vuur gloeije in uw hart en aderen,
Maek' U den last van 't lastig Landpak ligt.
Vermeer opnieuw den ſtoet van Hollands Vaderen,
Opdat ge opnieuw elk aen uw deugdt verplicht.

Help

Help FRIZO weêr, 's Lands vryen tuin bewaken
En 's vyands magt op 't zeeruim tegen gaen.
Doch wil ſomwyl uw nyvre ſtaetzorg ſtaken,
De boog wil niet altydt geſpannen ſtaen.
De lust karros voer' U, van zorg' ontſlagen,
Daer Schielandt pronkt met klaverbeemd' en wei;
En ſpoeij' ſomtyds met U naer Bakkershagen,
Terwyl het praelt met boom- en bloem livrei;
Laet daer de Lente U op nieuwgroen onthalen,
En koestren op het rozendons der rust',
Terwyl het koor der ſchelle nachtegalen,
Uw zinnen ſtreelt, uw matte zorge ſust.
Of wilt gy eens een waterluchtje ſcheppen,
Zoo voer' U 't jagt des Zeeraeds naer dees reê.
Zie hier 's Lands vloot de witte wieken reppen,
En hoor 't geruisch der woelende Flacquee.
Of wilt ge U met der wyzen tael' verheugen,
Zoo ſluit U op, in 't ſtille bockſalet;
Of laef uw' geest met de edle nektarteugen,
Der ſchrandre reên van uwe *Elizabeth*.

Of laet uw kroost met ſpel uw last verminderen.
Sterk dus door lust en rust uw zorg en trouw.
Zoo moet' geen moeite of lichaems leet U hinderen;
Zoo blyve uw hulp een zuil aen 't Staetsgebouw;
Zoo moet' ons Landt geen nieuw gevaer ontmoeten;
Zoo moet' myn kunst, o BISDOM, U eerlang
In 't bly gedrang der Vredevadren groeten,
En, ruim van borst', met eenen vredezang',
Vol losſen zwier en trippelende klanken,
Voor 't Vredeheil den Godt des vredes danken.

1748.

DICHTÖFFER

AEN DE

WELEDEL GEBOREN VROUWE

MEVROUWE

ELIZABETH ADRIANA BACKER,

ECHTGENOOTE

VAN DEN WELEDELEN GESTRENGEN HEER

Mr. JAKOB BISDOM,

RAEDT EN ADVOCAET FISCAEL IN DEN EDEL MOG. ZEERAEDT OP DE MAES ENZ. ENZ. ENZ.

O Dierbre Helft des braven Mans,
Die 't blinkend oogelyn der braven
Verſtrekt, door zyner deugden glans!
ELIZABETH, die door uw gaven,
Beleefdheit, trouw, vernuft en vlyt,
De Noordſtar uwer kunne zyt,
Ontmoeten we U nog hier beneden?
Hebt gy, op 's Hoogſten last, geraekt
Door yders tranen en gebeden,
Uw reis, uw hemelreis geſtaekt?

Zoo my 't gerucht niet heeft misleidt,
Dan hebt Ge, op 't Ziekbedt neêrgezegen,
Van Gade en Magen natbeſchreit,
Doodkrank, verzwakt, verflaeuwt, gelegen,
Als op den oever van den doodt;
Dan voelde Gy, in ſtervens nood',
Den bandt, den wondren knoop reeds glippen,
Die vleesch en geest zoo naeuw verknocht;
Dan zocht, op uw verbleekte lippen,
Uw vlotte ziel ſtaeg ademtocht.

Men wil zelfs, dat uw edle ziel,
Door 't rein geloof, als 't vleesch onttogen,
Welks leet haer deerde en ſmertlyk viel,
Niet zelden, met verlangend pogen,
In hare hoop', ten hemel klom;
Ja, dat het zalig Geestendom,
Staröogende uit de hemelzalen,
Verlangde, om, met hun feestmuzyk,
Op Gods bevel, haer in te halen,
Als Burgeres van 't zalig ryk.

Wie weet hoe 't Godgezind Geloof
U, die dees aerd' naeuw meer bewoonde,
Toen 't breede wolkgordyn ontſchoof
En 's hemels heerlykheit vertoonde?
Toen mogt Ge, in 't eeuwigſchynend licht,
Gewis, met onverdraeit gezicht,
Het nieuw Jeruzalem zien blinken;
Ja hooren in het hemelhof
't Muzyk der halelujaes klinken
Den driemael Heiligen tot lof.

Daer hoorde Gy, by 's levens boom,
In eeuwiggroene lustprieëlen,
Beſpoelt door Gods genadeſtroom,
Gods Englen op hun harpen ſpelen,
Ten ſpoor' der vreugd van 't hoogſte feest;
Daer gaven Vader, Zoon en Geest
Uw ziel' en opgetogen zinnen
Den honigzoeten voorſmaek van
Het heilgenot der Cherubinnen,
De ſpys' van 't hemelsch kanaän;

Waer 't vreemd, zoo Ge in dat heilgezicht,
't Welk uw beſpiegeling U maelde,
Graeg tabernakels hadd' geſticht
En uwe ziel ſchoorvoetend daelde
In 't leeme huis uit Gods gebouw?
Neen. Hadden U de Huwlykstrouw,
Uw JAKOBS liefde en treurig nokken,
En 't ſchreijen van uw eêl geſlacht,
Niet rustloos naer omlaeg getrokken,
Licht hadd' Ge aen 't aerdsch nooit weêr gedacht.

Daerom hebt Gy, in 's lichaems leet,
Licht, als die Vrouw, die zespaer jaren
Den bloedvloedt had (*), den zoom van 't kleedt
Des Heilands, in 't gedrang der ſcharen,
Door uw geloofskracht aengeraekt;
Toen Hy, wiens zuivre boezem blaekt
Van menſcheliefde, uw vast vertrouwen
Dus ſtaefde, met zyn' lieven mond':
„ Uw ſterk Geloof heeft u behouwen;
„ Ga heen, o Dochter! wees gezont.

Dus

(*) *Matth. IX. Mark. V. Luk. VIII.*

Dus kwam de balſem der genaê,
De dierbre heilgunst van Mesſiäs
In U uw kwynend huis te ſtaê.
Zoo word de leeftydt van Hiskiäs
Tot troost van Israël gerekt.
In U, als uit het graf gewekt
Door 't goedertieren Alvermogen,
Zien we, o godvruchte Vrouw! gewis,
Hoe duur, hoe kostlyk in Gods oogen
De doodt van zyn geliefden is (†).

My dunkt 'k zie, hoe Ge, als 't morgenlicht,
Uit eenen donkren nacht' verrezen,
Nu door den glans van uw gezicht,
De ſtralen van uw vriendlyk wezen,
Uw huisgebloemte, ſchier verſtikt
In ziltig tranennat, verkwikt
En 't hoofdt weêr vrolyk op doet beuren;
Hoe teêr uw Echtgenoot, verblydt,
Met al zyn kroost, de wierookgeuren
Van zynen dank den Hemel wyd.

(†) *Pſalm CXVI. vs. XV.*

Ik

Ik huw myn' Zang aen hunne vreugdt,
En help U 's Hoogſten liefde loven,
Daer uw verryzing elk verheugt.
Zoo waerlyk blyve in 't hof der hoven
U 't eeuwig leven toegezeit.
'k Wy U dees blyk van dankbaerheit
Tot hartverkwikking na uw kwelling,
Tot glory van uw heilgenot,
En vreugdbewys om uw herſtelling,
Doch boven al tot eer van God'.

1750.

TOEJUICHING

AEN DEN

WELEDËLEN GROOTÄCHTBAREN

HEERE

Mr. ENGELBERT VAN BERCKEL,

TOEN ZYN WEL ED. TEN TWEEDE MALE BURGERMEESTER DER STAT ROTTERDAM WIERD.

Duld, Grootächtbaer Burgervader,
Dat myn blyde Poëzy,
Op 't gejuich der Burgery',
Tripplende uwen drempel nader';
Dat zy, onder 't handgeklap,
Daer U groot en kleen omringen,
U, verheugt, geluk koom' zingen
Met uw Burgermeesterschapp'.

Laet de grasmaendt op haer bloemen,
Op haer wufte en dartle jeugdt
Bogen, met een ydle vreugd',
'k Zal de wynmaendt eeuwig roemen,
Die ons thans, guläertig, geeft,
[Boven 't vocht der vreugdbokalen]
't Geen de Grasmaendt, meenigmalen,
Yders wensch' geweigert heeft.
Streelt de gouden zon alle oogen,
Als zy 's morgens 't hoofdt opſteekt
Of door dikke nevels breekt,
Waer ze lang meê was omtogen,
Gy, o Zon des Raeds, wiens licht
Ons verlangen lang moest misſen,
Breekt thans door de duisternisſen,
En vervrolykt elks gezicht.
Rotterdam, dat laetst zyn wallen
Davren deed van klagt' op klagt,
Toen 't een Hoofdbag, onverwacht,
Uit zyn wapenkroon' zag vallen,

Schuift,

Schuift, met eenen nieuwen moed',
Die we uit zyne blydſchapp' lezen,
't Zwarte floers van 't vrolyk wezen,
Nu zyn ſchaê dus word geboet.
Rotte- en Maesſtroom kwinkeleren,
In hun glazen waterzael',
Nu zy U, ten tweede mael',
Als hunn' Burgermeeſter eeren,
Nu zy, op hunn' vreugdetoon,
Die alle afgunst helpt aen 't zwygen,
U naer 't Kapitool zien ſtygen,
Met uw' eerstgeboren Zoon'.
Leef, in 't heillot U beſchoren,
Tot beſcherming, heul en troost
Van de Burgerye, uw Kroost,
Tot wiens heil geſtaêg uw ooren,
Hart en oogen open ſtaen,
Daer Ge, in 't ſtatbeſtuur ervaren,
't Scherp der tuchtroê weet te paren
Met het dons der liefdedaên.

Dat des hoogſten Vaders zegen,
o VAN BERCKEL! op U vloeij',
En door U dees Stat beſproeij',
Als een vruchtbre daeuw of regen!
't Zy Ge 't vredeheil betracht,
't Zy Ge 't vuur der twist helpt blusſchen,
't Burgermeeſterlyke kusſen
Zy, in allen last, U zacht!

1744.

NAGALM

AEN DEN WELËDELEN GESTRENGEN

HEERE

Mr. HUGO CORNETS DE GROOT,

BURGERMEESTER EN RAEDT DER STAT ROTTERDAM, ENZ. ENZ. ENZ.

DE GROOT, geliefde Burgerheer,
Wat zag de Hemel vriendlyk neêr!
Wat groette Hy met lach' op lach,
Op gistren den geboortedag
Van de eere der Nasfauſche Loten,
En uwe Telg, een ſpruit der Grooten!

De jonge Lentemaendt verſcheen
Ons in haer eêlſte ſtaetſykleên,
En deed in 't vrye Nederlandt,
Daer vrede en vryheit, handt aen hand',
Haer groeten met veel gunstbewyzen,
Twee nieuwe morgenſtarren ryzen.

Zy deed de Vyverbergnajaên
Oranjeloof en Lauwerblaên,
Verheugt, tot een geboortekroon,
Schakeren voor Vorst FRISOOS Zoon',
En Rotte en Maes uws Zoons verjaren
Verheffen met gezang en ſnaren.

's Lands heil braveert dus 't ongeneugt,
Een dag, één zelve dag verheugt
Het huis van Nasſouw en uw' ſtam,
Nu zien we Oranje aen Rotterdam,
Als eertyds in 's Lands jammertyden,
Het licht der Grooten niet benyden,

Dus erſt uw ſtam zyn oude faem,
Al 't landt zingt nu in éénen aêm
Den lof van Nasſouw en de Groot:
Het hart van yder Landgenoot,
Bewaert hun deugdt hoe langs hoe ſterker,
En tart den Loeveſteinſchen kerker.

Met

Met reden werd die vreugdt en vreê,
Op 't vlak der ruisſchende Flakkee,
Door 't Zeekasteel Standvastigheit,
Met balderend geluit verbreidt,
Gezongen uit metalen monden,
Om elk 's Lands heilſtaet te verkonden.

Die vreugdt fierde, op dien blyden dag,
Met reên, met Prinſe vlag' by vlag,
Het jacht der Oostermaetſchappy',
Daer Gy, van Stat- en Staetzorg vry',
Met volgeſchonken vreugdbokalen,
Ons 't hart in blydſchapp' op deed halen.

Hoe hemelsch klonk die blydſchap uit
Amfiön Hagens edle luit,
Gehuwt aen 't mollige geſtreel
Van uw betooverende veêl;
Juist of opnieuw der Englen tongen
Geboorteliedt op kersnacht zongen.

Met

Met die gewyde galmen toog
Ons aller heilwensch naer omhoog,
Opdat de jonge Oranjeſpruit,
In zynen groei' noch bloei' geſtuit,
Gekoestert door de heilzonſtralen,
De Tuinmaegdt bly moog' aêm doen halen.

Intusſen ſtreeft, op 't heldenſpoor,
De Oranje Vorst zyn' Erfprins voor
In liefde en zorg' voor 't algemeen,
Waer in 't U lust hem na te trêen,
Om, elk ten nutte, uw kroost te leeren
Hoe Burgervaders 't best regeren.

Zoo moet uw Zoontje, uw geestig wigt,
Uw Echtſtar, ryk van tintlend licht,
De Oranjemorgeſtar, 's Lands hoop,
Van jongs verzellen in zyn' loop,
Tot dat ze beide, elk in hunne orden,
Het landt twee heldre Zonnen worden.

1750. AEN

AEN

DEN WELEDELEN GESTRENGEN

HEERE

Mr. ABRAHAM VAN HELSDINGEN,

BURGERMEESTER EN RAEDT DER STAT BRIELE, ENZ. ENZ. ENZ.

Gy, die in 't lastig ſtatbeſtuur
Met lust' uw dagen ſlyt,
En elk gewoekert ledig uur
De letterwysheit wydt;
HELSDINGEN, 't ſtoor' uw zorgen niet,
Dat ge, in uw bezigheên,
Myn herſenwichtjes telkens ziet
Uw huis en haert betreên.

Zoo my 't geheugen niet bedriegt,
Hebt gy, in Pindus ſtoet',
Zelf zulk een kroost geteelt, gewiegt,
Gekuscht en opgevoedt.
Zoudt gy, die 't burgerlyk geklag
Nooit afwyst maer verhoort,
Dan op hun vrolyk kunstgelach
Of klagtjes zyn verſtoort?
August, wiens heldre majesteit
Het Roomſche ryk beſcheen,
Heeft zulke wichtjes nooit ontzeit
In zyn paleis te treên;
Zy holpen mooglyk, door hun ſpel
En lodderigen tooi,
Het ſtrak gelaet van Kato wel
Eens uit zyn ſtrenge plooij'.
Al moet myn kunst ver achterſtaen
By Maroos gouden lier,
En 't eêl gezang van Sulmoos Zwaen,
En Flakkus çyterzwier;

Myn

Myn herſenkroost, dat nu allang
Door Neêrlandt heeft gedwaelt,
Werd toch, om hunn' Bataeffchen zang,
Niet zelden gul onthaelt.
Bewust, dat uwe Lettermin
Geen kunſten ooit verſtoot,
Zweeft, trippelt het uw boekzael in;
Ja vlyt zich op uw' ſchoot.
Is 't naer uw' zin gekleedt, getooit;
Riekt gy in bloemgewas
En letterloovers, die het ſtrooit,
De geuren van Parnas;
Schiet hun gelaet de minſte ſtrael
Van heilig hemelvier;
Vindt ge in hun vaderlandſche tael
Een' losſen val en zwier;
Smaekt u hun zang en ſnarenſpel;
Staet u hun wezen aen,
En gaet het u en de uwen wel;
Dan is myn wensch voldaen.

TER BEVORDERING
VAN DEN HEERE
GERARDUS STEPHANUS D'EDEL COCQ.
TOT MEESTER IN BEIDE DE RECHTEN.

't Heilig Lauwerloof, waermeê
Wy de Hemelmaegdt Astrê
Themis brave en nyvre Zonen,
In het eereperk, zien kroonen,
Word hunn' arbeid', zweet en vlyt
Niet alleen tot loon gewydt,
Maer ook om hen aen te noopen
Die nog naer dien eerprys loopen;
Ook om met de gloryblaên,
Wie nooit blixemvuur kan ſchaên,
Simpele Onſchuldt trouw te dekken,
Aller Deugden ſchildt te ſtrekken,
Voor al 't geen haer lagen legt,
En, in dienst' van 't aerdſche Recht,
's Hemels Rechter te behagen.
Dus wenscht COCQ, die kroon te dragen.

1750. AEN

AEN

DEN WELEDËLEN ACHTBAREN

HEERE

Mr. ADRIAEN PAETS,

BEWINDHEBBER DER OOSTINDISCHE MAETSCHAPPYE TE ROTTERDAM.

Doorluchte PAETS, die, eêl van aert,
De deugdt aen de edle Kunstmin paert;
Het lust my zingende U te groeten;
Naerdien my U te ſpreken werd belet,
Toen 't my gebeuren mogt myn moederſtat te ontmoeten,
Wyl zorg en bezigheit my ſtuitten in myn' tret.

Een zwarm van drukte, niet te ontduiken,
Veel distelen en dorenſtruiken,
Van 't huisbezorgend aerdsbelang,
Verwarden zich, om my van U te houwen:
't Mislukte my, o ſpyt! door 't aerdſche wolkgedrang,
Het vriendlyk zonnelicht van uw gelaet te aenſchouwen.

Wat viel 't my lastig in dien tyd'
Myn dankbaerheit, U toegewyd,
Ondanks myn' will', zoolang te teugelen!
Nu, 't wachten wars en allen hinder moê,
Zend ik haer ongeveinst, op witpapieren vleugelen,
In 't gul gezelſchap van myn zangeres U toe.

Zy, door uw vriendſchap opgetogen,
Tracht U te melden wat vermogen
Uw heusheit haren yver geeft;
Ja hoe ik, op de ondankbaerheit gebeten,
Den dienst, dien uwe gunst my gul bewezen heeft,
Met diepen eerbiedt' kus en nimmer zal vergeten.

Voorts

Voorts hoe ik van verlangen brand,
Om van den rykbebouwden kant'
Des zilvren Maesſtrooms U te onthalen,
Daer 't zwalpend nat der woelende Flacquee
Nu vrolyk ſpeelt, dan ſtryd met dyken, gorſen, palen,
En vloot op vloot onthaelt of welig leid naer zee.

Hoe wensch ik daer weêr, op myn vragen,
Te hooren 't geen uwe oogen zagen
Van Romes oude majesteit,
En door uw tong myn zinnen te vermeijen
In 't ſchoone Italië, zoo vol bevalligheit,
Of aen uw zyde door zyn' ſchilderbeemdt te weijen.

Myn weetgraeg hart verlangt ook zeer,
Om uit uw' mond' den ommekeer
Der zaken onzes Lands te hooren,
Sints Hollands vreugdt, de nieuwe Oranje Zon,
Wiens ſchitterende glans alle oogen kan bekoren,
In onze bakermat (*) zyn' edlen loop begon.

Dat

(*) *Rotterdam.*

Dat des, ten dienst' der Maetſchappye,
Uw komst my dra en lang verblye!
'k Zal, zoo gy hier zyt moê gebeid,
Myn lier' zooveel vermogen zien te geven,
Dat zy den oostewindt het Schip Standvastigheit
Door 't goedereêſche diep naer Javaes reê doe ſtreven.
1748.

AEN

DEN HOOG WELGEBOREN HEER

WILLEM BARON VAN WASSENAER,

SCHOUT BY NACHT VAN HOLLANDT EN WESTFRIESLANDT, HOOGHEEMRAEDT VAN SCHIELANDT.

ENZ. ENZ. ENZ.

Manhafte en ſchrandre WASSENAER!
Die, vol rechtaedlyk bloedt in de aderen,
Ondanks het brullend zeegevaer,
Op 't ſpoor van uw doorluchte Vaderen,
Zoo meenig waterpaerdt beſchreedt,
En naer uw' teugel luiſtren deedt,
Ten ſchrik van zeegeweldenaren,
Wanneer uw moedig ſtroomgezag,
Noordzee en Middellandſche baren
Beſchaêuwde met de Prinſevlag'!

o Zeemars! 'k heb 't Flakkeeſche ſtrandt
Onlangs van blydſchapp' hooren ſchateren,
Toen 't vrolykjuichend Gelderlandt
Uw mintriömf aen 't ryk der wateren,
Langs Wael en Merwe en Haringvliet,
Met blyde klanken hooren liet:
Neptuns en Thetis reijen zongen;
De Tritons bliezen vreugdgeſchal;
's Lands fiere Waterrosſen ſprongen
Van blydſchapp' in het dok, hunn' ſtal.

De ſchoone Doris kwam uit zee,
Met al haer ſtoet', van weelde zwanger,
Voor ſtroom naer binnen langs Goeree,
En koos my tot uw' bruiloftzanger;
Haer Nimfen bragten zeekorael,
Kinkhorens, ſchulpen, waterprael,
En zeewier, om dien ſchat te hechten
Aen 't mirteloof en liefdekruidt,
Dat ik om 't aedlyk hooſdt zou vlechten
Van uw JOHANNE, uw ſchoone Bruidt.

Straks

Straks greep ik myne bruiloftlier
En ſpande en toetſte vast de ſnaren;
Uw minnedrift ontſtak het vier
Der Dichtkunste in myn zwellende aêren.
Dus poogde ik uw vernuft en deugdt,
En edle WILDAES kuiſche jeugdt.
Historykunde en ſchrandre gaven,
Haer zielſieraedt en lichaems ſchoon,
Voor 't oor der edelen en braven
Te zingen op een' hoogen toon.

Ik dacht haer adelyk geſlacht,
Beſaemt in Gelderlands History,
Den ſtam die haer heeft voortgebragt,
En uitblinkt in gezag en glory,
Te huwen, door uw liefdevlam,
Aen uwen adelyken ſtam,
Waer Hollandt eeuwig op zal bogen.
'k Dacht, tot verbazing van de Wael,
Uw ſcheepsbeleidt en zeevermogen
Te zingen in uw bruiloftzael.

Ik meende, daer men 't hoog geboomt,
't Oudaedlyk Echtelt ziet omringen,
En 't zilvren graftnat ruischt en ſtroomt,
De klappende Echoos voor te zingen,
Hoe U, op 't vlak der zee, voorheen,
De ſchoone Cipria verſcheen,
Hoe ze u tot haren dienst verplichtte,
Uw heldenhart tot min verwon,
U, als een noordſtar, leidde en lichtte
Naer uw JOHANNE uw Levenszon.

Ik dacht te zingen, hoe uw vlyt
Die ſchoone won, door minvermogen,
En hoe ge elkander waerdig zyt . . .
Maer och! hoe ydel was myn pogen!
Toen ik den zangberg op zou treên
Beet my een bitſe wondt in 't been;
Daer ſtondt ik, Luchtkasteelen ſtichter!
'k Herriep myn opzet met verdriet,
Want warelyk een kreupel dichter
Voegt op een aedlyk trouwfeest niet.

Myn

Myn wensch nogthans bleef onverminkt,
Die nadert U op vlugge voeten
Daer de ochtendzon uws huwlyks blinkt,
Die nimmer wolken moet' ontmoeten
Van tegenſpoedt, verdriet en rouw!
Lang bloeije en groeije uw liefde en trouw,
Teel telgen, met ontzag te melden,
Wier deugdt 's Lands adel houde in ſtandt;
Staetsmannen, Land- en Waterhelden,
Beſchermers van het Vaderlandt!

1751.

AEN

DEN WEL EDELEN GESTRENGEN

HEERE

MAERTEN PENNING,

KORNELIS ZOON,

RAEDT EN OUD BURGERMEESTER
DER STAT SCHIEDAM.
ENZ. ENZ. ENZ.

O PENNING! niet door loos of ſlinks beleidt,
Beſtempelt met het beeldt der vriendlykheit,
Om, ſchoon van ſchyn, van binnen 't valsch te ſluiten,
Maer die in 't hart zoo eel zyt, als van buiten.

Hoe heuchelyk verkwikt gy myn gemoedt
Met ſtrael' op ſtrael van uwen ſchoonen gloedt,
Op wier geleide ik veilig durf vertrouwen,
Schoon ik nooit de eer genoot van U te aenſchouwen.

Myn

Myn Dichtgeest, die alöm zyn' zanglust boet,
Moog, hier of daer, U zingend zyn ontmoet;
Dan ik geloof, dat ik, nu of voordezen,
't Geluk nooit had van U bekent te wezen.

Nogthans meld my VAN BAZEL, door zyn pen,
Een dienst, dien ik met dankbaerheit erken,
Dat Gy, o Gunst waerd tegens goudt te wegen!
Met mond' en hand' en hart my zyt genegen.

'k Eer U niet ſlechts, als Burgervader: neen,
Als Vader, ſtut en ſteun van 't algemeen,
Die, nimmer doof als gy om hulp hoort ſmeeken,
Verlegenen nooit byſtandt laet ontbreken.

Dat 's warelyk een godlyke eigenſchap.
Dat 's recht een aert om, langs den glorytrap,
Op 't recht- en raedgeſtoelt te zyn verheven,
Dat heet voor elk, niet voor zichzelven leven.

o Pronkſtuk aen de zilvren kroon' der Schiê!
Dat elk u eere, en hulde en achtig biê,
Myn kunst, verrukt door uw lofwaerde gaven,
Wenscht eindeloos in uwen lof te draven.

Myn hoop blyft vast op uwe gunst gevest,
Maer hoe erken ik alle uw vriendſchap best?
Myn dankbaerheit zal eeuwig t'uwaerds ſtreven;
Dat 's zelfs al 't geen men ooit aen God' kan geven.

1748.

GROET

GROET

AEN

WILLEM FREDRIK HENDRIK,

JONGGEBOREN ZOONE

VAN DEN

HOOG WELGEBOREN HEER

WILLEM BARON VAN WASSENAER.

SCHOUT BY NACHT. ENZ. ENZ. ENZ.

Wat Morgeſtarretje vol prael
Belonkt ons van den boord' der Wael'
Met ſchitterende lachjes,
Terwyl Gods rei de lucht verklaert,
En in dien luiſter ſpelen vaert
Op hagelwitte ſchachjes?

Wy ſtreven op die glansſen aen
Wier gloedt de Wasſenaerſche Maen,
Die thans, in Batoos dalen,
Den Adel, 't Vorstlyk Hof, 's Lands Raedt,
En Krygsgezag en Zeemagt baet,
Verrykt met nieuwe ſtralen.

Hier ligt de Bronaêr van dat licht,
Dit wiegje huist het lieve wicht
Dat wy verheugt ontmoeten,
Beſtrooijen met ons bloemgewas,
Geteelt, verzamelt op Parnas,
En met dees lierzang' groeten.

Groei, WILLEM FREDRIK HENDRIK, groei!
Dat nimmer leet uw heil beſproeij'!
De zaligende Reden
Berei het voetſpoor voor uw jeugd',
Opdat ge door de kerk der Deugd'
Naer de eerkapel moogt treden!

Betreed

Betreed ge uw' Grootvaêr WILLEMS baen,
Dan zal uw naem geſchreven ſtaen
In ſtat- en landhistory,
Dan zal'er meenige eeretrap
En Ridderorde en Steêvoogdſchap
Gewagen van uw glory'.

Volgt gy in deugd' en adeldoom'
Heer FREDRIK HENDRIK, uwen Oom,
Niet dan met lof te noemen,
Of ſtreeft gy op de heldenpaên
Uws Vaders langs den oçeaen,
Hoe will' dan elk u roemen!

De zelfde Louwmaendt, die dit jaer'
U welkoomde en met bly gebaer
't Eerst kuschte op yder koontje,
Gaf, U tot eenen Speelgenoot,
My 't eerst, ook vriendlyk op den ſchoot,
Myn JAKOBJE, myn Zoontje.

't Zal, ſchoon hy uit veel lager ſtamm',
Dan daer ge uit ſproot, zyn' oorſprongk nam,
Uw kinderſpel niet deren.
Word gy een zon, het Landt ten roem',
Dan zal hy, als een zonnebloem,
Staêg de oogen 't uwaerds keeren.

Groei vast tot eer van uw geſlacht;
Neem uwer Vadren daên in acht
Als gy op hooge wegen
Uw mannelyke ſtappen zet;
Leef dus tot heil des Lands, 't zy met
Den tabbaerd' of den degen.

1752.

WELKOMKUS

AEN HET EERSTGEBOREN

ZOONTJE

VAN MYNEN NEEF DEN HEER

PIETER VANDER WALLEN,

EN MYNE NICHTE JUFFROUWE

AGATHA BRAKEL.

Hemelboodjes, die uw wieken
Hier, met gulle teederheit,
Over 't nieuwe Knaepje ſpreit,
't Staeg in 's levens uchtendkrieken,
Als het ſchreit en onrust heeft
Troost, en duizend kusjes geeft;
En, na dat gy 't ſuste in 't weenen,
Zacht en luchtig op uw teenen,
Hupplend om zyn wiegje zweeft!

Vlugge Wachters, ſtuurt myn ſchreden,
Strooit, waer ik myn voeten zett',
Rozen in dit Kraemſalet!
Leert my thans uw zachte treden,
Nu 'k, waer ik voor 't kraembedt ga,
't Zoontje, dat door AGATHA,
Schoon al 't hopen ſcheen verloren,
VANDER WALLEN is geboren,
In myn blydſchap gadeſla.

'k Zal het wiegje ſtil ontdekken....
Ach! daer ligt het lieve Wicht!...
Stil. 't luikt ſlapende 't gezicht.
Wat al merkjes, teekens, trekken
Van bevalligheit en deugdt
Dekt de pas ontloken jeugdt
Hier, met lelyën en rozen,
Op dees koontjes, die vast blozen,
Tot der braven lust en vreugdt.

Welkom, welkom, na lang marren,
Heuglyke eindpael onzer hoop',
Morgenzon die uwen loop'
Voor liet gaen door negen ſtarren,
Negen Zusters, waervan thans
Vier aen 's hemels hoogſten trans,
Vyf rondöm uw wiegje pronken,
Waer ze u kusſen, teêr belonken
En zich ſpieglen in uw' glans.

'k Wed dat zy, wiens ſchoot u baerde,
Waer zy 't hart op had opgezet,
Sara, Hanne, Elizabet,
In genoegen evenaerde,
Toen ze, in u, haer wenſchen won,
En, op 't ſpoor van Simiön,
Zich uw' vader zag verblyen,
En zyn dankbre zuchten wyen
Aen de milde Levens Bron.

Wil

Wil Gods gunst dit Spruitje zegenen
En bedauwen in zyn groeij',
Dan, dan zal zyn nutte bloeij'
Elk met vreugd' en deugd' bejegenen;
Dan zal AGATHA haer ſchoon,
Liefde en lust tot Gods geboôn,
Kuiſche en edele manieren,
Die haer Dochters reeds verſieren,
Ook zien leven in haer' Zoon'.

Volgt dit Knaepje 't ſpoor zyns vaders,
o Dan groeit, van uur' tot uur,
Aller deugden yvervuur
Reeds door all' zyn bloedt en aders;
Ja dan zal, naest de eerlykheit,
Vlyt die niemand hulp ontzeit,
In dit hoofdt haer' zetel ſtichten,
En dit mondje elk een verlichten,
Door zyn reên vol kloek beleit:

Wis, dan zullen deze handen
Staêg voor de armoê open gaen,
Alle oneerbre winst verſmaên,
Tot geryf van volk en landen
Yvren op het koopkantoor,
En, om 't groeijend ſchattreſoor
En de Koopvaerdy te ſtaven,
Meenig Zeepaert ſtout doen draven
Langs 't onſtuimig waterſpoor.

Zacht . . . daer gaen zyn oogjes open!
Oogjes, gy voorſpelt veel goeds!
Jeugdig Pietje, wees goeds moeds;
'k Durf voor u op zegen hopen;
Zegen kroont uw Vaders deugdt!
Groei tot uwer Oudren vreugdt,
Wien de Hemel hier will' geven
Een langdurig vrolyk leven;
Wyl hun leven elk verheugt.

Groei . . . maer 'k zal myn' wensch beteugelen;
'k Zing licht AGATHA te ſchel.
Dat Gods hulp haer dra herſtell'.
Hemelrei, dek met uw vleugelen
Haer en 't lieve knaepje zacht;
Voed en hoed het dag' en nacht'!
Zie 't nu ras in ſlaep te ſuſen!
'k Ga . . zacht . . . laet ik 't eerst eens kuſen.
Nu beveel ik u de wacht.

1742.

AEN

DEN WELEDELEN HEERE

PIETER JOHAN VAN BERCKEL.

Verdenk myn Vriendſchap niet, VAN BERCKEL, edle Vrindt,
In wiens rechtſchapen jeugdt myn ziel haer' wellust vind,
Geen vleijery, geen list zal ooit, door looze treken,
Geen nydt, door bits geweldt, den ſterken bandt verbreken,
Die reeds, voor langen tydt, myn hart aen 't uw verbond.
De honigzoete brief, dien uwe gunst my zond,
Word vaek van my gekuscht, herkuscht en ſtaêg herlezen.
Geen eernaem kan voor my een waerder tytel wezen,
Dan die van *waerde Vriendt*, waermeê ge my veréert,
Schoon my geen tering kwelt noch hevig koortsvuur deert,
En myne zinnen ſtaêg hun wenſchen t'uwaerds dryven,
'k Word echter vaek belet zulks rond aen u te ſchryven,

Al wroet, al woel ik niet om eenen ryken ſchat,
Myn geest word toch geſtaêg door zorgen afgemat,
Naerdien ik, dag aen dag, al van den vroegen morgen,
Moet voor den welſtandt van vier zorgeloozen zorgen,
Zorg, die, met diep ontzag, Godt naer de handen ziet.
Maer of die nutte drift my 't dichten niet verbied,
En my weêrhoud, wanneer ik zingende op wil heffen,
Zal uw gezwind begrip, al zwyg ik 't, ligt beſeffen.
Des oog, in 't klimmen naer den Zangberg, niet op my,
Hoe lastig ook 't gedruis de ſluimerziekte zy,
Myn Zangſter valt in ſlaep door 't ſpelen en kriöelen
Der kleene knaepjes, die rondöm myn ſchryfcel woelen,
Dat volkje ontſnaert myn lier. Gy, die, in 't koestrend licht,
Der wetenſchappen leeft, in 't Hooge School van 't Sticht,
Moogt, vry en bly, gerust en onbekommert zingen,
En naer den kunstlauwrier, met dubble reden, dingen.
Volhard des in uw vaert' en edle letterminn'.
Weet dat ik nog gezondt leef met myn huisgezin.
Wil, uit myn' naem', myn' Groet uw' braven Broeder ſchenken,
Vaerwel, en blyf altoos aen my, uw' Vriendt gedenken.

1744.

EER-

EERSPOOR

VOOR DE

WELËDELE HEEREN GEBROEDEREN

PIETER JOHAN

EN

ENGELBERT FRANCOIS VAN BERCKEL.

Puiktelgen van uw' loffelyken ſtam,
Wiens edle kroon gansch Hollandt overdekt,
Wiens heilig loof het woelend Rotterdam
Een luſtpriëel en ſterke vryburg ſtrekt!
Wat bloeit ge friſch! wat zien we u kracht vergaêren,
Om hem in hoogte en luiſter te evenaren!

GEBROEDERS, die, geteelt uit edel bloedt,
Vast ſtaröogt op uw flonkerend geſlacht,
Dat u beſtraelt met zynen liefdegloed'
Van 't Kapitool, dat u verlangend wacht!
Ik zie u van gewyden yver blaken,
Om u al vroeg die eerplaets' waerd te maken.

Gy, die u zelf' met zog der wysheit voedt,
Weet, dat de man den ſtoel des hoogen ſtaets
En niet de ſtoel den man verſieren moet.
Gy hoorde vaek hoe aen 't beſtier des Raeds
Der burgren wee of welzyn is gelegen,
En dus hoe zwaer de wigtige ampten wegen.

Des gaert gy, o VAN BERCKELS, handt aen hand',
Voor 't ſtygen naer 's Lands ſteilen gloritop,
In 't ſtichtsch Atheen, met welberaên verſtandt,
Een' voorraedt van beproefde wysheit op,
Daer Pallas, om uw yvervuur te kweeken,
Met hare lamp' uw fakkels komt ontſteken.

Gy troont Natuur- en Taelkunde op uw zy,
En zweert uw trouw voor eeuwig aen Astree;
Hierop ſtaet u de Rechtsgeleertheit by,
Die geeft u ſtraks haer lyſtrawanten meê,
Opdat zy u met ſtaetſytabbaerds kleeden,
En onvermoeid heur heirbaen op doen treden.

Zoo word de Zon, waer yder 't oog op houd,
Zoodra zy van haer koets is opgeſtaen,
Naer eisch gehult met eêl geſteente en goud,
En uitgedost in blinkende gewaên,
Om uit haer' trans de heuvelen en dalen
Met haren gloed' en luiſter te overſtralen.

Welaen, volvoert uw loffelyk beſluit.
De Maes is om uw' yver bly te moê;
De Rotte ziet naer u heur oogen uit,
En wenkt van ver u naer ons Raedhuis toe,
Waer zy, met lust', 't gezag blyft onderworpen
Der BERCKELS en grootachtbre HOOGENDORPEN.

Ont-

Ontzegt terwyl den Zangberg' geen gehoor,
Maer ſpeelt of dicht ſomtyds een geestig liedt;
Zoo wint ge uzelf', in Themis tempelkoor
En in Apols loftelend ryksgebiedt,
Een dubble kroon van tweederlei lauwrieren,
Waermeê ik haest uw ſchedels hoop te ſieren.

1744.

LIERZANG
TER INWYINGE
VAN DEN
EERWAERDIGEN HEER
FRANCISCUS BURMANNUS,
FRANCISC. ZOON, FRANCISC. KLEINZOON;
TOT HOOGLEERAER DER H. GODGELEERDHEIT IN DE HOOGE SCHOLE TE UTRECHT.

Toen 't hooge hof der hoven
Dees aerde, waer alöm zyn' magt en luister blonk,
De bloem uit zyne reijen ſchonk,
Kwam, in een' kring' van licht, de wysheit meê van boven.
Naeuw zette zy haer voeten neêr
Of alles kreeg terſtondt een nieuwverheerlykt wezen.
Men zag nu verder dan voordezen;
De wondere Natuur ſcheen zelfs geen wonder meer.
Maer waer had de aerde een woning,
Die de achtbre majesteit dier Hemelmaegd' beviel?
Het hof der menſchelyke ziel'
Ontfing die Staetjonkvrouw van 's hemels grooten koning.

Hier ſtichtte zy zichzelve een' troon,
Al voor een lange reeks van meer dan vyftig eeuwen,
In 't blinde Egipte en by Kaldeeuwen,
Onkundig van haer magt en geestverheffend ſchoon.
Doch blonk ze ooit onvergeten,
't Was toen ze in Abraham zichzelf gevestigt had,
Met Amrams Zoon op Horeb trad,
En t'huis lag in den geest' der Vadren en Profeten.
Wat droeg ze al gouden gloryblaên,
Toen ze in het prachtig hof van Salomon mogt weiden!
Dan, 't zy ze woonde in Jood' of Heiden,
Zy liet voor ons gezicht haer wondre ſtappen ſtaen.
Men zag haer' luister ſchynen
In Thales, Sokrates en Anaxagoras,
Toen zy der Grieken noordſtar was,
Of leefde in Seneka en andere Puiklatynen.
Ik zwyg hoe zy, nu min dan meer,
In vollen dag verſcheen of dook in ſcheemrig duister,
Tot dat ze praelde in al haer' luister,
Eetulbandt met het goudt der Evangelyleer'.

Ik

Ik ſchiet te kort in 't zingen
Waer zy, van tyd' tot tyd, haer' zetel heeft geſticht,
Wie ze al bedeelde met haer licht,
En waer zy 't ſchoonſte blonk uit haer verheven kringen.
Dan 't is genoeg dat Nederlandt
Haer ook, ter goeder uur', verheugd mogt welkom kuſen
In Deſideren, Voſſiuſen
En Grooten, groot van faem', door hun beroemd verſtand.
Hier luſtte 't haer te wonen,
Wat woonplaets haer ontviel, des koos de Hemelſpruit
Zich BURMANS edel ſtamhuis uit,
Waer in ze leeft en zweeft van Vaderen in Zonen.
Daer blyft ze een vaste toeverlaet
Voor Raedhuis, Statenhof, Gods kerke en hooge Scholen,
Van ouds haer voorzorg' aenbevolen,
Ten onverwrikbren duur' van Neêrlands vryen ſtaet.
De Vecht en Ryn getuigen
Hoe ze, uit dien ſchoonen trans, 't leergierige gezicht
Door haren luister heeft verlicht,
Den letterbyzwarm 't zoet uit haer gebloemt' deed zuigen.

Dus zien haer Amſtelſtroom en Y,
In twee Gebroederen, uit dat Geſlacht, nog leven,
Dees in der kruiden aert bedreven,
Die in historykunde en Roomſche Poëzy'.
't Oud Utrecht, dat den Vader
En Grootvaêr 't hooggeſtoelt met luister zag bekleên,
Wenscht dat'er van hun kroost ook een,
In zyne gryze vest, de School der wysheit nader'.
Hierop ſtygt, van den boord' der Wael',
FRANCISCUS, als een zon, in Utrechts tempeltransſen,
Verlicht de School met zyne glansſen,
En ſtelt de wysheit dus in hare volle prael.
De rei der Jongelingen,
Wier vlyt zich naer de les der Godgeleerdheit richt,
Staert yvrig op 't herboren licht,
En groet haer in 't vernuft, dat wy ter eere zingen.
Dat 's BURMAN, die, in naem' en daed',
Zyn grys en wys geſlacht, doorkneed in wetenſchappen,
Thans volgt met onvermoeide ſtappen.
Zoo houd de wysheit ſtandt terwyl al 't aerdsch vergaet.

1744. TER

TER

INHULDIGING

VAN DEN

WELEDELEN HEER

ENGELBERT FRANCOIS VAN BERCKEL,

TOT DOKTOR DER BEIDE RECHTEN; NA ZYNEN REDENSTRYDT OVER DE ZEDELYKE BESTIERING EENES BURGERSTAETS.

Wat ſtar ſtrooit in het Stichts Atheen,
't Goudt heurer ſtralen naer beneên,
Om elk in 't duister voor te lichten,
En door heur luisſterryk gelaet,
Ten nutte van den Burgerſtaet,
Een altyd heldre baek, een vuurkolom te ſtichten?

Het is myn noordſtar, die my trekt,
En, door heur' glans, myn' dichtlust wekt,
Om zingende zyn' lust te boeten.
Maer ſtil . . . wie voert hem hier te feest?
'k Zie ſtralen van VAN BERCKELS geest
En rechtsgeleerd vernuft in 't licht dat wy ontmoeten.

Gewis die ſchrandre Jongeling,
Wiens leerzucht ik ter eere zing,
Doet hier de gryze wysheit toeven,
Daer hy Astreäes nektar ſchenkt,
En Themis gunstgenoten wenkt,
Om van dien godendrank, dien hemelval te proeven.

Hy toont van welken hoogen ſtamm',
Zyn edle jeugdt haer' oorſprongk nam,
Die ſedert nimmer wist van dalen,
Maer, ſints zy kracht en volglust kreeg,
Manmoedig naer de hoogte ſteeg,
Waer, 't woên des tyds ten trots, der helden beelden pralen.

Wat

Wat nam hy op die gloryreis,
Naer 't onvergangklyk eerpaleis,
Waertoe hy vlyt en lust beſteedde,
En zweet noch arbeidt heeft geſpaert,
Naer zynen loffelyken aert,
Een heerelyk gevolg en dierbren voorraet mede!

De Taelgeleertheit, die elks ſpraek
En zin verſtaet, was hem een baek,
Een fakkeldraegſter voor zyn ſchreden;
Natuur- en Wiskunst traden bly,
Als lyfſtaffieren, aen zyn zy',
Gevolgt van eenen reij' beleefde en ſchrandre zeden.

Maer boven al pronkte in dien ſtoet
De Rechtsgeleertheit, die den gloedt
In zynen boezem deed ontvonken,
En zynen yver heeft geſpoort,
Opdat hy in dees' lauweroordt
Met de onverwelkbre kroon' op zyne kruin zou pronken.

Triümf!

Triömf! nu heft ze, op 't handgeklap,
Heur' Minnaer op den glorytrap,
Waer hy, van hemelsch vuur aen 't gloeijen,
De wyze reên, die 't heilig Recht
Hem zelf heeft in den mondt gelegt,
Als eene honigbeek, doet van zyn lippen vloeijen.

Die 't ſchip van 's Lands gemeenebest
Graeg ſturen naer het vreêgewest,
Door 't woên der muitgezinde baren,
De zulken kunnen langs het ſtrandt,
Daer Scilla, daer Charibdis brand,
Op 't blinken van dit licht, 't gewenschte landt bevaren.

VAN BERCKEL! edle lust en roem
Van uwen ſtam'! o jonge Bloem!
De zon des heils will' u beſtralen;
En voorts de Oranje zonnegloedt
U minzaem koesteren; zoo moet'
Ge eens zelf, naest uw geſlacht, aen ſtat- en ſtaetroer pralen.

1748. EER-

EERKROON

VOOR

DEN WELEDELEN HEERE

PIETER JOHAN VAN BERCKEL.

TOEN ZYN WEL ED. IN DE HOOGE SCHOOLE TE UTRECHT, TOT DOCTER DER BEIDE RECHTEN WIERD INGEWYD.

Geluk! geluk! weledle Jongeling!
Het koor der eere onthaelt u met gezangen.
De kroon, die lang, voor u, in 't renperk hing,
Krygt ſchooner glans nu gy haer zult ontfangen;
Gryp toe! aenvaerd dien eerprys, u belooft;
Hy komt u toe, hy voegt uw breinryk hoofdt.

't Is lang genoeg, vol zorg' en mymery',
Geblokt, gewroet in boeken en papieren.
Ontſpan uw' geest; ontfrons nu 't voorhoofdt vry;
Laet uw vernuft dees' hoogen feestdag vieren.
Doof uit uw lamp, uw gloryſpoor word thans
Verlicht, beſtraelt door Themis zonneglans.

Kusch nu, beſchut door heilig Lauwerlof
Voor 't driest geweldt der hollende verkeertheit,
Het ſchoon gelaet dat vroeg uw' boezem trof,
Den rozemondt der edle Rechtsgeleertheit,
Smelt in den gloedt van haer bevalligheên,
Al 't leet door u om hare min geleên.

Wat heeft uw jeugdt haer wierook toegebragt,
En offerwyn geplengt op hooge altaren!
Haer ſchoonheit deed in 't holſte van den nacht
U, onvermoeit, de letterzee bevaren.
Waer uwe vlyt zich op haer licht verliet,
Dus week uw drift Leänders liefde niet.

Dus wont gy met haer liefde u eenen ſchat,
Geen' ſchat van goudt of zilver, 't heil der vrekken,
Maer kennis, om eerlang uw moederſtat
En vaderlandt tot nutten dienst te ſtrekken,
En, met de Deugd en Wysheit aen uw zy',
Te waken voor 't belang der Burgery'.

Uw yver wies, al zaegt ge, in Batoos dal,
Verblinden haet 's Lands braefſte ſtammen knotten,
Al vloog, al ſpoog, de muitzicht' ten gevall',
Een vuige hoop, in ſchyn' van Patriotten,
's Lands Vaders, valsch met euveldaên beticht,
Baldadig in 't eerwaerdig aengezicht.

Gy dacht met reên: „ al word der lichten bron,
„ De zon, een poos' met zwarten damp' omtogen.
„ Al taent ze een wyl', zy is en blyft de zon:
„ Al word de Deugdt gelastert en beſpogen,
„ Gehoont, vertreên, verdrukt door ongeneugt,
„ Zy is nogthans, zy is en blyft de Deugdt.

„ Al trapt een zoon, van kinderplicht' vervreemt,
„ Ondankbaer, op het vriendlyk hart zyns Vaders,
„ Die gruweldaedt, hoe ſnoodt, verbant noch neemt
„ De kinderliefde uit 's Vaders hart of aders.
„ Een rein gemoedt, van misdryf onbewust,
„ Braveert den haet, leeft in zichzelf' gerust.

Dit heeft U, o VAN BERCKEL! aengeſpoort,
Om moedig in uw opzet voort te varen.
Tart lust en last, ſtreef onverſchrokken voort.
Het onweêr ſtilt. De tydt zal rozen baren.
Dit voede uw hoop, het zy ge pleit voor 't Recht,
Of met uw penn' den Burgertwist beſlecht.

Leef lang, vernoegt, zoo moet' op mynen toon,
By uwe kroon van Themis loflauwrieren,
De Rotte en Maes u met haer ſtedekroon',
De Liefde U met een' krans van mirten ſieren;
Zoo praele uw kruin in 't eindt, uw deugt ten prys',
Met bloemen uit het hemelsch paradys.

1749. HER-

HERDENKING

AEN DEN

HEERE

GERRIT TEYSSEN

EN

MEJUFFROUWE

SIMONIA JAKOBA VAN OOSTRUM,

ECHTGENOOTEN.

De teug die we uit de ſchael der Blydſchap drinken,
Daer op haer feest de ſchelle lachjes klinken
En ſchaetren door haer mirthelustpriëel,
Glipt haestig door de keel.

Nogthans verkwikt haer naſmaek ſtaêg de zinnen,
En brengt de ziel dikwerf 't vermaek te binnen,
De zoetheên die ze op 't feestmael at en dronk
Dat haer de Blydſchap ſchonk.

Gezegend Paer, bedaeuwt met heilgeſchenken,
Dus ſtreelt my thans die naſmaek, 't bly herdenken,
Sints my uw huis, der deugden lieve wyk,
Strekte een aerdsch hemelryk.

'k Zag my niet ſlechts, gulaerte Trouwgenooten,
Uw woonſtê maer uw harten zelfs ontſloten;
'k Vond op myn komst uwe armen uitgeſpreit,
Uw' disch en dons bereit.

Wat kuschten my uw Vriendſchap en Gastvryheit!
Licht kuscht, in 't hof der eindelooze blyheit,
Op zulk een wys het vriendlyk geestendom
De zielen wellekom,

SIMO-

SIMONIA! in al die gunstbewyzen,
Zag ik de zon van uw gelaet verryzen,
Die, ſchier de helft van een halve eeuw geleên,
Myne oogen niet beſcheen.

o TEYSSEN! 'k zag dus 't eerst uw echtzon pralen,
En, in dien glansſ' het eerst de heldre ſtralen
Des hoofdjuweels van uwe huwlykskroon',
Uw' NIKOLAES, uw' Zoon'.

Uw gunst ſloot my het letterrenperk open,
Waerin 't U lust zyn vorderzucht te noopen
Naer Themis hof en Febus lauwerkoor,
Al hoeft zyn drift geen ſpoor.

Wy ſtichten zelf, ontlast van zorg' en kommer,
Een' Helikon in uw kastanjelommer;
Uw huis was ons 't paleis van 't Negental,
Uw hof Theſalys dal.

Gy zelf waert myn Apol, myn Zanglustwekker;
Uw druiveſap van Moezel, Ryn of Nekker,
Maekte onze keel zoo zanggerig en glat,
Als waer' 't het hoefbronnat.

Dus boeten wy ons zanggezint verlangen,
En draefden, met hoogdravende gezangen,
Zoo moedig dat de galm ten hemel klonk,
En de aerdbol ons ontzonk.

Behaegde 't ons van 't dichtſpoor neér te dalen,
Dan haelde ik, in uw gaendery en zalen,
Myn' adem door de toonen van myn fluit,
En noodde uw aendacht uit.

Of zweeg myn fluit voor andere genuchtjes,
We onthaelden dan elkaêr op ſchrandre kluchtjes,
Op vrolyken doch ſchuldeloozen kout',
En boert, gemengt met zout.

Al kost ik zelf, in dat genoeglyk leven,
o Brave Twee! uw byzyn niet begeven,
Al hielt my zelf uw vriendlykheit beknelt,
Geboeit met zoet geweldt.

Myn zorg voor huis en gade en huwlykspanden
Ontknoopte niet, maer ſcheurde in 't eindt de banden,
Waerin uw gunst myn zinnen hield verwart,
Doch 't vry zyn baerde ons ſmart.

Des wisten wy den korten tydt te rekken.
Al kwam de nacht ons met zyn wieken dekken,
Zyn zwart gelaet vervaerde ons zoet vermaek
Noch baerde ons ſlaep of vaek.

Dan 't morgenlicht, dat alles doet herleven,
Was my een nacht, toen ik u moest begeven,
Toen uw gelaet, dat my, als 't zonlicht, blonk,
Beneên de kimmen zonk.

Sints liet het zoet van uwe gunstgeſchenken
Myn dankbaer hart, by 't vrolyke herdenken,
Iet bitters na, dat ons niet zal ontvliên
Voor dat we u weder zien.

1751.

SCHILDERKROON

VOOR

DEN HEERE

GERARD BRAAMCAMP.

De ſpraekloöze Echo der Natuur',
De Schilderkunst, die 't minnevuur
In Vorsten, Edelen en Braven,
Van ouds geſtookt heeft en gevoed,
En elk verlieven deed op haer gelaet en gaven,
Zag nu die drift allengs verminderen in gloed'.

Men zag de lelyen en rozen,
Die op haer ſchoone wangen blozen,
Van drukk' beſterven en vergaen;
De tranen vloeiden uit haer oogen;
Dus zond de Aenminnige, die nooit geluidt kan ſlaen,
Haer ſtomme zuchten ſtaêg om byſtandt naer den hoogen.

Die ſtille en ſprakelooze ſchaer
Bewoog, met jammerend gebaer,
Het hart der Kunstgodinn', Minerve,
Die daerop uitriep van haer' troon':
„ Dat toch myn lieffte Spruit geen' trouwen minnaer derve,
„ Niet hulpeloos verkwyn'! dat keeren alle goôn!

Kwam ooit haer teedere genade
De wysheit en 't beleit te ſtade,
't Was waerlyk in dit raedloos uur;
Zy koos, uit al haer ryksgenooten,
Den ſnelgewiekten Boô, den ſchranderen Merkuur,
Ter uitvoer van den last door haer vernuft beſloten.

Die vlieger ſtreefde, op haer bevel,
Met uitgeſpreide pennen, ſnel
Door de ongeſloten hemeldeuren,
Om, in des weerelds koopkantoor,
Aen 't Y, der ſchilderkunst' den heilſchat op te ſpeuren,
Dien zy in huis en hof, paleis en kerk verloor.

Hy zag dien ſtroom van zwangre kielen,
De ſtat van handelaren krielen,
In kooppaleizen van arduin;
Hy zag 'er, by zyn martelaren,
In 't midden van den vloedt, ook BRAAMCAMPS goê Fortuin
Staêg worſtelen, in ſchyn' eens Inkhoorns, met de baren.

Hy reikt, opdat zy, door haer gunst,
Tot BRAAMCAMPS heil, de Schilderkunst
Voor 't dreigend ſterflot zou behoeden,
Zyn' ſlangeſtaf haer toe, en red
Haer uit den jammerkolk' der wrange tegenſpoeden,
Waerop zy ſtraks haer ſchreên naer 't hof des voorſpoeds zet.

Nu blonk de gulheit uit hare oogen.
Nu wies ze in zegenend vermogen
En koesterende krachten aen;
Heur haervlecht was nu licht te vatten,
Haer kloot een ſterke zuil waerop zy pal bleef ſtaen,
Dus vulde zy den ſchoot haers voedſterlings met ſchatten.

Dus ſteef zy BRAAMCAMPS noeſte vlyt
En naerſtigheidt, de Nydt ten ſpyt',
Ten dienst' van Neêrlands koopältaren,
Dat paer verplant Germanjes woudt
Langs 't vlak des oçeaens, zoo ver de zeilen varen,
Aen 's weerelds uiterſte eindt, en puurt hem goudt uit hout.

De Ryn en Elve en Muldau vieren
Zyn' handel feest op feest, en ſieren
Den ſchedel zyner Koopvaerdy'
Met eikenloof uit hun priëelen
En bosſchen, die de kunst, de Scheepsbouw, aen het Y,
Den Iber en de Taeg hervormt in zeekasteelen.

Zyn Koopbeleit weet, over zee,
Van ryk tot ryk, van reê tot reê,
Zichzelf een heilryk padt te banen,
En brengt hem, door het golfgeruisch,
Byzonder uit het ryk der fiere Luſitanen,
Het lachende geluk, belaên met rykdom, t'huis.

In-

Intusſchen blaekt het vuur der minne,
Naer 't wys beleit der Kunstgodinne,
Tot de edle Schilderkunst zyn hart;
Hy ſtilt de ſmerten, die haer prangen,
Geneest met klinkklaer goudt haer diepe boezemſmart,
En kuscht, verlieft, den daeuw der tranen van haer wangen.

De Schoone ontluikt dus, als een bloem,
Zy ziet door hem haer' ouden roem
En luisterryke faem herleven;
Zy dankt, zy kuscht zyn milde handt,
En vind in hem, door wien ze in glory' word verheven,
Haer' grootſten Minnaer in 't kunstkweekend Nederlandt.

Dus houd haer ſchoon hem opgetogen;
Haer eêl gelaet en ſchittrende oogen
Voldoen en voên zyn min naer eisch.
Zy ſpreid haer duizendkleurde ſtralen
Door 't burgermeeſterlyk- ja vorſtelyk paleis (*)
Daer hy haer majesteit doet op den eertroon pralen.

Daer

(*) *'t Beroemde Huis van den Heere Trip.*

Daer word hy door den edlen ſtoet
Van geesten harer zoons begroet,
Douw, Mieris, Wouwerman, Ostade,
Van Berchem, Weenix en Laires,
All' Fenixen, wier lof de nydt noch tydt ooit ſchaedde,
Alle echte Telgen van de Schilderkunstgodesſ'.

Daer biên hem andre Schilderhelden,
Metſu, Terburg, de van de Velden,
Van Huisſum, Rembrand, en een ſchaer
Van andre ware Apelles Zoonen,
Gebloemte, plant en ooft uit elk ſaiſoen van 't jaer,
Gevogelt, mensch en dier, en wat Natuur kan toonen.

Daer aest zyn geest op 't oogbanket,
Hem door zyn' Hartvriendt voorgezet,
Den wakkren Sam, die zyne zinnen
Met kunstpenſeel' en vriendſchapp' ſtreelt,
En hem de Schilderkunst nog vaster doet beminnen,
Wyl zy hun ſamenkomst onmeetbren wellust teelt.

Met

Met reên dan heeft hy 't nieuwe leven
De tiende Zanggodinn' gegeven,
Die voedſel ſchept uit zyne vlyt',
Met reên word, om dien dienst te loonen,
Hem, door een ſchrandre pen, de levensloop gewyd
Van een' befaemden ſtoet, een' Kunstrei harer Zonen.

Dat Pallas geest zyn gunst beſtuur!
Dat de altydnyvere Merkuur
's Mans vlyt en noesten handel zegen'!
Opdat hy, uit zyn' overvloed',
De ſtomme Poëzy nog lang met heil bejegen',
En hare Voedſterzoons met gunste op gunst ontmoet'!

De rei der negen Zanggodinnen,
Die om zyn ſchildermin hem minnen,
Vlocht hem dees groene Schilderkroon,
En zingt zyn' lof op hare feesten;
Ja eert hem in haer koor', met blyden toone op toon,
Als ſtut der Amſtelbeurs' en ſteun der Schildergeesten.

AEN

DEN HEERE

PIETER LANGENDYK.

My heugt, o LANGENDYK, en 'k zal het nooit vergeten,
Hoe 'k eens, in ſtilte by myn boeken neêrgezeten,
Een Maegdt, zoo ſchoon van leest als van gelaet en leên,
Met eenen fieren tredt, myn kamer in zag treên,
En hoe ik opſtondt om de aenminnige te ontfangen.
Gelyk een minnaer, die, na ſmertelyk verlangen,
Zyn ſchoone, die zyn min met wedermin betaelt,
Met teere omhelzingen en kus op kus onthaelt.
Hare oogen ſchoten kuiſche en vriendelyke lonken;
'k Zag haer met uwen name op 't gladde voorhoofdt pronken,
Op haren boezem droeg zy uwe beeltenis.
Ik ſprak; o edle Nimf, zoo 't my geöorloft is

Uw'

Uw' naem te vragen, zeg, wie zyt ge en waer geboren?
Toen liet de ſchoone my dees blyde woorden hooren:
Ik wil, dat yder my en mynen Vader kenn';
Dat al de weereldt weet', dat ik de Dichtkunst ben
Van Langendyk, bekent door 't klinken van zyn ſnaren.
Die Langendyk, die 't Y en 't kronkelende ſparen
Doet luisteren naer myn' zang en vrolyk maetgeluit,
Is zelf myn Vader, 'k ben zyn Dochter, eene Spruit
Die haren oorſprong uit zyn harſens heeft genomen,
Gelyk Minerva van Jupyn is voortgekomen.
Ik ben aen 't Sparen en ook teffens aen den vloedt
Des Amſtels voortgeteelt en teeder opgevoedt.
Nu zal ik hem, die my het leven deed verwerven,
(My voegt de dankbaerheit) behoeden voor het ſterven.
Hier zweeg ze, en 'k ſtond verbaest door haer bevalligheit
En all' de kostlykheên, door haer gewaedt verſpreit.
Uit heur gebaerden bleek, dat zy was opgewasſen
In gaven, die een maegdt van heerlyke afkomst pasſen.
Terwyl ik haer bezag, met oogen vol van gunst',
Hief zy een' lofzang aen, tot roem der Schilderkunst,

Met galmen, die myn hart en geest en ooren ſtreelden,
Zy wist de Schilderkunst zoo heerlyk af te beelden,
En hoogde en diepte zelfs, zoo juist, zoo net van pas,
Dat ik geloofde dat zy vrouw Pictura was;
Daerna vertoonde zy een' krans van kunstlauwrieren,
Dien zy gevlochten hadt om Haerlems kruin te ſieren,
En voerde mynen geest, op haer verheven wys,
Dus ſpelen door het Hout en 't Kenmer paradys.
Toen ſchiep zy weder lust in hemelzang te zingen,
En zong 't geboorteliedt van 't Hoofdt der Hemellingen,
Emmanuël, Gods Zoon', den Vorst' van 't hemelryk.
Hoe gong myn ziel ten reije op dat gewyd muzyk!
Eens merkte ik haren haet op die bedorven zeden,
Die de oude eenvoudigheit zoo wuft met voeten treden.
Nu greepze een herdersfluit of dungeſneden riet;
Dan zong ze een veldgezang een ſtroom- of visſchersliedt;
Nu dacht me, volgde ik bly den dans der visſchersknapen,
Dan ſcheen myn kamer weêr in bos of beemdt herſchapen,
Daer goelyke Amaril een minnedeuntje zong,
En 't zachtgewolde vee door frisſche klaver ſprong.

Voorts

Voorts ſtreelde zy myn oor met reine bruiloftwyzen;
En deedt voor myn gezicht een' ſchoonen bloemhof ryzen,
Vol aengenaem gebloemt, zoo ſchoon van geur als kleur;
Hier vondt ik overvloedt, hier hadt myn dichtlust keur.
Hier klonk het klinkgedicht, ginds werden elks gebreken
Door Punt- en Snelgedicht heel geestig doorgeſtreken.
Hier werdt gelooft, gelaekt, gezucht, gejuicht, geweent.
Waer zag men leet en vreugdt zoo voeggelyk vereent!
In 't einde ontſloot ze my haer kunstige Tooneelen;
Toen zag ik haer vol moeds een droevig treurſpel ſpelen,
Dat Kato 't leven koste en Romes vryheit ſchondt:
Doch deze donkre wolk dreef over, en terſtondt
Zag ik de droefheit met heur naer gezelſchap vluchten
Voor meenig blyſpel en bekorelyke kluchten,
Vol ſtichting, vol vermaeks, en kuiſche boertery.
Dus ſtreelde, o Langendyk, uw ſchoone Dichtkunst my.
Ik ſprak: wees wellekom, o Maegdt, gy zult na dezen,
Myn vreugdt, myn hartelust, myn leetverdryfſter wezen;
Gy zult in myn vertrek altoos de zy beſlaen
Van de achtbre Zanggodinn' der Agrippynſche Zwaen:

Dus zal ik u, o ſchoone, in duurbre waerde houên.
Maer, edle Telg, mogt ik uw' Vader eens aenſchouwen,
Wiens inborst ik reeds klaer in uwen aert kan zien!
Mogt ik dien braven eens myn' dienst en vriendſchap biên,
En voedzel voor myn kunst uit zyne vriendſchap trekken;
Wat zou my zulks tot vreugdt en zoet genoegen ſtrekken.
o Langendyk, dit dacht, dit ſprak ik meenigmael,
Doch eindlyk gaf de tydt gehoor aen myne tael,
En baerde my, na vreugd, genoegen, en verdrieten,
Dien dag waerop ik uw gezelſchap mogt genieten.
Nu hebbe ik de eer dat ik uw vriendlyk aenzicht ken;
Nu weete ik wien ik al die blydſchap ſchuldig ben,
Die uwe Dichtkunst my zoo dikwyls heeft geſchonken;
Gy zelf deedt nu myn borst, door edel vuur ontvonken.
Wat viel uw byzyn my bekorelyk en zoet!
Wat werdt myn leerzucht door uw onderhoudt gevoedt!
Hoe vrolyk deedt ge my door letterbeemden treden!
Nog ſchooner dan het Hout, met zyn bekoorlykheden;
Door beemden ſchooner dan de lente ooit toonen kon;
Ja ſchooner dan het dal by Oſſe en Peliön.

Doch

Doch alles ſcheen een droom, die niet dan kort kan duren,
'k Genoot dat zoet genot niet meer dan tweepaer uren,
Voor my nog korter dan het wenken van een oog.
't Was waerlyk of de Tydt met dubble wieken vloog,
En of de zon zich ſpoeide om myne vreugdt te ſtuiten:
't Behaegde u echter my uw boekſalet te ontſluiten:
Maer als ik de oogen naer uw' ſchoone boekſchat ſloeg,
Verſcheen terſtondt de nacht, de zwarte nacht, en joeg
Den dag uit ons gezicht veel ſneller dan voorhenen;
Dus zyt gy met den dag ook uit myn oog verdwenen.
Myn geest, verlekkert op de vruchten van uw' geest',
Hadt graeg voor langer tydt aen u verknogt geweest.
Hoe wenschte ik aen uwe zyde altoos te mogen hangen,
En u te volgen in uw heerelyke gangen;
't Zy gy ten zangberg ſtygt en blaekt van heilig vuur,
Of bezig zyt met zelfs de bezige Natuur
En gryze aloudheit in haer ſchreden na te ſporen;
Ik heb der Dichtkunst' toch meê hulde en trouw gezworen;
Ik eer' de Wysheit ook met plechtig feestgebaer,
En pleng den offerwyn op heur gewydt altaer.

Och

Och of ik hare gunst, haer' byſtandt mogt verwerven,
Dan zou myn naem gewis meê leven na myn ſterven.
Is nu, o Langendyk, is nu myn wensch mislukt,
Heeft my de Maes te vroeg van 't Sparen afgerukt,
De vriendſchap weet nogthans van ſcheiden noch van keeren;
Geen vlugge tydt, geen nacht kan haer vermogen deren;
Des ſta my toe dat ik u myne vriendſchap wy',
En ſchenk uw vriendſchap, ſchenk uw gulle vriendſchap my,
Opdat zy in myn hart als in haer' Tempel leve
En door heur ſchoon gelaet my nieuwe blydſchap geve.
Zoo kroon' de Dichtkunst u met onverwelkbaer groen.
Zoo moet de Wysheit u met haren nektar voên,
En lichten met den glans van hare heldre ſtralen,
Om in de duistere myn der oudheit neêr te dalen.
Zoo ſchenk de aloudheit u eene onverſlensbre jeugdt,
Die 't late nageſlacht met wetenſchap verheugt.
Zoo doe de Teekenkunst u bloem- en loofwerk telen,
Dat Haerlems hoven tart, en 't keurigste oog kan ſtreelen.
Zoo kuſſe u 't bly geluk. Zoo bloeije uw huwlyksmin.
Zoo voer' de Godvrucht u 't paleis der Godheit in.

1730. OP

OP

HET VERTREK

VAN DEN EERWAERDEN HEER

JAKOBUS BOON,

LEERAER DER ONVERANDERDE AUGSBURGSCHE GELOOFSBELYDENISSE, UIT DEN DIENST DER KERKE TE ROTTERDAM NAER DE GEMEENTE TE AMSTERDAM.

Myn JAKOB blyf, myn lieve JAKOB blyf,
Begeeft ge my, och, wykt gy uit myne oogen!
Hoor hoe ik zucht, zie hoe 'k in tranen dryf,
Och! wordt gy door myn kermen niet bewogen!

Verlaet ge my! verlaet ge uw' Amptgenoot,
Uw' Jonathan, den wellust van uw leven!
Verlaet ge my wiens liefde u nooit verdroot!
Och! zult ge my voor eeuwig dan begeven?
Hoe kunt gy zien, dat ik, zoo rood beſchreit,
Uw' affcheitkus voel op myn lippen drukken?
Myn Toeverlaet, vaerwel in eeuwigheit.
Och! 'k voel met u my al myn vreugdt ontrukken!
Dus klaegde uw Kerk met eenen naren toon,
Toen ze uit uw' mond' uw affcheitreden hoorde;
Toen uwe ſtem, o godgezinde BOON,
Haer teere borst en hart en ziel doorboorde.
Uw tael, die haer zoo vaek als hemelval,
Of honigdaeuw zoo zacht in de ooren vloeide;
Was voor haer hart nu alſem mirre en gal,
Wiens bitterheit haer ingewanden ſchroeide.
Hoe teer gy haer den laetſten zegen biedt,
En in Gods naem' tot blydſchap aen wilt ſporen;
Zy nokt en weent en ſteent vast vol verdriet,
Haer bange rouw, haer droefheit heeft geen ooren.

Maer

Maer eindlyk roept de Godheit, wiens beſluit
En wyzen wil geen mensch ooit naer kan vorſchen:
Uw JAKOB gaet op grooter zielvangst uit,
Hy, nimmer moê van mynen dienst te torſchen,
Moet op myn' last aen Y- en Amſtelvloed,
De boettrompet en vreêbazuin doen klinken,
Tot ſchrik der zonde en troost voor 't droef gemoedt;
Zoo zal myn eer met grooter luister blinken.
Hierop, o BOON, verheft zy 't heilig hoofdt,
Nu laet ze u los met een vervrolykt wezen,
Terwyl haer tong Gods goede gunsten looft,
Die, door uw heil, haer boezemſmert genezen.
Nu zingt zy u in uw geboorteſtat
Ten kanſel op, met dankbre vreugdezangen,
En roemt het heil der Kerk, die thans een' ſchat
Van liefde en trouw ſtaet met uw' dienst' te ontfangen.
Zy roept: dat BOON nog lang gelukkig leef',
En de afgunst nooit zyn glory doe verſlensſen.
Dat Godt my ras zoo trouw een' Herder geef'.
Wy hangen graeg ons zegel aen haer wenſchen.

AEN
MYNEN WAERDEN KUNSTGENOOT
DEN HEERE
FRANS DE HAES,
VAN EENE SMERTELYKE KWAEL HERSTELT ZYNDE.

Een eik, die door een' ſtorm gebukt ſtond, beurt, door 't ſtreelen
Der koesterende zon, zyn kruin weêr in de lucht,
En noopt de vogeltjes, om, met een bly gerucht,
Te zingen in zyn loof en in zyn ſchaêuw te ſpelen.

Dus zagen we U, in wiens geluk en druk wy deelen,
Door een' orkaen van pyn, gebukt, met naer gezucht;
Doch 's hemels Heilzon dreef dat onweêr op de vlucht
En deed, door haer geſtrook, uw felle wonden heelen.

Dus beurt gy, o DE HAES, uw hoofdt weêr bly omhoog,
En lonkt Gods liefde toe, met een vervrolykt oog,
Daer wy, als vogeltjes, rondom u kwinkeleren.

Myn vriendſchap wischt hierop de tranen van 't gelaet,
En wenscht u 's hemels hoede, in uw' herſtelden ſtaet',
Opdat geen tegenheên uw rust of lust weêr deren.

1732.

AEN

AEN

MYNE NICHTE

KORNELIA KLORIBUS,

Met Johannes Molinæüs Voorbruiloft des Lams.

Wilt gy 's levens water ſmaken
Uit de heilbron der genaê!
Lust het u, KORNELIA,
Uwe zinnen te vermaken,
Daer de boom des levens bloeit,
In Gods zalige landsdouwen?
Wilt ge een hemelbruiloft houwen,
Die van wellust' overvloeit?

Voelt ge u door Gods liefde trekken?
Noodigt Jezus uw gemoedt,
Daer zyn dierbaer vleesch en bloedt
Hart en ziel tot voedzel ſtrekken?
Leer, ei Leer dan van *Molyn*,
Uit dees godgewyde bladen,
In wat reine feestgewaden
Uwe ziel gekleedt moet zyn:
Hoe ge U tooijen moet en ſieren,
Om, aen 's Hemels liefdedisch,
's Heilands Kruisgedachtenis,
Met den ſtoet der kerk te vieren.
Treed ter bruiloft op dit licht;
Volg dees leidſtar ryk van ſtralen;
Jezus zal U bly onthalen,
Met een vriendlyk aengezicht:
Ja gy zult het hart ontvonken
Van dat onbevlekte Lam,
Door een hemelliefde vlam,
En aen zyne zyde pronken,

Of

Of U koestren in zyn' ſchoot'
En op zynen boezem rusten,
Om u vrolyk te verlusten,
Als een waerdig disgenoot.
Laet uw ziel zich dan verblyên;
Dat ze in yver brande en blaek';
's Hemels manne en nektar ſmaek',
Die 't gemoedt tot heil gedyën.
Vindt ge U door Gods min voldaen,
En van boven begenadigt?
Zoekt uw geest, door Godt verzadigt,
Van den Heiland' op te ſtaen?
Deze dierbre bladen dragen
Wierookgeur van dankbaerheit,
Die der Hemelmajeſteit,
Die den Heilvorst' kan behagen.
Brand die vry op 't hartaltaer,
Dat de vlam zich heft naer boven:
Of wilt gy de Godheit loven
Met den grooten Harpenaer?

Hier zyn dankbre vreugdepſalmen,
Toebereidt tot 's hemels eer:
Eer dan 's hemels Vorst en Heer,
Met dees goddelyke galmen.
Dus kunt gy uw friſſche jeugdt,
Ryk getooit met de eêlſte zeden,
Vrolyk aen Gods dienst' beſteden;
En op 't voetſpoor van de deugd,
Die in hemelmin doet blaken,
Met de wyze Maegden waken.

1731.

LAETSTE DICHTSNAK.

Kleene JAKOB! jeugdig Knaepje,
Nuchter Bloempje, Lenteſpruit,
Ryst ge uit uw verkwikkend ſlaepje,
Kom ryst dan uw wiegje ook uit.
'k Zie u lachen, 'k zie u blozen,
Als het puik der uchtend rozen,
Als het helder morgenlicht
Blinkt uw vriendelyk gezicht.

Laet ons uitgaen, aertig guitje.
De allerſchoonſte lentedag,
't Vroeg gebloemte, 't jeugdig kruidje
Nood u uit met lach op lach.
'k Zal u dragen en ſpanſeren
Daer de ſcheepjes ſnel laveren,
Daer 't gevogelt tiereliert,
't Vee in 't klavergrasje tiert.

Zie eens hoe de golfjes dansſen,
Door den zwoelen windt geſtreelt,
Zie hoe 't goud der zonneglansſen
Door het zilvren ſtroomnat ſpeelt;
Ei zie ginds dien Bruinvis dartelen,
Springen, duikelen en ſpartelen.
Koom, o vrolyk visje, koom,
Spring voor Jakobje uit den ſtroom.

Zie de witte meeuwtjes vliegen,
Wemelen met ſnellen ſpoed',
Zie de vlotte ſcheepjes wiegen,
Luchtig dobbren op den vloedt.
Zie hen wenden, zie hen draeijen,
Zie hun kleurde vlaggen waeijen.
Vlugge ſcheepje wend en keer,
Zeil voor Koosje ginds en weêr.

1752.

AFBEELDINGEN.

DE BEELDENIS VAN DEN WELEDELEN GESTRENGEN HEER Mr. GERARD ARNOUT HASSELAER,

BURGERMEESTER EN RAEDT DER STAT AMSTERDAM; REPRESENTANT VAN ZYN HOOGHEIT IN DEN ED. MOG. ZEERAED AEN DE MAES, TE AMSTERDAM EN IN HET NOORDERQUARTIER; BEWINDHEBBER DER OOSTINDISCHE MAETSCHAPPYE ENZ. ENZ. ENZ.

Is hier de Vorst het beeldt der Hemelmajesteit;
Deze is des Vorsten beeldt in Hollands waterraden;
Prins FRISOOS oog en mondt in 't Scheeps- en Zeebeleit;
Zoo heerelyk van faem' als eerelyk van daden.
Aldus ſtrekt HASSELAER, de roem van 't ſcheepryk Y,
Op Amſtels Kapitool; der Burgren vreugdt en vader,
De ſteun van 't Vaderlandt en de Oostermaetſchappy',
Der Wetenſchappen kroon, der Kunsten hulp en rader,
De luisterryke glans van zyn' beroemden ſtam;
't Sieraedt der Wapenkroon van 't magtig Amſterdam.

OP DE
AFBEELDING.
VAN DEN
WELEDELEN GESTRENGEN HEER
Mr. JAKOB BISDOM,
RAEDT EN ADVOCAET FISKAEL IN 'T EDEL MOG. COLLEGIE TER ADMIRALITEIT OP DE MAES ENZ. ENZ. ENZ.

De Maegdt van Hollandt kiest, voor Jaspis en topaes,
Dit dierbaer Staetjuweel, om aen haer kroon' te pralen;
's Lands Vierſchaer, 't Prinslyk Delf, de Zeeraedt aen de Maes,
Getuigen van zyn deugdt en flonkerende ſtralen.
Zoo trouw kwyt BISDOM zich, die, aen 's Lands dienst' verſlaeft,
Vol moeds, hoe afgeſlooft van 't ploegen in papieren,
Het Recht, des volks belang, de koop- en zeemagt ſtaeft;
En mag hy zynen geest' een poos' den teugel vieren,
Dan is zyn vriendlykheit de lust van groot en kleen,
Der Deugden hulp en raedt, de Kunsten een Meceen.

1751. AF-

AFBEELDING
VAN
MEVROUWE
ELIZABETH ADRIANA BAKKER,
ECHTGENOTE VAN DEN WEL ED. GESTR. HEER
Mr. JAKOB BISDOM.
RAEDT EN ADVOCAET FISCAEL IN DEN EDEL MOG. ZEERAEDT OP DE MAES ENZ. ENZ. ENZ.

Zie hier ELIZABETH, de Kroon, de Vreugdt en 't Leven
Van haren Echtgenoot, wiens Kroost ze, als moeder, hoed,
Terwyl ze, in kindertucht' en huisbeſtuur bedreven,
In haer godvruchte borst' de hemelwysheidt voed:
Dus volgt ze, in vaste trouw' en ware huwlyksminne,
Ulyſſes kuiſche Gade en brave Alcestis na,
In lust' tot wetenſchap, de zuider Koninginne,
En, in liefddadigheit, de vrome Tabitha.
Haer kunne moog 't vermaek in pracht en weelde zoeken,
Zy vind het in Gods dienst' en in der wyzen boeken.

1751.

OP

OP DE AFBEELDING VAN DEN HEER Mr. NIKOLAUS MONTAUBAN.

RECHTSGELEERDEN.

'k Zie Schranderheit en Deugdt de Beeldenis belonken
Van MONTAUBAN, die vlyt op letterkennis bouwt:
Vrouw Themis heeft zyn' geest met haer vernuft beſchonken,
Neptuin hem meenigwerf, het Zeerecht toebetrouwt.
Merkuur bewoont 's Mans brein en leerde hem 't welſpreken,
Des volgen hem geſtaêg, met dankbaer handgeklap,
De Rechtsgeleertheit, wie zyn yver is gebleken,
De nutte Koopvaerdy en noeste Koopmanſchap,
Dit Drietal doet hy meer door zyne gaven winnen
Dan Paris eertyds ſchonk aen een der drie Godinnen.

1741.

DE

DE AFBEELDING VAN DEN EERWAERDIGEN HEER PATROKLUS LUIKEN,

LEERAER IN GODS KERKE TE HELLEVOETSLUIS.

Zie hier PATROKLUS, niet dien Hektor heeft gevelt;
o Neen: een' Heilherout, een' wakkren Christen Heldt;
Nooit moê van Satans magt, Gods naem ter eer', te fnuiken,
Den Tolk van 't Nieuw Verbondt, den Boetbazuiner LUIKEN,
Die 's Heilands Tempelſchaer, met heiltrompetmuzyk,
Geleid uit Helvoetſluis naer 't hooge Hemelryk.
1748.

AFBEELDING VAN DEN HEER ADRIAEN SLEGT.

Een pyler van de Beurs, een ſtut der koopvaerdy,
De lust van groot en kleen, van waen en trotsheit vry,
Het leven van de vreugd', en 't zout van 't vrolyk leven,
Rondborstig, ongeveinst, gulaertig en oprecht,
Een Man in burgerplicht' en kerkbeſtuur bedreven,
Is SLEGT. neen: allerbest; die naem voegt Vader SLEGT.
1732.

OP DE AFBEELDING VAN DEN HEER PETRUS ALBERTUS VAN HAGEN.

Dus heeft de Schilderkunst VAN HAGEN afgemaelt,
In wien de Speelkunst zelf van boven is gedaelt,
Verzelt van eenen reij' uit 's hemels ſchelle koren,
Of zyne ziel beſtaet uit louter kunstmuzyk,
Zoo niet, dan ſchildert thans Amfiön, dus herboren,
Met hemelsch ſnarenſpel, voor alle keurige ooren,
't Zielſtreelende geluidt van 't eeuwigjuichend ryk.
Wie des iet eedlers dan dees kunstheldt ſpeelt wil hooren,
Moet hier op aerd' niet zyn, maer in der Englen wyk.

1741.

OP

OP EENE BEELDENIS VAN KONING DAVID.

Een heilige eerbiedt houdt myne aendacht opgetogen!
'k Zie DAVID, Gods Profeet, herlevende in dit Beeldt,
Godvruchtig neêrgeknielt met opgeheven oogen,
Terwyl hy, God' ten prys', de gouden harpſnaer ſtreelt.
My dunkt ik hoor zyn ſtem en hemelwaerde noten.
Des Hemels aendrift wekt den blos op 's Mans gelaet.
De glans van 't hemelhof, door zyn gezang ontſloten,
Verguld den purpergloedt van 't koningklyk gewaedt.
De gouden ſluijerkroon en ſepter ligt verſchoven;
Dus buigt zich de aerdſche voor de Hemelmajesteit.
Zoo hoog als Judaes troon de veldhut ging te boven,
Zoo laeg buigt zich de Vorst in ware ootmoedigheit.
o Godlyk Harpenaer! uw Beeldt vol kunst en levens,
Toont my uw majesteit en nyvre godvrucht tevens.

DESIDEER ERASMUS.

De ernstfeste Wysheit daelde, in schyn van DESIDEER,
Aen de oevers van de Rotte, om 't aerdryk te overstralen,
Dus gong zy 't Bygeloof en 't overstandt te keer,
Vervolgde de euveldaên en Bastaerdy der talen.
Dus munte ERASMUS uit in oordeel, in verstandt,
In kerklyke oudheitkunde en weereldwyze zeden,
En wees, van hoogheit wars, de eertytels van de hand',
Door Pauzen, Koningen en Vorsten aengebeden.
's Mans vredelievendheit, al was Euroop verdeelt,
Al schond de Twist de kerk, hield stand, blonk onbedorven,
Dus heeft de Wysheit hem een duurzaem Eerebeeldt
In zyn geboortestat, in Rotterdam, verworven,
't Geen zyn verstandt en geest nog op hunn' prys waerdeert,
En met zyn beeldt Atheen en 't Pallas beeldt braveert.

1750.

OP.

OP DE
AFBEELDING
VAN
JOOST VAN DEN VONDEL.

Beſchouw dees' Grysaerdt niet dan met eerbiedigheit;
't Is VONDEL, die Apol, in kunst en majesteit,
By 't Dichterdom verbeeld, ja zelf Apol mag heten,
Dewyl Parnas hem eert als Grootvorst der Poëten.

1736.

KASPER VAN BAERLE.

Dus blonk van BAERLE, die, gelyk de middagzon,
De weereldt heeft beſtraelt van Amſtels Helikon,
Der ouden Wysbegeerte en Dichtkunst deed verryzen.
Al toont hy dat de ziel vermeng- noch deelbaer is,
De zielverhuizing geldt! want in hem woonden wis,
By zyn geleerde ziel, de zielen aller wyzen.

1751.

OP DE AFBEELDING VAN DEN HEER FRANS GREENWOOD.

Aldus leeft GREENWOOD, met zyn Zangheldinn' en Lier',
Door 't ſtael in 't koper, en door 't koper op 't papier;
Doch ſchooner weet zyn Geest zichzelven af te malen,
Door 't diämanten ſtift op glazen drinkbokalen.
Maer 't glas is bros! 't papier; ja 't koper ſlyt de tydt!
Geen noodt! zyn lier heeft hem aen de eeuwigheit gewyd.

1751.

PIETER LANGENDYK.

Zie hier, o Nederlandt! uw' Moschus, uw' Homeer;
Uw' Plautus, die 't bederf der zeden gaet te keer;
Den ſchrandren LANGENDYK, den Livius van 't Sparen,
Die Hollands Graven doet herleven in zyn blaêren:
Zyn Kunst verrukt de ziel wanneer hy ernſtig dicht,
Doch ſcherst zyn Geest dan lacht het ſtaetigst aengezicht.

1750.

LOFDICHTEN.

EERKRANS

VOOR

DEN HOOGGELEERDEN HEERE

Mr. CHRISTIAEN HENRIK TROTZ,

HOOGLEERAER IN DE RECHTSGELEERTHEIT TE FRANEKER;

WEGENS DESZELFS

REDEVOERING

OVER DE VRYHEIT VAN GEVOELEN EN SPREKEN DEN RECHTSGELEERDEN EIGEN.

Nu heeft geen ſpoor myn Zangheldin te noopen,
Opdat haer lier een moedig liedt beginn',
TROTZ ſluit de poort van 't hof der vryheit open,
En nood al 't koor der Zangheldinnen in.
De Dichtgeest moet' de laegte nu verachten;
Hier vind hy 't perk dat muur noch renpael kent;
Hier 's ruimte voor zyne uitgeſpreide ſchachten;
Hier ſchept hy aêm, hier is zyn element.

Maer zacht! wie of ginds, in een' kring' van zonnen,
Met hare kruin den hemeltrans genaekt?
De Vryheit, wie geen boeijen prangen konnen,
Naerdien zy zelf alle aerdſche banden ſlaekt.
Haer majesteit ontglanst der Vorsten troonen,
Haer heerſchappy alleen beheerscht zichzelf;
Zy, onbelaên met ſepteren en kroonen,
Heeft tot haer ryk het ganſche luchtgewelf,
Het blinkend goudt van haer verheven gaven
Zet volk en landt geluk en heilwinst by,
Maekt koningen van ſtrenggeboeide ſlaven,
Maekt hart en tong van alle banden vry.
Die in haer ſchaêuw' naer 't ryk der Eer' mag ſtappen,
Vind troost in drukk', en licht in duisternisſ'.
Door haer ontluikt de hof der wetenſchappen,
En 't kunstgebloemt blyft eeuwig groen en frisch.
Dit moedigt TROTZ, Aertspriester in haer' tempel;
Om de achtbre Deugdt en Wysheit, met haer ſtoet',
Te leiden naer den hoogverheven drempel,
Daer hy 't gehoor met nektar laeft en voed.

De Vryheit deelt haer overëdle ſchatten
Hier mildlyk uit, doch met een wys beleit;
Wie met heur gaef' in ſnoodheit uit durft ſpatten
Dien word dees plaets, dien word haer gunst ontzeit.
De Hemelwet, Natuur en de edle Reden
Staen haer met hulp', gezag en wysheit by,
Opdat haer magt die drie Bevalligheden
Tot glory ſtrekke, en elk tot nut gedy'.
Dus ſchenkt zy hare onſchatbre gunst en gaven
De Zedekunst', haer trouwe toeverlaet;
Dus blinkt haer licht, die noordſtar aller braven
Tot luister van den vryen Burgerſtaet.
Haer heilgenot, de ſpoor der wakkre daden,
Verrykt, zoover geen regel zulks beſnoeit,
De Wysbegeerte, op wiens verheven paden
Zich 't kloek vernuft met mannenſchreden ſpoeit.
De Vryheit ſtaet hier aen Historykennisſ',
Mits die zichzelf ſtaêg wyſelyk bepael',
De vryheit toe, dat zy de deugdt en ſchennis
Van koningen en volkeren verhael'.

Maer met wat nyd en wrevele verkeertheit,
o Hemelmaegdt! o edle Vryheit! fnuikt
Gewetensdwang de magt der Godgeleertheit,
Zooras die Schoone uw dierbre gaef gebruikt,
Hy ſtookt niet ſlechts aen de oevers van den Iber,
Tot 's Heilands ſmaedt, heilſchendend martelvier,
De fiere Seine en Pausgezinde Tiber
Zyn groots op zyn bebloede Kerkbanier.
Och! kende van zyn kerkeren, zyn banden,
En foltertuig 't vry Nederlandt zich vry!
Maer neen: nog ſtaen, van ouds, in deze Landen,
De ſtappen van die ſnoode helharpy'.
Hoe vaek word nog 't Gevoelen van 't geweten,
Wanneer de tong zyn heilzaem doelwit uit,
Door 't Prieſterdom gehoort, en uitgekreten
Als ſchender van Vorst Jezus kuiſche Bruid'.
Is 't hart niet vry, o Vryheit, in dees ſtreken,
Waerom of 't U dan van omhoog ontfong?
Mag 't rein gemoedt hier niet vrymoedig ſpreken?
Och! wat ſlavin is dan de nutte tong!

Dan

Dan 'k Zie dat ge ons geen voorſpraek wilt doen derven,
Daer 't heilig Recht zyn' troon gevestigt heeft,
Naerdien gy meer dan ge iemandt deedt verwerven,
Aen 't eêl vernuft der Rechtsgeleertheit geeft:
Men mag, om u, haer geen gehoor ontzeggen;
Zy ſpreekt rond uit, zoo als haer brein 't beſeft;
Ja durft heur hart op heure lippen leggen,
't Zy 't hof, of kerk, of burgerplicht betreft.
Haer rede vloeit zoo vry, zoo onbedwongen,
Als een rievier, die dam noch ſchotdeur voelt;
Heur tael braveert de gladde voglentongen,
In vryen galm', wanneer zy 't Recht bedoelt.
Zoo lieflyk is de Vryheit van vermogen;
Zoo blaest zy TROTZ heur' geest en yver in,
Daer zyne tong de jeugdt houd opgetogen,
In 't loven dier aenminnige Aertsgodinn'.
Terwyl zyn vlyt, in Themis tempelzalen,
Op Friſoos grondt, haer dus een outer ſticht,
Voelt Batoos Maegdt de flikkering der ſtralen
Van 't offervuur zich ſpelen in 't gezicht.

'k Zie hoe haer leeuw, die keetens acht noch banden,
De manen ſchud en vrolyk kwispelſtaert;
Hy loeit noch brult, maer ſpeelt, en lekt haer handen;
Zoo ſtreelt de tael van TROTZ zyn' fieren aert.
Dit voed haer ziel met heimelyk genoegen.
De rozenbeemdt ontluikt op heur gelaet,
Een edle drift doet haren boezem zwoegen,
Uit zucht' voor 't heil van Hollands vryen ſtaet.
Haer voet vertreed den kerktwist en zyn ſpoken;
Heur taeije ſpeer baert ſchrik in 't muitziek brein;
Zy ziet met lust' het hoffchavot verbroken,
En 't eeuwig ſlot aen 't Slot te Loeveſtein.
In deze vreugd' zie 'k haer een' eerkrans ſtrengelen
Van lauwren uit haer' vrygevochten tuin',
Lauwrieren, die wy met parnasloof mengelen,
Lauwrieren, die de Vryheit om de kruin
Van TROTZ, wiens reên den trots der nyd trotſeren,
In de achtbre Schoof der Frieſen, zal ſchakeren.

1742.

OP

OP DE GEDICHTEN VAN DEN HEER BERNARDUS DE BOSCH.

U, wier vernuft de laegte ontklom,
Opdat ge in 't hooge heiligdom
Der Dichtkunst', uwen lust aen englenſpys zoudt boeten,
U nood ik hier, met hart en mond',
Doch niemandt nader' ooit dan met ontſchoeide voeten
Dees' godgewyden grondt.

DE BOSCH, door 't zelve vuur gevoed,
Dat eertyds, met zyn' wondergloed',
Gods braembosch branden deed en brandend' niet verteren,
Leid ons in 't lustbosch van zyn' geest,
Waerin de Rust en Lust gerust en bly verkeeren,
't Vermaek de zorg geneest.

Hier vloeit, met levendigen zwier',
Een ſpiegelgladde kunſtrievier,
Die Ganges noch Paktool in rykdom heeft te wyken,
Naerdien ze ook goudt en parels ſchenkt,
En, met haer geurig vocht, dat zielen kan verryken,
De kunſtdorst laeft en drenkt.

Dit rein, dit ſtroomend diämant
Is, langs den ſchitterenden kant,
Met bloemen ryk bezoomt, die 's hemels geur verſpreijen,
Daer 't boomloof zielenbalſem draegt,
En, in het ſchomlend groen, de ſtem der voglen reijen
Van 's Hoogſten lof gewaegt.

In 't midden dezer lieflykheên
Daelt 's hemels zangkoor naer beneên,
Op vleugels, die naer manne en paradyslucht rieken,
En looft Gods eeuwige genaê,
Terwyl de morgenſtondt der heilëeuw aen komt krieken
In 't juichend Efrata.

Op deze hemeltoonen ſlaet
De Dichtnimf van DE BOSCH de maet;
Zy kuscht den lieven mondt en zachte rozewangen
Der kindsheit van Emanuël,
Vlecht bloemen om zyn kribbe en ſtreelt hem met gezangen
En kunstig ſnarenſpel.

Hier toont haer levend dichtpenſeel
Ons meenig edel Tafereel,
All' ſpiegels voor de ziel' en breiddellooze tochten.
Daer ſchept zy ooren aen 't geboomt,
Terwyl haer Bybelzang de ſnoô gemoedsgedrochten
Bevallig temt en toomt.

Ginds komen, door de friſſche blaên,
De zwoele windjes herwaerds aen,
Met geur' van 't kunstgebloemt, dat zy ſchakeert en mengelt,
o Dierbre geur! o zielenſpys!
o Kunstbosch, dat myn' geest ophemelt en verengelt,
Gy zweemt naer 't paradys!

o Kuiſche, o edle Zangheldin!
De Hemel blaekt tot u in min;
Ik zie de Deugdt uw' kruin' een glorykroon bereijen.
De onſterflykheit daelt vrolyk neêr,
Om u, langs 't heldenſpoor, de heirbaen op te leijen,
Naer 't hof der eeuwige Eer'.

Hoe helder will' de Schoone daer,
By 't altydbrandend' reukältaer,
Den naem van haer' DE BOSCH ons nageſlacht doen hooren?
Maer ſtil ..... wat edler klank ..... zy dwingt
Het teeder ſnærengoudt .... Kunstminnaers, leent uwe ooren....
Treedt toe .... hoort wat zy zingt.

1741.

OP

OP DE POËTISCHE UITBREIDING EN BESPIEGELING OVER DE EUANGELISCHE GELYKENIS VAN DEN VERLOREN ZOON,

DOOR MYNEN KUNSTGENOOT

FRANS DE HAES.

Wie is zy, die hier, uit den hoogen,
Met blinkend hemellicht omſtraelt,
Op eene wolk van galmen, nederdaelt,
En alle kunstbeminnende oogen
Op haer bevalligheit en majesteit onthaelt?

Myn Nimf, 't is de eer van uw geſpelen
Waer yder hier 't gezicht op vest,
De Dichtheldin van mynen Zangörest,
Met wie ge, op galm van veêl en kelen,
Zoo vaek ten reije gaet in 't zangrig kunstgewest.

Vlieg toe! zy ſchynt u in te wachten;
Omärm haer met een' blyden zinn'...
Wil... Neen: houd ſtand; de ſchoone Zangheldin
Treed, vol godvruchtige gedachten,
Het hooge heiligdom des Bybels ſtatig in.

Ei zie, zy zet zich aen de voeten
Van Jezus, Gods Gezalfden, neêr,
Belust om aen de heilbronn' zyner leer'
Haer' godgewyden dorst te boeten,
Daer Hy 't onzalig kroost der zonde gaet te keer.

Hier ſtreelen zyn gelykenisſen
Haer ooren met een' hoogen toon',
Dan 't boetlicht van den langverloren Zoon
Schynt haer, voor hun die 't heilſpoor misſen,
De rechte hemelgids naer Gods genadetroon.

Zie toe, zy vat haer dichtpenſeelen.
Nu maelt zy 's Jonglings dwaesheit af,
Dan toont zy hoe hy 's Vaders huis begaf,
Zyn ſchatten doorbragt in bordeelen,
En, uitgehongert, ſmeekte om ſlechten zwynendraf.

Maer welk een' gloedt van hemelſtralen
Maelt ze op zyn uitgeteerd gelaet,
Als hy zyn doen beſchreit, verfoeit en haet,
En, wars van 't zondig ommedwalen,
Door 't boetziek tranendal naer zynen Vader gaet!

Hoe levend ſchildert ze, op zyn kermen
En 't zuchten, dat zyn ziel benart,
De liefdedrift van 't Vaderlyke hart,
Daer de oude Man, met open armen,
Hem minnelyk ontfangt, en opbeurt uit zyn ſmart'!

Zy tooit de nieuwe praelgewaden,
Waermeê de Jongling word verſiert,
Schoon de oudſte Zoon 't zich belgt en mort en tiert,
Met ſchitterende dichtſieraden,
En maelt de vreugdt op 't feest, dat 's Vaders blydſchap viert,

Haer vinding ſiert met heilig lover
Dit kunstſtuk, dat de kunstkroon ſpant;
Voorts bied de tael de vinding' trouw de handt,
En ſtrooit'er goudt en paerels over:
Ja zet het in een lyst van zuiver diämant.

Gods

Gods liefdevuur, nooit uit te blusſchen
Door afgunst, nydt of twistharpy,
Verſpreit zyn' gloedt door hare ſchildery,
Wiens ſchoon de Kunstgeleerden kusſchen,
En zet der Godvrucht' zelf een' nieuwen yver by.

Die hemelgloedt verrukt haer oogen.
't Schynt dat al 't aerdſch' haer' geest' ontzinkt,
Zoo houd dat licht, waer 't uit haer Dichtſtuk blinkt,
Haer in Beſpiegling opgetogen.
Ei hoor hoe goddelyk haer zuivre boetſtem klinkt.

Zy volgt de ſtem van Gods Genade,
En nood, ja roept, uit al haer magt',
Gods dierbaer kroost, verdoolt in 's weerelds nacht',
Naer 's Vaders huis eer 't word te ſpade,
Naerdien zyn liefde 't reeds met open armen wacht.

Dus leert ze ons 't hemelhof beklimmen,
By 't licht der vurige gebeên,
Met ladderen van boete en zielgeween,
En, ſchoon ons doodt en hel begrimmen,
Van 't kruisvol Golgotha op 't heilryk Siön treên.

Boetzangeres, all' de Englen luisteren
Aendachtig naer uw' zuivren toon!
DE HAES, dat Godt haer kruin met ſtarren kroon'!
Zy weet my aen haer luit te kluisteren.
Myn ziel verliest zichzelf in uw' VERLOREN ZOON'!

'k Onthael hem, met myn vreugdezangen,
Zoo gul als hy, in 's Vaders wyk',
Op 't vette kalf, met juichend feestmuzyk,
Ooit werd verwelkoomt en ontfangen.
Zoo zing' u 't Englenkoor eens welkom in Gods ryk.

1743.

AEN

AEN DEN HEER
JOAN COUCK,
OP ZYN ED^s. VERZAMELING VAN
'T GEBEDT DES HEEREN,
DOOR DE MEESTE NEDERLANDSCHE DICHTERS IN DICHTMAET' GEBRAGT EN UITGEBREIDT.

Waer noodt ge, o brave COUCK, ons heen,
Opdat wy onzen lust verzaden?
Is 't ons geöorloft toe te treên,
In ſchaêuw van dees gewyde bladen?
'k Hoor, op 't muzyk van keel' en ſnaer',
De Dichtkunst tot de Godheit ſpreken;
Ik Zie Gods Zoon het vuur ontſteken
Op 't godgewyde hartältaer,
Waer alle deugden zich vergaderen,
En Godt, als haren Vader, naderen.

Myn ziel verliest zich in 't geſchal
Der reine en hemelwaerde wyzen,
Die 's Heilands ſtem, al hemelval,
In zang hervormt, omhoog doen ryzen,
En Godt, naer 't voorſchrift van zyn' Zoon
En 't heilgejuich van 't hof der hoven,
Genaken, bidden, dienen, loven
En pryzen op een' hoogen toon,
Wien 't ſlechts vergunt is zich te mengelen
Door 't feestmuzyk der zalige Engelen.

Wie weet of 't, in het hemelryk,
Den Reijen in Gods Zangprieelen
Niet lust, dit heilig Kunstmuzyk,
Op hunne harpen, naer te ſpelen?
Wie weet hoe Gods Menschlievendheit
Tot 's menſchen byſtandt word bewogen,
Zoo vaek dees galm zich in den hoogen
Gezwind van trans' in trans verſpreit,
Waeruit de blyde Hemelſcharen
Aendachtig op uw kunstboek ſtaren?

Des

Des bie het vry den Hemel aen,
Omringt van uwe Dichtverſtanden,
Doch laet de zulken verre ſtaen,
Die, van onhemelsch vuur aen 't branden,
Op Nadabs en Abihus ſpoor,
Het offer door hun drift ontwyden;
Zoo moet' uw Kunstmin elk verblyden;
Zoo worde uw naem, in 't hoogſte koor,
Door uw godsdienstig Boek verheven,
In 't Boek des Levens opgeſchreven.

1743.

OP

'S HEILANDS *KRUISGESCHIEDENIS,*

IN DRIE HONDERT ACHT EN VEERTIG DICHTTAFREELEN AFGESCHETST,

DOOR

ARY WYS.

De Dichtkunst, in Gods ryk,
Op 't juichen aller koren,
Al zingende geboren,
Zoekt haer geboortewyk',
Een reeks dichtſchilderyen
Eerbiedig toe te wyen.

De ſtof, die 't haer geviel,
Met goudt der heilzonſtralen,
Naer 't leven af te malen,
Ten troost van 's menſchen ziel',
Tot 's Hoogſten eer en glory;
Was 's HEILANDS KRUISHISTORY.

Zy nam haer' geest te baet,
En heeft, om haer tafreelen
Met blinkende juweelen,
Geheiligd kunstfieraadt
En lelyen en rozen
Te fieren, WYS gekozen.

Des daelde ze uit haer' trans',
Als eene lichtftrael, neder,
Verlichte 's Dichters veder
En brein met haren glans',
Straks werd, door haer vermogen,
Zyn geest zich zelf' onttogen.

Toen fchildert hy Gods Zoon,
Met 's menfchen fchuld' beladen,
Beängst, belaegt, verraden,
Befchimt, met fmaed' en hoon',
Gemat door wreede pynen,
Beklaegt van Cherubynen.

Hy beeldt den kruisberg af,
Het kruishout, 's Helds elende,
Zyn doodängst, levensënde,
Zyn natbekreten graf,
Waer om de vrouwen zweven,
Recht kunſtig en naer 't leven.

Hoe wil nu 't Hemelhof
Dees tafereelen groeten
En zyn verlangen boeten,
Aen de edle kunst en ſtof,
Zoodra zy met gezangen
Omhoog zyn opgehangen.

o Dichtgezinde ſtoet,
Deugdminnaers, Godgetrouwen,
Wilt ge ook dees kunst beſchouwen
Zoo nadert; ziet met ſpoed';
Eer de Englen nederdalen,
En haer ten hemel halen.

OP DE AFBEELDINGEN DER GRAVEN VAN HOLLANDT.

DOOR DEN HEER

PIETER LANGENDYK.

Gy, die gerust in Batoos wyk,
Beſchenen door de zachte ſtralen
Der gouden vryheit, aêm moogt halen,
Uw zielſtem huwt aen 't woudmuzyk,
Wen 't vogeltje op de takjes ſpringt
En vrolyk vryheit blyheit zingt;
Terwyl ge, op 't vloeijen van die toonen,
Den wellust ſmaekt van 't vry gemoedt,
En al den ſchat der rykſte troonen,
Noch ſchitterende koningskroonen,
Zoudt kiezen voor uw' vryen hoedt!

Ei laet de ſchoone Zangheldin,
Die, als de zon, hier aen komt pralen,
Uw' geest op kunstmuzyk onthalen,
Treedt, op haer' wenk, dit zangkoor in,
Dat zy der vryheit heeft gewyd,
Naerdien ze, in haren morgentyd',
De borst dier godheit heeft gezogen,
En, door de Trouw voor 't Vaderlandt,
In wetenſchap is opgetogen,
Dat tuigen haer betoovrende oogen,
Vol vuurs, dat in haer' boezem brand.
De wakkre LANGENDYK geleid
Dees achtbre Speelnimf van zyn zinnen,
Die hem den kunstlauwrier doet winnen,
Waer zy heur gouden ſnaren vleit,
Langs Helikons bebloemden top,
Graef Willems hof, aen 't Sparen, op,
Op 't handgeklap der letterbraven;
Hier roept zy, door haer kunstgezag,
Dat de oudheidkunde weet te ſtaven,
De aloude Graven uit hun graven
Te voorſchyn in den lichten dag.

Haer

Haer Zusters vlyt doe, aen den wand',
Hun ſtomme beeldtenisſen zweven,
Om 't gretig oog een ſchets te geven,
Van hun gelaet, kleedy en ſtand';
Zy eischt dat elk, met ronde tael',
Zyn daên en inborst ons verhael',
Hier geld ontzag noch tegenwryten,
Zy durft hun, by 't historylicht,
In 't graeflyk aengezicht verwyten
Wie naliet zich voor 't landt te kwyten;
Wie kryg en oproer heeft geſticht.

De Tuinmaegdt, thans van vrees benart,
Door rampvoorſpellende onweêrvlagen,
Schept in dit grootsch beſtaen behagen,
Dat haer den kommer ſtrykt van 't hart;
Zy zwenkt haer wydgeduchte ſpeer,
Zy klimt van haren zetel neêr,
Daer zy dees Zangheldin beluistert,
En ziet wat trotsch gezag, voorheen,
Haer eer en glory heeft verduistert,
Wie haer beſchermt heeft, wie gekluistert,
Wie haer op 't zwoegend hart dorst treên.

Haer ongetoomde Leeuw begluurt,
Al grimmende, met brandende oogen,
Zyn oude Heerſchers, wier vermogen,
Wier yzren prang hy heeft bezuurt;
Dan zyn ontvonkte wraek bedaert,
Hy duikt, hy ſpringt, hy kwispelſtaert,
Als hy dees Dichtheldin hoort ſpelen;
Ja weent, dat hy, aen Sparens boord',
Of in de groene loofpriëelen
Van 't boomryk Hout vol orgelkelen,
De gouden lier van Orfeus hoort.

Terwyl neemt Hollands vrye Maegdt
De ſchoone Zangſter in haer armen,
Belust dees Pallas te beſchermen,
Wiens rein geluidt heur geest' behaegt,
Zy kuscht en herkuscht, onvermoeit,
Haer' mondt, waer hemelval uit vloeit,
En wenscht dat haer gezang bedyë,
Opdat geen nieuwgeſmeden boei
Der blind onthaelde heerſchappyë,
Gansch Hollandt drukk' met ſlavernyë,
Maer zyne Vryheit eeuwig bloeij'.

Myn

Myn Dichtgeest, die ten feestdisch gaet
Als hy dees Zangnimf mag begroeten,
Strooit letterloovers voor haer voeten,
En kuscht den zoom van haer gewaedt.
Myn Landgenooten, volgt dit ſpoor;
Ontzegt haer godſpraek' nooit gehoor,
Die leert U dat uw TROUW MOET BLYKEN,
Voor 't aerdsch en 't hemelsch Vaderlandt;
Wat lauwren haren lof verryken,
Zy wenscht dien eerprys ſlechts te ſtryken
Dat zy die hoofddeugdt zong in ſtandt.

1745.

OP DE
GODGELEERDE EN ANDERE
AENTEEKENINGEN
VAN
JOANNES HOOGEVEEN,
IN ZYN LEVEN LEERAER DER REMONSTRANTEN TE BERKEL.

Gy Letterbyën, die, in de eeuwiggroene dalen
Der Godgeleertheit, aest op eêl gebloemte en blaên,
Hier wyst U HOOGEVEEN verſchot van bloemen aen,
En toont wat honig hy daer zelf wist uit te halen.

Kan U dees uchtendſtondt verkwikken door zyn ſtralen,
En is uw kieſche ſmaek door deze Proef voldaen,
Zoo wacht niet dat dit licht ooit hooger op zal gaen,
Of dat, dat HOOGEVEEN met beter ooſt zal pralen.

o Neen: een zwarte wolk verkeert zyn' dag in nacht;
Een doodſtorm heeft geboomte en bloeſem omgebragt;
Want HOOGEVEEN ontſliep, eer hy dit werk zag leven.

Dat Berkels Vredekerk hem om zyn leſen eer';
De Leeslust het gezicht naer deze bladen keer',
En zie wat zyne vlyt vergaert heeft en geſchreven.

1733.

OP

OP DE

STICHTELYKE GEDICHTEN

VAN MYNEN KUNSTGENOOT

FRANS DE HAES.

Ei hoor! wat heilig kunstgeſchal
Voed hier, met zuivren hemelval,
De zanggezinde ziel, door de ooren?
Waer leid, waer voert dees galm my heen?
Gewis onze aerdbol ryst naer 't hoogſt' der hemelkoren,
Of 't hoogſte koor daelt naer beneên!

o Leeslust, die zoo vaek myn' geest
Op Dichtbanketten leid te feest,
Daer wy luchthartig ſpelemeijen,
Kniel, val, met my, op 't aenzicht neêr,
Hier ſmaek ik Englenſpys; hier zingen al de reijen
Den driemael Heiligen ter eer'.

Indien dees zangtoon, die my boeit,
Uit ſterffelyke lippen vloeit,
Heeft haer een altaerkool bewogen,
Of een der Zangren van Gods troon'
Zingt, onder dit muzyk, met lieffelyk vermogen,
Geſtaeg den zuivren boventoon.

Gaet de aerdſche- met de hemelvreugd',
'Tot zielvermaek der blanke deugd',
Ooit vrolyk handt aen hand ſpanſeren,
Zoo is 't in dees verheven ſtreek:
Hier hoort dat zalig paer Gods Zangers kwinkeleren,
By 't ruiſchen van een nektarbeek.

Ik hoor den toon van 't Paradys!
Dus roerde Mirjam, God' ten prys',
Heur fiksgeſpannen cyterſnaren;
Op zulk een zangwys zong, voorheen,
By 't vrolyk hupplen van Gods teêrgeliefde ſcharen,
De Heirtoghtleider der Hebreen.

o Heilige Aendacht! luister ſcharp.
Dus klonk de koningklyke harp
Van Isrels goddelyken Zanger:
Men hoorde Cedrons fiere Zwaen,
Den wyzen Salomon, van hemelsch dichtvuur zwanger?
Dus hemelhooge toonen ſlaen.

Maer ſtil... Hier boeit my tong by tong,
Waerdoor die Godsrei namaels zong,
In Hollands groene dichtwaranden.
'k Hoor Baerles Nederduitſche lier.
Daer blaekt de gloênde toon der godgeleerde Branden
Myn borst met godgeheiligt vier.

Hoe ſtreelt..! Maer wat bevalligheit,
Wat Schoone, ryk van majesteit,
Ontluikt myn zoetbetooverde oogen?
o Dichtnimf van myn' Zanggenoot,
Wat heeft uw zang myn' geest verrukt en opgetogen,
Terwyl hy rustte in uwen ſchoot!

De

De ſtralen van dat zingend koor,
Waerin ik flus my zelf' verloor,
Zyn tot één punt in u vereenigt;
Dat is dat geestverkwikkend licht,
Die gloedt, waermeê uw kunst verſteende harten leenigt,
En godgezinde zielen ſticht.

Dat licht, dat vuur ontvonkt den gloedt
Der liefde in 's hemels Englenſtoet,
Verlieft op uwe deugdt en gaven;
Die glans, de roem van Rotte en Maes,
Omringt, als eene Zon, tot vreugdt der Letterbraven,
't Hoofdt van uw' Voedſterheer DE HAES.

1745.

OP DEN

VIERDEN DRUK

VAN

ABRAHAM

DEN AERTSVADER,

DOOR

ARNOLD HOOGVLIET.

Toen HOOGVLIETS ſchoone Dichtheldin
Zich naer de Onſterfflykheit, het voorwerp van haer min,
Zou ſpoeijen, voor 't gezicht der ſterffelyke volken,
Zag ze een' ſneeuwitten Deugdenſtoet,
Gods Hartvriendt, ABRAHAM, op eene koets van wolken,
Opvoeren, derwaerd heen, omringt van hemelgloedt.

Straks ſtygt ze, zingende, van de aerd';
Zy volgt den grooten Heldt in zyn verheven vaert,
Schakeert hem eene kroon van paerlen, diamanten
En eeuwigblinkend zonnegoudt;
Zy tooit zyn wit gewaedt met hemelſche amaranthen
En Paradys gebloemt, welks luister nooit veroud.

Dus, langs een ſpoor van gloênden glansſ',
Als eene nieuwe zon, tot driewerf, in haer' transſ',
Met onnavolgbren loop', al haren druk ontſtegen,
Verhief ze, in 't einde, zich zoo hoog,
Dat wie haer nazien, op heur luisteryke wegen,
Haer, 't zangziek hart ten ſpyt', verloren uit het oog.

Des kleed ze thans, voor elks gezicht,
Zichzelf, ten vierdemael', in nieuwherboren licht,
Nog ſchooner dan zy ooit in 't kunstgraeg oog deed dalen.
o Deugd- en Dichtgezinden! ſtaert,
Staert yvrig op haer' glans!... Geen zon ſchiet reiner ſtralen!...
Ziet toe, eer ze u ontryst!... 'k Verlies my in heur vaert!

AEN

AEN DEN HEERE

JAN DE MARRE,

OP DE UITGAEF VAN ZYNE

BESPIEGELINGEN

OVER

GODS WYSHEIT

IN 'T BESTIER DER SCHEPSELEN;

EN

EERKROON

VOOR DE

CAEB DE GOEDE HOOP.

Bataeffche Ariön, die, op zee,
Ten reij' gaet in 't gewoel der baren,
Op 't klinken van uw zuivre ſnaren;
Ei troon me, in 't grimmen der gevaren,
Niet uit myn ſtille boekçel meê!

DE MARRE, gun my thans te marren
Daer my de Rotte kuscht en boeit!
Wie kan u volgen waer ge u ſpoeit,
Nu neder ſtygt daer de afgrondt loeit,
Dan moedig ſteigert naer de ſtarren?

Wat 's dit?... Hoe ſnel vervoert ge my
Door onweêrſtaenbaer kunstvermogen!
Nu word ik door geen waen bedrogen.
Het Vaderlandt ontduikt myn' oogen;
Wy ſtreven Oostwaerds zy aen zy'.

Ik leef in uw Beſpiegelingen,
Daer gy, ontvonkt van heilig vuur,
Uw' Wysgeer, ſchrandre Palinuur,
Den grooten Schepper der Natuur'
Vertoont in 't wezen aller dingen.

Ik zie op klip, op bank en rots,
Op ſteil gebergte, in planten, dieren,
In tindelende hemelvieren,
En 't zwalpend nat, waer door wy zwieren,
De wysheit des alwyzen Gods.

Uw Dichtkunst voert de zinnen ſpelen;
Haer handt beſtrooit den Oceäen
Met kunstgebloemt en rozeblaên.
Hier kan de ziel ten reije gaen
In kristallynen lustpriëelen.

Maer och! 'k zie zee en lucht in twist,
Een dolle ſtorm, zyn hol ontſlopen,
Komt ons op 't ſchrikkelykſt' beloopen.
Hoe vreeslyk ſluit Godt de oogen open
Van uw' verblinden Afgodist!

'k Zie 't zeenat op de klippen branden.
Hoe kraekt de kiel! hier heerscht de doodt!
Wie red....? Heb dank, o kunstpyloot,
Die ons, behouden uit den nood',
Aen 't Hoofdt van Goede Hoop doet landen.

Wat teelt dees oort, op berg en duin,
Op kruidryke akkers, groene paden
En velden, ryk van bloemſieraden,
Onſterffelyke lauwerbladen,
o Zeepoëet, voor uwe kruin'!

o Zang! o zee! o landgezichten!
Gy boeit my met een' ſterken band'.
DE MARRE, ik hou hier vrolyk ſtandt.
Ik blyf.... Maer neen! het Vaderlandt
Nood me op uw Hof- en Mengeldichten.

1746.

OP

OP DE

STICHTELYKE

GEDICHTEN

VAN

LUKAS BURGVLIET.

BURGVLIETS vlugge geest verkoor,
Om, op 't aerdſche levens ſpoor,
Hemelsch lauwerloof te winnen,
Drie volſchoone Gezellinnen,
Nektarſchenkſters voor 't gehoor.

De

De een was Speelkunst, wiens vermogen
Hart en ziel houd opgetogen;
De andre Zangkunst, rein van keel',
Echoos van het zangpriëel
In de onmeetbre hemelbogen.

Voorts vernam men in dien trits'
Dichtkunst, 's levens blyde gids,
Die, gehult met Sarons rozen,
Siöns heuvel heeft verkozen
Voor Piëer of Pindus ſpits:

Dichtkunst, die, om Godt te pryzen,
Ons, langs 't ſpoor der Oosterwyzen,
Naer des Heilands kribbe leid;
Of zyn Avondmael bereid,
Om de graege ziel te ſpyzen.

Toen

Toen 's Mans geest zich 't lyf onttoog
En gezwind ten hemel vloog,
Stond dit Drietal gansch verlegen;
Dan zyn Zang- en Speelkunst ſtegen
Met haer' Schutsheer' naer omhoog.

Zyne Dichtkunst, naeuw te prangen,
Dacht hem meê, met ſnelle gangen,
Naer te volgen door de lucht;
Doch zyn Zoon weêrſtond haer vlugt,
Hield haer in zyn' arm gevangen.

Aengenoopt door Oudermin,
Schenkt die Zoon, met blyden zinn',
Dus zyn' Vader hier een leven,
Door geen' doodt te wederſtreven,
Ons dees Christen Dichtheldin.

Kan zy 't vleesch naer eisch beſtryen,
't Heilgraeg hart tot vreugdt gedyen,
Zingen naer Gods hemelfeest,
't Zal omhoog haers Dichters geest,
Ja in 't graf zyn lyk verblyen.

1747.

OP HET
DERDE DEEL
DER
GEDICHTEN
VAN
DEN HEER
PIETER LANGENDYK.

Staekt, dartle Koeltjes, ſtaekt uw ſpelen!
o Kenmer Hout! roer loof noch kruidt;
De wildzang zwyg' in uw priëelen;
Ja zelfs het choor van filomelen;
Uw Orfeus ſtreelt opnieuw de luit.

Gy, blonde Nimfjes, die, in 't Sparen,
Staêg duikelt, dobbert, ſpringt en zingt,
Duikt ſtil in ſchaêuw van lis en blaêren,
Beluistert weêr den galm der ſnaren,
Die uw Ariön kunstig dwingt.

En gy, o Hofſtat van 's Lands Graven!
o Haerlem! op uw krygsdeugdt ſtout,
Boog ook op uw' Amfiöns gaven,
Die weder, om uw' roem te ſtaven,
Met zyne lier uw muren bouwt.

Bleeft ge immer opgetogen hangen
Aen LANGENDYKS vergode lier,
o Neêrlandt! boet dan uw verlangen;
Hy nood u weêr op edle zangen,
Op kunstmuzyk, vol geest en zwier.

Zie hoe de Roem der Dichteresſen,
Zyn Zangnimf, met lauwrier getooit,
Tot vreugdt der driemael drie Godesſen,
Weêr mirten, palmen en cipresſen,
Gebloemt en lachend kunstöoft ſtrooit.

Strykt neder, kieſche Letterbyen,
Daelt op dit loof, gebloemte en fruit,
Vol hemelgeur en lekkernyen,
Wel waerdig dat wy 't Godheên wyen;
Puurt, zuigt 'er nieuwen honig uit.

Hier vloeit ook balſem voor de beten
Der jammerſpinn', Tarantula:
De Kunst verblyd hier 't droef geweten,
Leert Rouw en Leet zichzelf vergeten,
En komt het kwynend hart te ſtaê.

De Tydt moog' ſchenden, de Afgunst honen,
. Dees Dichtkunst tart den tydt en nydt.
o Kunst! men kan met glorykroonen
Noch lofgezangen U beloonen,
Wyl ge allen lof ontwasſen zyt.

1750.

OP DE

HISTORIE

DER

PAUSEN

OF

BISSCHOPPEN VAN ROMEN,

IN 'T ENGELSCH BESCHREVEN DOOR

ARCHIBALD BOWER,

WELEER HOOGLEERAER DER REDERTKKUNDE, HISTORIEN EN FILOZOFIE OP DE HOOGE SCHOOLEN VAN ROMEN, FERMO EN MACERATA, EN VERVOLGENS RAEDT TER INQUISITIE.

EN IN 'T NEDERDUITSCH VERTAELT DOOR DEN HEER

JOHANNES BRAK,

LEERAER DER DOOPSGEZINDEN TE AMSTERDAM.

Gy, die den weitſchen ſtoet van Biſchoplyke Vaderen,
De Roomſche Pauſen, graeg zoudt van naby bezien,
Maer voor hun trotsheit ſchroomt, of ſchrikt om hen te naderen.
Om niet verplicht te zyn hun hulde of eer te biên:

Ontſla

Ontſla u van die vrees', zet herwaerds aen uw ſchreden.
Hier geld noch voetkusch, groet of ander eerbewys;
Men nadert hier hunn' troon niet knielend met gebeden;
o Neen: hun heiligheit is hier gering van prys'.
Al ſtaen zy hier naer eisch ten toon' in Batoos dalen,
Met al hun kerkgebaer en waenwys bygeloof,
't Hervormde Heilgeloof ſchynt met haer zuivre ſtralen
Den klatergouden glans van hunnen hoogmoed' doof.
Historykunde wekte, uit hunne marmren graven,
De doode Pauſen op, ſchoon lang tot asch vergaen,
Ontzag 't gewyd gebeent noch 't geen hunn' roem mogt' ſtaven,
Ja zelfs den blikſem niet van 't hooge Vatikaen.
Op haer believen koomt, op dat hun leven doorſchyn',
Elk, juist gelyk hy op den kerkelyken ſtoel
Den ſtaf en myter droeg, naer zynen aert te voorſchyn,
En ſtelt gewillig zich haer vlugge penn' ten doel'.
Zy ſchenkt hier op haer veêr aen BOWER, haren Schryver,
Op dat hy, by het licht der waerheit, yders daên
Beſchryve en elk vertoon', door zyn vernuft en yver,
Met onuitwisbren inkt op onvergangbre blaên.

Ver-

Vergeefs wil hy nu Rome aen zyne vlyt verplichten,
En heffen hun gezag aen 't Roomſche kerkgewelf;
Dewyl Gods Engelen zyn' duistren geest verlichten
Beſtryd hy 't Roomsch geloof in weêrwil van zich zelf'.
Hoe meer hy hun bedryf by 't zonnelicht der reden
Op waerheits toetsſteen ſtrykt en zuivert van den ſchyn',
Hoe min hy ziet dat zy Sant Peters plaets bekleeden,
Of in het kerkbeſtuur Gods ſtedehouders zyn.
Dan 't Pausdom in 't geſtoelt der Pauſen te beſtryden,
Het Roomſche bygeloof te doôn by 't Roomsch altaer,
Der Pauſen heiligheit voor 's Pauſen oog te ontwyden
Waer' een te ſtout beſtaen, en zelfs vol lyfsgevaer;
Des ruilt hy 't heilloos Rome, al word 'er zyn geleertheit
In 't hoogeſchoolbeſtuur tot hoogen prys betaelt,
Voor 't heilryk Brittenlandt, daer, vry van ſchoolverkeertheit,
't Hervormde Heilgeloof in vollen luister praelt.
Zyn vaderlyke grondt begunstigt zyn behagen,
De vryheit des gemoets maekt zynen veder vry.
Nu durft hy Paus by Paus voor zynen ſchryfſtoel dagen,
Ondanks hun kerkgezag en weereldheerſchappy'.

Hy monſtert al den ſtoet. Wat krielt het om zyn' zetel
Van Myterdragereren, verſcheidelyk van aert!
Dees nederig, die trotsch, dees zedig, die vermetel,
Op hunn' driedubble kroon', de ſleutels en het zwaerdt.
Hy wikt en weegt naer eisch een' yders doen en leven,
Ontdekt in hunne leer' 't verdervend zielfenyn,
En lochend ſtout den last van boven hun gegeven,
Waer door elk opperhoofdt der Kerke waent te zyn.
Zyn yver temt den trots dier trotſche Kerkelingen;
Ja durſt hun hoofdt voor hoofdt, hoe fier hun eerzucht pleit',
Met onverſchrokken moed' de onfeilbaerheit ontwringen,
En toonen hoe elk doolt op 't padt ter zaligheit.
Hy wraekt hun heerſchappy op lichamen en zielen,
In 't hemelryk, op de aerde, op levenden en doôn;
Alleen het werk van Hem, voor wien alle Englen knielen,
Den Schepper van 't heelal, den Godt van alle goôn.
Zyn vlyt ontweldigt hun de ſleutels van den hemel,
En ban en aflaetbul, wyl geen verdoemenis,
Vergiffenis of loon, van hun in 't hofgewemel,
Maer in het hoogst gerecht by Godt te wachten is.

Hy

Hy toont elk in hunn' waen en loosvernisten wandel,
Die 't bygeloovig volk op bloedt en ſchatten ſtaen,
Hun fiere heerſchappy, hunn' godvergeten handel,
Doorſlepen ſtaetkunde, en vloekwaerde ſchyndeugdt aen.
Maelt hy de kwaden af met hatelyke verven;
Hun, wier godvruchtigheit met zuivre ſtralen blonk,
Doet hy verdienden lof noch ware glory derven,
Maer zet hun deugdt in 't goudt voor de eeuwigheit te pronk.
De kerkvergaêringen, de krygs- en geestlyke orden,
Grondvesten hunner Kerk', en wie die heeft geſticht,
Wat van hun wonderdaên en fabels zy geworden,
Stelt zyne veêr, by elks geſchiedenis, in 't licht.
De wakkere ARCHIBALD had naeuwlyks dus de daden,
Der Pauſen en 't bedrog van 't Pausdom afgemaelt,
Of gansch Brittanje kuscht de doorgeleerde bladen,
Waer uit Historykunde en ware godvrucht ſtraelt.
't Hervormd Geloof vermeêrt haer glansſen met dien luister,
Waerdoor ze, als 't morgenlicht, met ſchooner gloed ontluikt,
Dus ſchynt zy 't bygeloof van 't blinde Pausdom duister,
Dat, krimpende van ſpyt', voor hare voeten duikt.

Dit ſpoort den ſchrandren BRAK, daer hy in de Amſteldalen
's Aertsherders kudde voor den helwolf trouw bewaekt,
En koestert in den gloed der zuivre heilzonſtralen,
Terwyl zyn vlugge geest van hemelyver blaekt;
Dit ſpoort dien Bybeltolk om BOWERS letterpaden,
Als Tolk zyns Vaderlands, taelkundig in te ſlaen;
Dus doet zyn zuivre ſtyl, vol edle taelſieraden,
Zyn Landgenoten hier de Britſche ſpraek verſtaen.
Zyn veder is de toorts die ons de breê HISTORY
DER ROOMSCHE PAUSEN doet beſchouwen by haer licht.
Men vlecht' den Heilherout een dubble kroon van glory,
Wyl hy met tong' en penn' zyn Kerk en Landt verplicht.

1751.

VER-

VERKLARING

VAN EENE

BYBELTYTELPLAET.

GODS ZOON, de Vorst des heils, met *Hemellicht* omſtraelt,
Vertreed den *Kop der Slang*', ten ſchrikk' der helſche magten,
Daer Hy, ontzachlyk, op den *Aerdkloot* zegepraelt,
En 't *Kruis* ligt onderdrukt, berooft van alle krachten;
Het HEILGELOOF, gekleed in *Hagelwit gewaedt*,
Verzelt van LIEFDE, en HOOP, die, vol genoegen, de oogen
Op de onvermoeide zorg en trouw der LIEFDE ſlaet,
Die in 't beſpieglen van GODS ZOON zit opgetogen;
Omhelst zyn voeten, die zy blindling ſtreelt en kuscht.
Zie 't heilig VIERTAL, 't welk, door 's Hemels geest gedreven,
In 't *Boek der Waerheit*, dat by 't *Kroost der Liefde* rust,
Gods groote wonderdaên gezien heeft en beſchreven.

Op

Op 't *Voetſtuk* zien we, in 't *Rondt* met *Distelen* omgroeit,
Het *Eerſte Paer* van God' en zyn geboôn verdwalen.
De *Boom des Levens*, eerst door 't zondevuur verſchroeit,
Krygt weêr verkwikkend *Loof*, door kracht der *Heilzonſtralen*.
De Godstolk MOZES ziet de *Bondkist* nedrig aen,
En draegt, by 's *Hemels Wet*, zyn' *Staf*, Gods wonderteeken;
AÄRON praelt van ver, en ſchynt gereet te ſtaen,
Om Gode, op 't zoenältaer, het offer aen te ſteken.
Gods Dichter, DAVID, doet zyn heilig ſnarenſpel
En profeetzygezang van GOËLS komst gewagen;
Vorst SALOMON verbeid die Hoop van Israël.
Het rookend *Sinaï* duikt met zyn donderſlagen
En bleeke *Blikſems* in den flaeuwen achtergrondt.
Dus wykt de ſchaêuw van 't Oud voor 't licht van 't Nieuw Verbondt.

1746.

VER-

VERKLARING
VAN DE
TYTELPLAET.
VOOR DE
STICHTELYKE GEDICHTEN
VAN
LUKAS BURGVLIET.

De GODVRUCHT, die van yver blaekt,
Spoort haren DICHTER aen,
Om 't voorwerp, dat heur' geest vermaekt,
Aendachtig gaê te ſlaen:
Dat is de *Bethlehemſche Stal*,
Waer JEZUS, *'t Godlyk Wicht*,
De blydſchap van het tranendal,
In de arme *Kribbe ligt*,
Door een ganſchvreemde *Star* beſtraelt,
Door 't Engeldom begroet,
Opdat hy, van omhoog gedaelt,
De ſchuldt van ADAM boet';

Van ADAM, die, ginds in 't verſchiet,
Na 't eten van de vrucht',
Terwyl hy angstig ommeziet,
Voor 's Hemels gramſchapp' vlugt.
Dees treur- en blyſtof ſtoken 't vier
In 's DICHTERS borst en veêr,
Daer hy, omringt van *Dichtpapier*,
Haer afſchetst, God' ter eer'.
Voorts ziet al 't bywerk, 't *Wierookvat*,
De *Globe* en *Boekery*,
Op 't vindingryk vernuft, den ſchat
Der vlugge Poëzy'.

1746.

VER-

VERKLARING

VAN DE

TYTELPLAET,

VOOR DE ARTSENYWINKEL VAN

WOUTER VAN LIS, M. D.

De MENG- en SCHEIKUNST, opgetogen,
Wend haer beſpiegelend gezicht
Naer ESKULAEP, wiens wys vermogen
Haer' nyvren weetlust onderricht:
All' de *Oogen* in haer *Kleedt* beduiden
Dat ze alles vlytig gadeſlaet,
't Zy in het mengen van de *Kruiden*,
't Zy 't *Weérglas* (*) haer in 't ſtoken baet.

(*) *Thermometron*

Zy ſtelt, ten baek' van 't dwalend giſſen,
Haer kunstlicht op 't papieren veldt.
De *Sfinx*, die elk geheimenisſen
Door diepe en duistre raedſels meld,
Toont wat verborgen eigenſchappen
De ſchat der *Bykorf*, 't *Springbronnat*,
En voorts de kracht der *Zuringſappen*
En *Heulplant'* in zichzelf bevat.
Gewaſſen, *Diertjes*, *Blaên*, *Metalen*,
En all' wat ge op den *Voorgrondt* ziet
Getuigt hoe Godt, voor alle kwalen,
Ons keur van *Artſenyen* bied.

1746.

VER-

VERKLARING
VAN DE
TYTELPLAET.

VOOR DE VERHANDELING DER LYFSTRAFFELYKE MISDADEN EN HARE BERECHTINGE, NAER 'T VOORSCHRIFT DES GEMEENEN RECHTS, GETROKKEN UIT DE SCHRIFTEN VAN DEN HEER

BENEDICTUS CARPZOVIUS, R. G.

RAED VAN 'T KEURVORSTENDOM SAXEN,

EN DAERUIT IN DE NEDERLANDSCHE SPRAKE OVERGEBRAGT DOOR DEN HEER

Mr. DIDERIK VAN HOGENDORP,

OUD BURGERMEESTER EN RAEDT DER STAT ROTTERDAM, ENZ. ENZ.

Gods Stedehouderes op aerde,
GERECHTIGHEIT, daelt van omhoog,
Beſchenen door het *Alziende Oog*,
Met haren *Evenaer* en *Zwaerde*,

Opdat ze, op 't ſtevig *Rechtältaer*,
Haer *Wetten* ſtave en 't Recht bevoordeel',
Door haer *Voorzichtigheit* en *Oordeel*,
Verbeeld door 't geeſtryk *Kinderpaer*,
Dat alles afmeet, alle daden
Ten toets' in 't *Spiegelglas* vertoont;
Waerop BELOONING de Onſchuldt loont.
De DEUGDT bekroont met *Lauwerbladen*,
De STRAF den TWIST, vol wrok en nydt,
Den MOORDT en andre helgedrochten,
Door angſt in 't wroegend hart bevochten,
Met haer geſtrenge *Zweep*' kaſtyd.
De *Schat* uit *Amaltheaes Horen*,
't *Gebloemte*, 't *Ooſt*, de *Palm* en *Kroon*,
Verbeeld der Deugden heilryk loon,
Om elk op 't heilpadt aen te ſporen.
Dus ſtrekt, ten ſchrikk' van 't Onbeſcheit,
De *Stapel Roeden*, *Koorden*, *Boeijen*
Om 't zaedt der Ondeugd' uit te roeijen,
Tot glory der GERECHTIGHEIT.

1751. VER-

VERTALINGEN.

BRIEF

VAN

ELOÏZA

AEN

ABELARD.

NAER EENE VERTALING UIT HET ENGELSCH, VAN DEN HEERE

ALEXANDER POPE,

IN NEDERDUITSCHE VAERZEN GESTELT.

AEN

DEN HEERE

ANTONI

VAN

VOLLENHOVEN.

U, die, uit edle letterminn',
My POPES Britſche Dichtheldin
Hebt in het Nederduitsch herkleedt,
Daer ze ABELARD den druk en 't leet,
Die ELOÏZAES zielrust ſtoorden,
Verhaelt met kunstgeleerde woorden:

U, VOLLENHOVEN, wy ik hier
Die liefdeklanken van haer lier',
Door U my gunstig meêgedeelt,
Door my U vriendlyk toegeſpeelt;
Ei drink hen des met gretige ooren,
Wyl ze U in eigendom behooren.

Leid uw MARIA met de hand'
Naer deze blaên, om, als van 't ſtrandt,
Te aenſchouwen, hoe de lieſdezee,
Waer vrees en hoop en vreugdt en wee,
Als aengehitſte ſtormen, ſtryden;
De Minnares doet ſchipbreuk lyden.

Hoe wil zy, wen ze al 't zielverdriet
Dier Martlaresſ' der Liefde ziet,
Dien fellen kryg van vleesch en geest
Uit de ongeveinsde zuchten leest,
Geraekt door teeder mededoogen,
Niet op haer huwlyksheillot bogen!

'k Ver-

'k Vertrouw ze, uw liefde ten gevall',
Uw kroost dan teêr omärmen zal,
U teêr belonken, kuisch en bly;
Terwyl gy, zittende aen haer zy',
Verrukt door 's Hoogſten gunst te loven,
Een dankbaer zuchtje zendt naer boven.

Zoo des myn Dicht van 't ſpoor niet wykt,
En 't kunstryk Voorbeeldt zoo gelykt,
Als uwe liefde in trouw de min
Van ABELARD en zyn Vriendinn',
Daer ge U verlust in 's huwlyks zegen;
Dan heb ik lofs genoeg verkregen.

1747.

VOORBERICHT.

ABELARD en ELOÏZA leefden in de twaelfde eeuw, en waren in geleerdheit en ſchoonheit twee der beroemſte perſonadiën van hunnen tydt. Hy is by de geleerden bekent met den naem van *Peter Abelard*, of met den Latynſchen naem *Abælardus* en deszelfs toenaem *Palatinus* van *Palatium*, dat is *Palais*, de Franſche naem van zyn geboortedorp, gelegen in Bretagne, vier uuren van Nantes, van waer hy ook den naem droeg van *Peripateticus Palatinus*, en waervan men wil dat zyn Vader heer is geweest. Hy was voorzien van tydelyke middelen en niet minder uitblinkende in bevalligheit van geſtalte en alle ſchoonheden des lichaems als in verhevene hoedanigheden des geestes.

ELOÏZA was de nicht van een' Kanonik, welke ABELARD om zyne geleerdheit hoog waerdeerde, en teffens lust kreeg om ELOÏZA, opdat zy boven hare kunne zoude uitmunten, door ABELARD in de godgeleerdheit en wysbegeerte te laten onderwezen worden. De Jongeling, die reeds zyn hart op haer gevestigd had, verzuimde deze gunstige gelegenheit niet, maer wist zyn oogmerk zoover te bereiken, dat hy haren Oom, den Kanonik, wiens geldzucht hy kende, bewoog dat die hem tot Leermeester van zyne Nicht in zyn huis deed wonen. Dit verkregen hebbende, onderwees hy haer in de gemelde wetenſchappen, doch teffens, in de minnekunst, waertoe hy niet zelden zyne Dichtkunde, in 't opſtellen van verliefde gezangen, en zyne zanggerige ſtem, om haer dezelve in te boezemen, te baet nam. De Kanonik, hunne liefdehandelingen gewaer wordende, deed ABELARD zyn huis verlaten. ELOÏZA,

te

te ſterk aen haren Minnaer verknocht zynde, om zyn byzyn te kunnen miſſen, volgt hem en begeeft zich naer Bretagne by zyne Zuster, alwaer zy, eenige maenden daerna, eenen Zoon ter weereld bragt. ABELARD, om haren Oom te bevredigen, bood zich aen om met haer te trouwen, dan zy weigerde zulks, betuigende, dat zy hem al te lief had om hem aen dat jok te verbinden, en meer behagen in den tytel van zyne Minnares dan van zyne vrouw vond. Sommigen willen echter dat zy heimelyk te ſamen getrouwt zyn geweest. Hoe 't zy, ABELARD bezorgde haer in 't Klooster van Argenteuil, alwaer zy 't nonnen gewaed aennam, en naderhand Priöres werd. Hare vrienden, zich verbeeldende dat zulks een kwade toeleg van ABELARD was, werden daerover zoo toornig, dat zy eenige karels omkochten, die by nacht in zyn kamer inbraken, op hem aenvielen en buiten ſtaet ſtelden om ooit weder de gewenschte vruchten zyner Liefde te kunnen plukken. ABELARD ging uit wanhoope in 't Kloofter van St. Denis, dan werd eerlang door de dartele monniken, wier weelde en ontucht naer zyne vermaningen niet wilden luisteren, daer weder uitgeſtooten. Na veel omzwervens en wederwaerdigheden, ontſtaen uit geleerde verſchillen, verkoos hy eindelyk eenen eenzamen oordt in het bisdom van Troyes, in de parochy van Quincy, aen de kleene rivier Arduſon, dicht by Nagent ſur Seine. In deze woeſtyn ſtichtte hy een Klooster, 't welk hy *Paraclet* noemde, tot gedachtenis van den troost, dien hy in deeze eenzaemheit genoten had. Nadat hy door verſcheiden tegenheden weder van daer verdreven was, en nu in 't een, dan in 't ander kloofter, zyn verblyf hield, verdreef de Abt van St. Denys de Nonnen van Argenteuil. ABELARD, bewogen met ELOÏZA, de Priöreſſe, ſchonk haer zyn *Paraclet*, 't welk zy met eenige van hare Nonnen betrok; waerna ABELARD in 't kloofter van Clugni een gerust verblyf kreeg, en, in eene kalmte van genoegen, zyne medebroeders, in naerſtigheit, nedrigheit en godvrucht voorlichtte. ELOÏZA ſleet intuſſen hare dagen in ſtille godsdienſtigheit in het kloofter *Paraclet*. Waer de nieuwe Abdis zoodanig yders gunst won, dat men haer met geſchenken als overſtulpte. Hier kwam haer, by toeval, een brief in handen, waerin ABELARD zyne ongelukkige geſchiedenis aen een' zyner vrienden meldde. Dit zette haer ſchier uitgedoofd liefdevuur weder in volle vlam en deed haer de pen opvatten tot het ſchryven van verſcheiden brieven, die eene levendige ſchildery geven van den ſtryd' tuſſen vlees en geest; uit welke brieven de Heer *Pope* den volgenden Brief gedeeltelyk getrokken heeft. ABELARD

ſtorf

ſtorf eindelyk, na eene lange en kwynende ziekte, in 't klooſter van St. Martel, aen de rivier Saonne by Chalons, den 21ſten van April des jaers 1142. in het drie en feſtigſte zynes ouderdoms. Zyn lyk werd op 't verzoek van ELOÏZA haer toegezonden, en in 't *Paraclet* begraven, alwaer haer lyk in den jare 1163. in 't zelve graf geplaetst is.

Wy hebben noodig geoordeelt hier wat breeder bericht ter neder te ſtellen dan de Heer *Pope* gedaen heeft, opdat men te klaerder begrip van den volgenden Brief hebbe. Wyders ſtaet ons hier niets te melden, dan dat wy den Engelſchen Dichter niet overal naeuwkeurig gevolgt, maer hier en daer om reden eene kleene afwending gemaekt hebben.

ELOÏZA

AEN

ABELARD.

Wat wil dees wreede kryg, dees felle ſtorm in de aêren
Van eene Christen Non? daer in dees doodſche çel,
Waer altoosprangende zwaermoedigheden waren,
Het diep gepeins op Godt zich voed met zielgekwel.
Wat of myn zinnen uit dees ſombre wyk doet zweven?
Waerom gevoelt myn hart zyne oude vlammen weêr?
'k Bemin nog! ach! dees' brief heeft Abelard geſchreven,
En Eloïza kuscht dien zoeten naem noch teêr.
Zwicht, wreê doch waerde naem, nooit zal myn mondt u uiten,
Naerdien myn minneleet noch godvrucht zulks gehengt;
Myn hart zal u in 't diepst van zyne ſchuilplaets ſluiten,
Waer 't 's Mans bevallig beeldt met dat van Godt vermengt.

Myn handt, ſchryf nooit dien naem! maer 'k zie hem reeds geſchreven.
Myn tranen, wischt het uit!... wat verg ik? bid' en klaeg,
Verloren Eloïze, u baet geen tegenſtreven:
Uw hart ontwerpt en, och! uw handt gehoorzaemt ſtaeg,
Verharde muren, in wier ronden, holen, reten,
't Boetvaerdige gekerm om 't willig lyden loeit;
Gy rotſen, door de knien der biddren uitgeſleten;
Gy ſombre grotten, ruig met dorenen begroeit;
Gy kisten, trouw bewaekt van bleeke maegdenreijen,
Beſchermſters van uw' ſchat en dierbaer heiligdom,
En gy, o beelden, die ons bidden leert en ſchreijen,
Al ben ik, koudt als gy, bewegingloos en ſtom,
'k Ben nog door boete en pyn geheel geen ſteen geworden.
De goede Hemel eischt vergeefs myn hart geheel,
Daer ik hem eer en dien in dees geheiligde orden,
Zoolang ge, o Abelard, heerscht over 't minſte deel.
De wrevele Natuur bezit, ondanks myn pogen,
De helft nog van myn ziel. Noch vasten, noch gebeên,
Noch tranen, vaek vergeefsch gebiggelt uit myne oogen,
Beteugelen de drift waerdoor ik word beſtreên.

Zoo-

Zoodra ik uwen brief bedeest had opgebroken,
Pynde uw bekende naem opnieuw myn teêr gemoedt;
Die naem, ſtaeg zoet en wrang, ſtaeg zuchtende uitgeſproken,
En eindeloos gevolgt van eenen tranenvloet.
Ik kan myn' eigen naem niet lezen zonder beven;
Het een of 't ander leet volgt, als de ſchaeuw, hem na.
Myn tranen ſpatten op elk woort door u geſchreven.
'k Gevoel dus duizenden van ſmerten vroeg en ſpaê:
Nu heet, door 't liefdevuur, dan koudt door 't kwynend ſterven,
Verloren in den nacht' van 's kloofters eenzaemheit,
Deed ſchier de tucht myn vlam onwillig 't voedſel derven,
Heeft ſchier myn liefde en roem het leven afgeleit.
Verzwyg my echter niets, doe my die gunst gebeuren,
Opdat ik met u ſchreije en om uw lyden ly',
Noch vyandt, druk, noch ramp belet ons t'ſaem te treuren,
En zou myn Abelard nog ſtuurſcher zyn dan zy?
'k Behoef de tranen, my zoo eigen, niet te ſparen.
Stort ik ze uit liefde niet, zoo ſpil ik ze in gebeên.
Myn droevige oogen zyn in 't ſchreijen best ervaren,
Hun edelſte vermaek is 't lezen en 't geween.

Schenk my iet van uw pyn, ik zal u dankbaer blyven;
Neen: geef my alles wat uw droeve ziel mishaegt.
De Hemel leerde 't eerst de kunst van 't brieven ſchryven,
Een' minnaer, balling zynde, of een gevangen maegd'.
De brieven ademen, zy leven en zy ſpreken
Het diepſte mingeheim met ſtille woorden uit;
Ze ontdekken, trouw aen 't hart, welks vlammen hen ontſteken,
De wenſchen van een maegdt, door ſchaemt noch ſchroom geſtuit;
Zy weten 't blozen van de maegdelyke kaken;
Zy ſtorten alles uit wat zich in 't hart verſchool;
Doen ziel met ziel', hoe ver van een, zich t'ſaem vermaken,
En vliegen met een zucht' van de een naer de andre pool.
Gy weet hoe ſchuldloos ik in 't eerst uw vlam ontmoette,
Toen my de Liefde in ſchyn' van vriendſchapp' nader kwam;
My dacht, dat ik in u iet engelächtigs groette,
Een licht, dat uit Gods geest' zyn' zuivren oorſpronk nam.
De glans dier oogen, die door duizend ſtralen kluiſteren,
Beſcheen my met een' gloed', die ſtraks myn ziel bevong.
Ik ſtaerde op u; gy zongt, en deed den Hemel luiſteren.
Gods waerheên vloeiden u recht godlyk van de tong'.

Wat

Wat tong wist meer dan de uwe elks liefde, elks hart te winnen?
Zy leerde my, ten ſpoor van myne wufte vreugd',
Dat niemandt zondigt met te lieven en beminnen.
'k Vernieuwde in 't hart myn' loop langs 't padt der gulle jeugd',
En wenschte niet, dat hy een hemelgeest mogt wezen,
Dien ik uit teedre minn', tot bruidegom verkoor.
Geen vreugdt der heiligen kost nu myn hart belezen,
Ik gunde hun het heil, dat ik om u verloor.
Vaek riep ik, als men my noopte om met u te trouwen:
„ Ik acht geen wetten dan de wet der Liefde alleen!
De Min, vry als de lucht, ontvlied ons, op 't aenſchouwen
Der boeijen van den echt, met onnaſpeurbre ſchreên.
Laet een getrouwde vrouw met ſtaet' en aenzien pralen,
Dat haer gewyde naem de hoogſte glory winn'.
Geen weereldsch inzicht kan by ware liefde halen.
Wat invloedt heeft de pracht en geldzucht op de min?
Als wy de vlammen der jaloerſche minn' ontwyden,
Blaest ze ons die driften in wier magt geen rust gedoogt;
Zy doet het menschlyk hart ontelbre dooden lyden,
Zoo 't in de min iet meer dan loutre min beöogt.

Al viel een heerſcher van de weereld' voor myn voeten,
'k Verſmade hem, zyn' troon, zyn weereldt, magt en eer.
'k Wensch niet dat Ceſar my, als zyne bruidt, koom' groeten,
Maer minnares te zyn van hem dien ik begeer:
Of weet ge een' naem meer vry, meer teeder, meer verheven,
Dan dien van minnares, men weiger' my dien niet.
't Is zoet als ziel met ziel' door min vereent mag leven,
Als liefde vryheit is, natuur alleen gebied.
Dan, dan is alles vol, begiftigt en verkregen,
Geen ydel ſmeecken baert de borst dan jammernis,
De wenſchen komen dan elkander vrolyk tegen,
't Gedachte word verſtaen eer 't uitgeſproken is.
Dat 's 't waer geluk, zoo 't ooit op aerde word gevonden;
Zulks heeft, o Abelard! ons beider wensch voldaen.
Maer och! hoe roekloos werd die zoete vreugdt verſlonden,
Toen ge u, al 't onverwacht, moest van myn Liefde ontſlaen!
Myn bloedt, ja myn geſlacht heeft ons dien ramp beſchoren,
Den bandt verbroken die ons vast aen een verbondt.
Helaes! hoe naer klonk my die droeve maer in de ooren,
Dat ge in uw ſlaepvertrek geboeit laegt en gewondt.

Waer

Waer was toen Eloïze? och waer' ik toegeſchoten!
Myn handt, myn dolk hadd' licht dat wreed beſtaen beſtreên.
'k Hadd' uw geweldenaers het ſchenziek hart doorſtoten;
Of, als uw mingenoot, de ſmert met u geleên.
Ik kan niet meer. de ſchaemt verhindert my in 't klagen.
Dat nu myn luid geween, myn blozen 't voorts verklaer'.
Kunt gy dien plechtigſten, dien droefsten aller dagen
Vergeten, toen we ons, aen den voet van 't gindſe altaer,
In onze tranen, gansch boetvaerdig, nederbogen?
Vergeet gy 't handgewring, 't gezucht en ongeneugt,
Toen ik, met ſtameltael' en roodbekreten oogen,
Van 't weereldſche affcheid nam in 't prilſte van myn jeugd'?
't Geſtoelte beefde, een damp ſcheen 't lamplicht uit te dooven
Zoodra ik met een' kusch' het heilig kleedt ontfong.
De Hemel, ſchoon hy 't zag, kon naeuwelyks gelooven.
Dat ik, op hem verlieft, naer zyne weêrmin dong.
'k Zag all' de heiligen verbaest ſtaen door myn reden,
Toen ik gelofte deed; 'k had echter myn gezicht,
Terwyl ik 't hoog altaer genaekte met gebeden,
Naer 't kruis niet, maer naer u, naer u alleen gericht.

De

De Min geleidde my, geen yver, geen genade.
'k Ben alles, alles kwyt, zoo ik uw liefde mis.
Koom met uwe oogen, met uw woorden my te ſtade,
Dat 's immers iet dat nog in uw vermogen is.
Laet my, gelyk weleer, op uwen boezem rusten,
En uit uwe oogen nog eens drinken 't zoet fenyn;
Dat wy ons, zy aen zy', met minnetael' verlusten.
Uw byzyn zal opnieuw myn liefſte wellust zyn.
o Neen: och! neen: leer my naer andre weelde pogen;
Spoor myn verdwaelde drift naer 't ware heilgenot;
Stel myne ziel het ſchoon des hemels klaer voor oogen,
Opdat zy Abelard verlaten moog' voor God'!
Ach! denk, denk dat uw kudde uw zorg is aenbevolen,
All' planten van uw hand', all' kroost van uw gebeên,
Gy zaegt ze, wyd en zyd, in doodsgevaren dolen,
En brengt ze hier in rust en veiligheit by een.
Gy ſtichtte dit gebouw, de wildernisſen zongen,
Het paradys ontſloot zich in de woesteny.
Geen wees ziet ſchreijend zich zyns vaders goedt ontwrongen,
Op 't lat het ons altaer of kerk tot prael gedy'.

Geen

Geen tempel, ryk van pracht, de gift der veege vrekken,
Paeit hier de gramſchap van 't beledigt hemelhof,
Maer 't laegst' gebouw dat ooit de godtvrucht kon bedekken,
Alleen door uw gezang vervult van 's Hoogſten lof.
In dit geſticht, waer wy de groenbemoste bogen
Met ſpitſche torenen gekroont zien en omringt,
Waer 't laeg gewelf den dag verbergt voor yders oogen,
En ſlechts een ſcheemrig licht door kleene venſters dringt,
Verheugde uw ſchoon gelaet elk met zyn heldre ſtralen,
Uwe oogen ſchiepen licht in al dees aekligheit,
Nu zien wy geen gelaet, hoe ons gezicht moog' dwalen,
Waer op 't genoegen iet van zynen glans verſpreit.
't Is alles nu met leet, verdriet en rouw beladen,
De nare droefheit voert hier 't opperſte gezag.
Hoe weinig troost geniet ik van uw liefdedaden!
Vergeefs beproef ik hier wat uwe gunst vermag,
Zoolang uw afzyn my bedroeft maekt en verlegen.
Myn Vader, Broeder, Gade en Vriendt, laet uw vriendin,
Uw Weêrhelft, Zuster; ja uw Kindt uw hart bewegen,
En al die namen t'ſaem uw liefde, uw wedermin.

Het duister pynboombosch, dat ginder met zyn kruinen
De rotsen overschaeuwt, en 't woên der winden stuit;
De heldre beekjes, die hier vloeijen van de duinen,
De holle grotten, vol van ruischend brongeluidt;
De flaeuwe koeltjes, die in 't boomloof hygend sterven,
Noch 't dartel windje dat den stroom met golfjes krult,
Doen my, rampzalige den minsten troost verwerven,
Noch al hun wellust stilt myn woelend ongedult.
De zwarte Droefheit heerscht in deze donkre dalen,
In hol en grafspelonk' en woeste wildernisf',
Waer de Echoos myn gezucht met flaeuw geluidt herhalen;
Hier baert ze een doodsche stilte, een rust die aeklig is.
Haer nevlig byzyn heeft al 't woudt zyn' glans benomen;
Gebloemte en loof verwelkt waer zy heur' aêm verspreit,
Zy stoort het zoet geruisch der kabbelende stroomen,
En brengt in 't donker woudt een narer aekligheit.
'k Zal echter hier altoos, altoos gekerkert blyven,
Waer voelde ooit minnares een feller hartewondt?
De doodt, de doodt alleen kan al dit leet verdryven,
Dan zal myn lyk de rust genieten in dees' grond';

Dan

Dan zal ik van myn ſmert en droefheit gansch genezen,
Braveren 't geen my hier tot wrangen onlust was,
En wachten de uur wanneer 't geen misdaedt meer zal wezen,
Dat zich myn asch vermeng' met uw geheiligde asch'.
Helaes! bedrukte Non! vergeefs hoort ge elk u roemen,
U houden voor Gods Bruidt, gehult met hemelglans,
Daer ge in uw hart u zelf niet anders toch kunt noemen
Dan martlares der Liefde of eer ſlavin eens mans,
Help, Hemel! ſta my by! maer hoe! wat wekt dees beden?
De Godvrucht of het zwak der driftige natuur'?
Hier, waer de Kuisheit ſchuilt met haer bevrozen leden,
Sticht Liefde ook een altaer voor heur verboden vuur.
'k Moet ſchreijen, en ik ſchrei; maer als ik 't na wil ſpeuren,
Zie ik, dat ſlechts 't verlies van u naer wien ik haek,
En niet myn misdaedt my doet jammeren en treuren,
'k Doe boete voor het oud en jaeg naer nieuw vermaek.
Zie ik den Hemel aen, 'k moet om myn misdaedt klagen;
Denk ik om u, dan is myn onſchuldt zelfs my leet.
Van al 't vermogen, dat ons rampen leert verdragen,
Is wis vergetenheit het lastigst dat ik weet.

Hoe zal ik 't misdryf vliên en met den lust' my vleijen;
Verleiding haten, en hem minnen die verleid?
Hoe zal ik best de ſchuldt van 't waerdig voorwerp ſcheijen?
Hoe paer' ik myne min best met boetvaerdigheit?
o Onverdraegbre ſmart! een liefde te verlaten
Voor harten zoo geraekt, zoo ſchuldig, als het myn.
Hoe vaek moet zulk een ziel wanhopen, hopen, haten,
Beminnen en verſmaên; hoe vaek boetvaerdig zyn;
Ja alles doen, om eens haer liefde te vergeten,
Opdat ze uit dezen ſtryd' tot vrede en rust geraek',
Och! Abelard, dat ze eens, alleen van God' bezeten,
Van haer onzalig leet een zalig einde maek'.
Koom, leer my myn natuur verwinnen en verſmoren;
Myn liefde, leven, ja myzelf en u verſmaên.
Vervul myn hart met God', Godt kan me alleen bekoren,
Uw medeminnaer zyn, en my u af doen ſtaen.
Hoe zalig is het lot, hoe rustryk 't rein geweten
Der ongerepte Non, wiens hart zich zuiver hield!
Terwyl zy 't aerdsch vergeet, leeft zy, van 't aerdsch vergeten,
Daer nooit heur rein gemoedt van ſnoode tochten krielt.

Haer

Haer beê word ſtaeg verhoort; haer wensch is Gods behagen.
Nu volgt de zoete rust dan de arbeidt haren wil;
De kalmte harer ziel kan waken, weenen, klagen;
Haer driften zyn bedaert, haer hartstochtſtormen ſtil;
Heur droeffenis baerdt vreugdt; haer zucht word opgenomen
Naer Godt, die haer in 't licht van zyne gunst' doet ſtaen.
't Inluistrend Engeldom verſchaft haer gouden droomen,
De Hemelbruidegom bied haer den trouwring aen.
Voor haer zingt ſtaeg het koor der zuivre maegdereijen
Het heilig bruiloftliedt; Godt doet, haer deugdt ten prys',
Der Serafynen rei een' hemelgeur verſpreijen;
Voor haer bloeit de eêlſte roos in 't zalig paradys.
Op 't ſtreelende geluidt der hemelſche çymbalen
Bezwykt en luikt ze allengs, al ſtervende 't gezicht,
Ja ſmelt gansch weg op 't zien der luisterryke ſtralen
Van Gods almogendheit in 't eeuwigblinkend licht.
Heel andre droomen, gansch onzalige gedachten
En driften houden ſtaeg myn ziel in haer geweldt,
Wanneer myn heete drift, op 't einden van myn klagten,
Al 't geen Gods yvergeest verbryzelt had herſtelt.

Dan ſlaept de ziel en laet Natuur haer vry vermogen,
Dan ylt myn losſe drift naer u om wien ik blaek.
o Nachtverſchrikkingen! gy doodt en vleit myn pogen.
Hoe wordt de ſchuldt geſterkt door 't denkbeeldt van 't vermaek?
De heete tochten doôn dan al de magt der reden,
En voên een liefdebron waervan myn boezem zwelt.
Ik hoor u, 'k zie u, 'k ſtaer op uw bekoorlykheden,
'k Hou uw verſchynſel' in myne armen vast geknelt.
'k Word wakker... 'k zie u niet; ik hoor u niet meer ſpreken.
'k Roep u, uit al myn magt'; maer och! gy hoort my niet.
'k Word door uw ſchim zoo ſtuursch, als door u zelf', ontweken;
Ik ſtrek myne armen uit, ik wenk haer, maer zy vlied.
Om weêr te droomen ſluit ik myn gewillige oogen.
'k Roep: „ waerd bedrog, keer weer! beguigling, ſta my by!
Het koomt niet. Hierop dunkt my weêr, dat we, opgetogen,
Elkanders harteleet beweenen, zy aen zy',
Daer, in een aeklig woudt vol nare en dootſche paden,
Om een vervallen ſlot de vale klimöp groeit,
Of daer de rotſen, als met ons verdriet beladen,
Neêrhangen op de zee, die hunnen voet beſproeit.

Al baert dit droevig oordt my duizend zielverdrieten,
Ik vond hier echter iet tot troost in myn gekwel,
Wyl ik'er ſchreijende uw gezelſchap mogt genieten.
Maer in dit zoet genot verneem ik, dat gy ſnel
Naer boven vaert, my wenkt, opdat ik u zou volgen.
Waerop een zwarte wolk ons ſcheid, u gansch bedekt;
Terwyl een felle ſtorm, als razende en verbolgen,
De ſtille zee beroert, het woên der golven wekt.
Ik ſchrik, vlieg op, doch zie dat droef gezicht geſtadig,
'k Ontwaek met al het leet waermeê ik ging te rust.
Licht wyst de Hemel, u veel meer dan my genadig,
U 't heilſpoor tusſchen last en lieffelyken lust.
Uw leven is een kalmte een ſtille vloedt van zegen,
Nooit woelende of beroert door heet of driftig bloedt,
Stil, als de zee, wanneer geen winden zich bewegen,
Noch hunne ontruste geest de waters ruiſchen doet;
Bedaert, gelyk de geest eens heiligs, die zyn zonden
Geheel zyn uitgewischt door de opperſte Genaê;
Zoo vriendlyk, als 't gelaet, waermeê, in droeve ſtonden,
Gods lieffelyke troost het menschdom koomt te ſtaê.

Koom

Koom, koom, myn Abelard! wat vreest ge? wil niet dralen;
De toorts der Liefde brandt toch voor de dooden niet.
Men teugelde uw natuur, de godsdienst ſtelt u palen;
Gy zyt yskoudt; ik volg 't geen my de min gebied.
Nogthans is myne vlam van zulk gering vermogen,
Als die, wiens gloedt in 't graf de doodbus flaeuw verlicht,
Doch waer ik vliê, wat ooit zich opdoe voor myne oogen;
Uw lieflyk denkbeeldt volgt me en zweeft voor myn gezicht.
't Ryst voor my op in 't woudt, 't wil van 't altaer niet vluchten;
't Bevlekt myn ganſche ziel en laet my nimmer vry.
'k Spil 't heilg morgenuur, met ſtaeg om u te zuchten;
Uw beeldnis, al myn lust, weerd vaek myn' Godt van my.
'k Verbeeld me in elk gezang uw ſchoone ſtem te hooren.
Met elke bedekrael' ontvalt my eene traen.
Als 't heilig orgelſpel de zielen lokt door de ooren,
En 't wierookvat zyn' geur ten hemel op doet gaen,
Kan dikwyls één gedachte al de aendagt van my weren.
Waskaerſen, priesters, kerk, 't ſchud al voor myn gezicht.
Myn ziel ſchynt in den gloed der liefde te verteren,
Daer ik myne oogen vest op 't vlammend Outerlicht.

Ei koom, terwyl ik hier, bedroeft, bedeest, verlegen,
Godvruchte tranen in myn ſchreijende oogen gaêr,
Terwyl ik biddende in het ſtof lig neêrgezegen,
En myne ziel de komst van 't heillicht wordt gewaer.
Koom, durft gy, ga, met al uw minnelyk vermogen,
Den Hemel zelfs te keer, en gun myn hart hem niet.
Wisch door de minzaemheit van uw verwinnende oogen
In my het denkbeeldt uit van 's hemels ryksgebiedt.
Ontneem my die genaê, die droefheit, al die tranen!
Laet my van al 't berouw in 't minst geen overſchot!
Trek my te rug daer gy my 't hemelſpoor ziet banen!
Sta 't helſche moordrot by, ruk, ſcheur my van myn' Godt!
Neen: wyk, zoover als 't oost van 't west is afgelegen!
Dat wy door hoog gebergte en zeen geſcheiden zyn!
Och! koom niet! ſchryf my niet! laet ik u nooit bewegen!
Wat ſmert ik om u ly', deel nimmer in myn pyn!
'k Ontſla u van uw woordt, van uw belofte en eeden,
Verzaek, vergeet me, opdat myn liefde u niet verleid'!
Schoone oogen, teeder hart, beminde aenloklykheden,
Die nog myne oogen ſtreelt, vaert wel in eeuwigheit.

Koom, hemelſchoone deugdt, aenminnige Genade!
Koom, o Vergetenheit, die de aerdſche zorgen ſtaekt!
Hoop, blyde hemelſpruit, wiens troost ons koomt te ſtade,
En gy, Geloof, die ons hier vroeg onſterflyk maekt!
Koomt in, gy zult by my een gul onthael erlangen.
Omärmt my, geeft my rust; hoort Eloïze u noôn,
Daer ze in heur nare çel van droefheit zit bevangen,
Of op een tombe leunt, een nabuur van de doôn.
'k Hoor in elk windje my een ſtille ſtem genaken;
't Is meer dan Echoos galm, 't geen op dees muren ſtuit.
Daer ik de dooden hier by 't lamplicht blyf bewaken,
Hoorde ik uit gindſe kist, zoo ſtraks, een dof geluidt.
„ Koom, droeve Zuster, koom [dus klonk het naer ik meende]
„ Hier is uw plaets, koom hier, o Zuster, dael hier in.
„ 'k Was eertyds u gelyk, ik bad, ik beefde, ik weende;
„ Toen een ſlavin der Liefde en nu een Engelin.
„ Geen onrust koomt nu ooit myn' zoeten doodſlaep ſtoren.
„ Omhoog weet Liefde of Trouw van ſmert noch ongedult.
„ Zelfs heeft het bygeloof hier alle magt verloren;
„ Geen mensch, maer Godt alleen vergeeft ons hier de ſchuldt.

Hier

Hier zwygt ze. Ik koom, bereid me uw hemelſche prieelen
Waer rozegaerdt, gebloemte en palmloof eeuwig bloeit.
'k Ga heen daer ſtilte en rust Gods minnaresſen ſtreelen,
't Gezuiverd liefdevuur in Englenboezems gloeit.
Laet my, o Abelard, dees laetſte gunst verwerven;
Baen my den ſteilen weg naer 't hemelhofgezin,
Omärm, wanneer myn mondt verbleekt, myne oogen ſterven,
Myn vlotte ziel en zuig myn' laetſten adem in.
Neen! voer veel liever dan, met kerkgewaedt omtogen,
Met uw beklemde vuist' de waskaers bevende aen;
Houd dan het heilig kruis voor myne ſcheemrende oogen;
Leer my en leer van my het ſterflot ondergaen.
Aenſchouw dan Eloïze, eertyds al uw vertrouwen,
De voedſter van uw vreugd', de bron van uw gezucht.
't Zal dan geen misdaedt zyn my teeder te beſchouwen,
Zie hoe de rozeblos dan van myn wangen vlucht'.
Zie in myne oogen dan het laetſte vonkje kwynen;
Ja ſtaer op my, zoolang ge u aen myn zy' bevind',
Tot myn gezicht en pols en adem gansch verdwynen,
En gy, o Abelard, niet langer wordt bemindt.

De doodt, die wysheit leert, toont aen dat onze zinnen
Op al te bros een ſtof verzot zyn en geſtelt,
Wanneer we een' ſterveling, een' nietig' mensch beminnen.
Ach! dat, als 't hoog beſluit uw ſchoone leest eens velt,
[Die bron van al myn ſchuldt en teedre zielvermaken]
Uw laetſte doodſnik in verrukkingen verdrink',
De Hemel nederdael', Gods Englen om u waken,
Gods glans u uit de poort des heils in de oogen blink'!
Dat u de heiligen omärmen en belonken,
Met zulk een liefde, als ooit tot u myn' boezem trof!
Och! mogt' één graf myn' naem by uwen naem doen pronken,
Myn min der eeuwigheit inënten op uw' lof!
Wanneer dan, na verloop van eeuwen, als myn ſmarten
Geëindigt zyn, geen leet myn zinnen meer ontroert,
't Geval twee dolende Gelieven, eens van harten,
Aen Paraclets gebouw en zilvren ſprongen voert,
Dan zullen ze op den zark hun hoofden t'ſamen ſteken,
De een 's anders tranennat indrinken, en elkaêr
Toezuchten, vol van rouwe, en uit ontferming' ſpreken:
„ Dat onze min de ſmert dier Twee nooit evenaer'!

Als 't ſchelle hozanna, in 't ruim der tempelbogen,
In de offerplechtigheên een' gloenden yver wekt,
En niemant, by geval, zyn heilbeſchouwende oogen
Laet dalen op den ſteen, die onze lyken dekt,
Zal de aendacht zelf, al zou 't haer' heilſmaek iet verkorten,
Op ons zich vesten en op 't hemelsch ſlechts in ſchyn;
Ja om ons droevig lot een menschlyk traentje ſtorten,
Doch deze teederheit zal haer vergeven zyn.
Voorwaer zoo 't noodlot ooit een' Dichter 't leet doe dragen,
Doe deelen in 't verdriet, 't geen 't my hier lyden doet,
En, in afwezigheit, geheele jaren klagen,
Daer hy het voorwerp van zyn liefde misſen moet;
Dat die, indien 'er één in zoo veel leets kan deelen,
Zoolang, zoowel bemint, ons lot verhaele op maet;
De welgezongen ramp zal myne grafrust ſtreelen:
Die 't meest' daer van gevoelt, is 't best daertoe in ſtaet.
1747.

K. VAN BAERLE

GEVOLGT.

Schuw de Ondeugdt zoo gy wilt dat zy u ſchuwen zal.
Boei uw begeerlykheên zoo wordt gy zelf ontbonden.
Die deze weereld ſchuwt bewandelt de andere al.
Hy die den wellust mint, zit diep in 't ſlyk der zonden;
Doch die de zonde haet heeft zich daer uit gered.
De weg ter deugd' is ook de weg naer 's hemels hoven.
Dien 't rouwt dat hy zyn ſchreên van 't heilſpoor heeft gezet,
Is 't Appenynsch gebergte in hoogte ver te boven.
Die eerlyk leeft is reeds veel hooger dan de maen.
Die, 't godloos leven wars, den godsdienst aen blyft hangen,
Staet in het vast geſtarnte, en die, met al zyn daên,
In 't weldoen trouw volhart is al by Godt ontfangen.

1747.

LYK-

LYKKLAGT
OVER
SEMANTHE;

ONGELUKKIGLYK IN ZEE VERDRONKEN.

Waer ligt myn Bruidt? waer ſchuilt haer lyk?
Op 't bar en aeklig ſtrandt, of in de wreede baren,
Of op den grondt der zee, bedekt met wier en ſlyk?
Zoekt, droeve minnegoôn! zoekt waer het zy vervaren!

Dat is geen rustbedt voor die maegd',
De ſlym van 't drabbig diep geen doodkleedt voor de leden
Van Haer, wiens hemelsch ſchoon elks oogen heeft behaegt;
En om wiens doodt elks hart van droefheit word doorſneden.

Brengt de Ongelukkige elders heen;
Naer dyk of beemdt, waer kruidt en bloemen de oogen ſtreelen,
Waer nachtegalen ſtaêg, met zangerig geween,
Haer uitvaert vieren, uit naburige priëelen!

Laet

Laet daer, uit de eêlſte rozengaerd',
De rozen op de ſneeuw haers boezems zich verzamen;
De jasſemynen, wie ze in bleekheit evenaert,
Waer zy te rusten ligt, al hare geuren aêmen!

Laet daer, in 't daeuwryk morgenuur,
De kamperfoelyën heur zuivre druppels ſtrooijen,
En de eêlſte Aenminnigheên der geestige Natuur'
Het rykbebloemde graf van myn SEMANTHE tooijen!

Licht dat men daer een beek verneemt,
Die 't morrende geruisch van heur ontroerde baren,
Dat naer den ſchorren klank der treurgezangen zweemt,
Met 's Minnaers rouwgeluidt en jammerklagt' zal paren.

Laet my daer ſterven aen heur zy',
Opdat des noodlots magt op my geen vat meer vinde;
Want van wat nut, helaes! is 't leven nu voor my,
Voor my, die alles mis, wat myne ziel beminde?

AEN GODT.

o Godt! uw oordeel is met billykheit omgordt:
Gy ſchenkt ons graeg uw gunst, maer 'k heb zooveel misdreven,
Dat uwe Algoedheit my myn ſchuldt niet kan vergeven,
Of uw Rechtvaerdigheit word in haer recht verkort.

Myn godloosheit verdient dat ik getuchtigt word',
Zy laet aen u de keus wat ſtraf my zal doen ſneven;
Ja uw belang ontzegt my 't altooszalig leven;
Zelfs zag' uw Liefde my graeg in 't verderf geſtort.

Volbreng uw ſtreng beſluit, uw eer verbied u 't dralen.
Spot met myn tranen, tref my met uw blixemſtralen,
't Is tydt; daeg my ten ſtryd', 'k heb u ten ſtryd' gewekt.

'k Smeek, ſnevende, de handt, die ik u op zie heffen.
Doch, Heer, op welk een plaets zal my uw donder treffen,
Die met het dierbaer bloedt uws ZOONS niet zy bedekt?

Naer het Fransch van den Heer des Barraux; een der grootſte Vrygeesten in Vrankryk; na zyne bekeering.

1749.

OP DE NEDERDUITSCHE STICHTELYKE GEDICHTEN VAN FRANS DE HAES.

o Schoone Zangnimf van den godgezinden Zanger,
Wees welkom! leid uw' Heer naer 't hof dat lauwren deelt;
Zyn kuiſche boezem gaet van hemelsch dichtvuur zwanger,
Terwyl zyn wyze handt het heilig ſpeeltuig ſtreelt.
Apolloos razerny heeft hem tot zang bewogen,
Noch zyne tong gelaeft uit Aganippes vloed',
o Neen. een hemelgeest, gezonden uit den hoogen,
Beroert hem, vol van God', omſtraelt door beter gloed'.
DE HAES, een parel aen de kroon' der Burgeryë,
Wier ſtat de Rotte kuscht, met kabbelenden zwier',
Beveelt den mond' des Tyds dees' galm der Poëzyë,
Dees vaerzen, die hy ſpeelde op zyn gewyde lier,
Opdat ze, door de Faem begunstigt, blyven leven,
En op de kieſche tong des laten nazaets zweven.

Uit het Latyn van den Heer P. Burman, den jongen.

1745.

TER

TER EERE

VAN DEN

WELEDELEN GROOTACHTBAREN

HEER

PIETER RENDORP,

TOT BURGERMEESTER DER WEERELD-BEROEMDE KOOPSTAT AMSTELDAM VERKOREN, DEN Iſten *VAN SPROKKELMAEND' DES JAERS* MDCCXLVI.

Treed uit, o Burgerheer! o RENDORP, koom te voorſchyn!
De ſtoet der groetenden verbeid u voor uw huis.
Treed uit! de drom uws volks, opdat hun yver doorſchyn',
Blaekt om u na te treên met juichend feestgedruis.

Daer koomt, daer koomt hy aen, omringt van Burgervaderen!
Ei zie hoe deftig hem de purpren mantel ſtaet.
Gelyk de morgenzon, op heur robynen raderen,
Van Cynthus kruin' het veldt verkwikt door heur gelæet;
Aldus verkwikt hy, waer zyn vriendlyke oogen weijen,
Elks hart hem toegewyd. De vreemden huwen thans
Hun ſtem aen 't handgeklap der blyde burgrenreijen.
't Heilwenſchende geluidt beklimt den ſtarrentrans.
In hem, die uit den ſtamm' van Gysbrecht is geſproten,
Verwelkoomt de Amſtelſtat haer' wakkren Stichter weêr.
Des zingt het juichend Y, op trippelende noten;
„ Lang blyve ons RENDORP by! lang leef de Burgerheer!
Zyn eernaem klinkt uit hoog- en laeggetoonde ſnaren.
Markt, wyk en graft en ſtraet, ja alles zingt van hem.
Durft gy, myn Zangeres, in al den drang dier ſcharen,
Zoo veler Dichtren zang verzellen met uw ſtem?
Ja RENDORPS heusheit zelf heeft u tot zang gedreven,
Zy ſterkt uw teedre handt in 't ſtreelen van de lier.
Ontbreekt de vinding u? de blydſchap zal ze u geven;
Ja de achting leert u thans den losſen cyterzwier.

'k Zal Gysbrechts Stat, nu recht vol heils, dan zingende eeren;
De ſtat voor wie 't geluk der nabuurſteden zwicht;
Want nu, nu zal in haer de goudëeuw wederkeeren,
De dag ſteeds flonkeren met altooshelder licht.
De ſchat des Overvloeds zal haer zyn toegeheiligt,
Al de aerd' gewagen van haer heilryk koopgerucht.
Gy kunsten, door zoo groot een' Voedſterheer beveiligt,
Beurt, moedig op die eer, uw kruinen in de lucht.
't Gelukt de Wysheit nu aen 't roer der Stat te pryken,
Met de ongekreukte Trouw en Vroomheit aen haer zy'.
Dat RENDORPS naem nu praele in eeuwige kronyken,
't Nieuw jaer, ſints dezen dag, elk ſtaeg tot heil gedy'!
Leef lang, o BURGERHEER! leef lang, grootächtbaer Vader
Des Vaderlands! ei blyf my gunſtig, als voorheen.
Vind gy tot uw vermaek niets beters, wyze Raden,
Zoo vaek gy, mat van zorg', van 't kapitool zult treên,
Ik bid u, wenk dan my; ik zal my vaerdig houden.
Wil met uw wyze reên dan weêr myn' geest verzaên.
Gun my de teekens van de wysheit der aelöuden,
Uw' wellust, groote Man, met u weêr gaê te ſlaen.

Te zien met wat beleidt zich onze vaders kweten,
In 's Lands bedrukten nood', tot heil van Batoos wyk.
Laet andren, in 't geſtoelt' des hoogen ſtaets gezeten,
Hun zeên veranderen; gy blyſt uzelf' gelyk:
Uw Deugdt, die nimmer wenkt in voorſpoedt of gevaren,
Doet u, doorluchte Man, haer voorbeeldt evenaren.

Gevolgt naer het Latyn van den Heer Mr. Herman Berewout de Bereſtein.

BLADWYZER

DER

GEDICHTEN.

Vredezang aen de Wel Edele en Mogende Heeren Zeeraden ter Admiraliteit op de Maes. – – – – *Bladz.* 1

TAFEREELEN.

Tafereel der Wraekzucht. – – – – 25
——— *der Zachtmoedigheit.* – – – – 33

WEESZANGEN.

De Dankbaerheit. – – – – – – 45
Gods Voorzorg over Hollandt. – – – – 51
Vredeölyftak. – – – – – 57
Tafereel der Boetvaerdigheit. – – – 63
Nieuwjaerszang. – – – – – 69

MENGELDICHTEN.

EERSTE BOEK.

De Dichtluim. – – – – – 77
Tuinwet. – – – – – 90

Hu-

BLADWYZER.

Huwelykstrouw aen den Heere Antoni van Vollenhoven. Bladz. 91
De Tydt, den Heere Wouter de Kemp toegezongen. — — 97
Tuinzang aen den Wel Edelen Heere Mr. Gualterus Simon Hulshout. — — — — — 107
Op Hellevoetſluis — — — — 113
— den Beer, — — — — — 116
Aen Rubroek. — — — — — — 117
Voor het Huis van den Heer Willem Lonis, Leeraer van Gods gemeente in den Koorndyk. — — 118
Byſchrift in de Kerkenkamer der Doopsgezinden te Rotterdam. 119
——— op de Wynkoopers Gildekamer te Rotterdam. — 119
Op Arion kunstig met de Pen getrokken door Kornelis Okkerſe, ter eere der Vedelkunste van den Heer Hendrik van der Ameide. — — — — — 120
Opſchriften voor vyf Drinkglazen door den Heer Adrianus Bisdom naer Oostindiën medegenomen. — — 121
Opſchrift voor den kunstiggedreven zilveren Beker, vereert door de Ed. Heeren Kollonellen en Kapiteinen aen den Edelen manhaften Krygsraed' der Stat Rotterdam. — 123
In het Stamboek van den Heer Mr. Gerard de Haes. — 126

MENGELDICHTEN.

TWEEDE BOEK.

Danköffer aen den Doorluchtigen Vorst en Heere Willem Karel Henrik Friſo, Prinſe van Oranje en Naſsau, Erfſtathouder, Kapitein- en Admirael Generael der Vereenigde Nederlanden, enz. enz. enz. — — — 129
Dankzang aen den Wel Edelen geſtrengen Heere Mr. Diderik van Hogendorp. — — — — 135

Dank-

BLADWYZER.

Danköffer aen den Heere Frans de Haes. — *Bladz.* 138
Dankzang aen den Heere Antoni van Vollenhoven. — 139
Aen den Heere Mr. Jan de Timmerman. — — 144
—— *den Wel Edelen geſtrengen Heere Mr. Jakob Bisdom.* 145
Dichtöffer aen de Wel Edele Geboren Vrouwe, Mevrouwe Elizabeth Adriana Bakker, Echtgenote van den Wel Edelen Geſtrengen Heer Mr. Jakob Bisdom. — 155
Toejuiching aen den Wel Edelen Grootächtbaren Heere Mr. Engelbert van Berckel, toen zyn Wel Ed. ten tweede male Burgemeeſter der Stat Rotterdam wierd. — 161
Nugalm aen den Wel Edelen geſtrengen Heere Mr. Hugo Cornets de Groot. — — — — 165
Aen den Wel Edelen geſtrengen Heere Mr. Abraham van Helsdingen. — — — — — 169
Ter Bevordering van den Heere Gerardus Stephanus d'Edel Cocq, tot Meeſter in beide de Rechten. — — 172
Aen den Wel Edelen Achtbaren Heere Mr. Adriaen Paets. 173
—— *Hoog Welgeboren Heer Willem Baron van Waſſenaer.* 177
—— *Wel Edelen Geſtrengen Heere Maerten Penning, Kornelis Zoon.* — — — —— 182
Groet aen Willem Fredrik Hendrik, jonggeboren zoone van den Hoog Welgeboren Heer Willem Baron van Waſſenaer. 185
Welkomkus aen het Eerstgeboren Zoontje van den Heer Pieter vander Wallen en Juffrouwe Agatha Brakel. — 189
Aen den Wel Edelen Heere Pieter Johan van Berckel. 195
Eerſpoor voor de Wel Edele Heere Gebroederen Pieter Johan en Engelbert François van Berckel. — — 197
Lierzang ter Inwyinge van den Eerwaerdigen Heer Franciscus Burmannus, Francisc. zoon Francisc. Kleinzoon, tot Hoogleeraer der H. Godgeleerdheit in de Hooge Schole te Utrecht. 201

BLADWYZER.

Ter inhuldiging van den Wel Edelen Heer Engelbert Francois van Berckel, tot Doktor der beide Rechten. Bladz. 205
Eerkroon voor den Wel Edelen Heere Pieter Johan van Berckel, toen zyn Wel Ed. in de Hooge Schole te Utrecht tot Dokter der beide Rechten wierd ingewyd. 209
Herdenking aen den Heere Gerrit Teysſen, en Mejuffrouwe Simonia Jakoba van Oostrum, Echtgenooten. — 213
Schilderkroon voor den Heere Gerard Braemcamp. — 219
Aen den Heere Pieter Langendyk. — — — 226
Op het vertrek van den Eerwaerden Heer Jakobus Boon, Leeraer der onveranderde Augsburgſe Geloofsbelydenisſe, uit den dienst der Kerke te Rotterdam naer de gemeente te Amſterdam. — — — — — 233
Aen den Heere Frans de Haes, van eene ſmertelyke kwael herſtelt zynde. — — — — 236
— *Kornèlia Kloribus met Johannes Molinæus, voorbruiloft des Lams.* —— — — — 237
Laetſte Dichtſnak. — — — — — 241

AFBEELDINGEN.

De Beeldenis van den Wel Edelen Geſtrengen Heer Mr. Gerard Arnout Hasſelaer. — — — — 245
Op de Afbeelding van den Wel Edelen Geſtrengen Heer Mr. Jakob Bisdom. — — — — — 246
Afbeelding van Mevrouwe Elizabeth Adriana Bakker, Echtgenote van den Wel Ed. Geſtrengen Heer Mr. Jakob Bisdom. — — — —— 247
Op de Afbeelding van den Heer Mr. Nikolaus Montauban. 248
De Afbeelding van den Eerwaerdigen Heer Patroklus Luiken. 249
Afbeelding van den Heer Adriaen Slegt. — — 249

Op

BLADWYZER.

Op de Afbeelding van den Heer Petrus Albertus van Hagen. — — — — — 250
Op eene Beeldenis van Koning David. — — 251
Desideer Erasmus. — — — — 252
Op de Afbeelding van Jooft van den Vondel. — 253
— — — — — *Kasper van Baerle.* — 253
— — — — — *Frans Greenwood.* — — 254
— — — — — *Pieter Langendyk.* — 254

LOFDICHTEN.

Eerkroon voor den Hooggeleerden Heere Mr. Christiaen Henrik Trotz, wegens deszelfs Redevoering over de vryheit van gevoelen en ſpreken den Rechtgeleerden eigen. 257
Op de Gedichten van den Heer Bernardus de Bosch. — 263
Op de Poëtiſche uitbreiding en beſpiegeling over de Euangeliſche gelykenis van den verloren Zoon door Frans de Haes. — — — — — — 267
Aen den Heer Joän Couck op zyn Ed's verzameling van 't Gebedt des Heeren, door de meeste Nederlandſche Dichters in dichtmaet gebragt en uitgebreidt. — 273
Op 's Heilands Kruisgeſchiedenis, door Ary Wys. 276
Op de Afbeeldingen der Graven van Hollandt door den Heer Pieter Langendyk. — — — 279
Op de godgeleerde en andre Aenteekeningen van Joannes Hoogeveen. — — — 284
Op de Stichtelyke Gedichten van Frans de Haes — 285
Op den vierden druk van Abraham den Aertsvader door Arnold Hoogvliet. — — — 289
Aen den Heere Jan de Marre, op de uitgaef van zyne Beſpiegelingen over Gods Wysheit in 't beſtier der Schepſelen; en Eerkroon voor de Caeb de goede Hoop. — 291

BLADWYZER.

Op de Stichtelyke Gedichten van Lukas Burgvliet. Bladz. 295
Op het derde Deel der Gedichten van den Heer Pieter Langendyk. —— —— —— —— 299
Op de Hiſtorie der Pauzen of Biſchoppen van Romen door Bower, in 't Nederduitsch vertaelt door den Heer Johannes Brak. —— —— —— 303
Verklaring van eene Bybeltytelplaet. —— —— 309
—— —— *de Tytelplaet voor de ſtichtelyke Gedichten van Lukas Burgvliet.* —— —— —— 311
—— —— —— —— —— *Artſenywinkel van Wouter van Lis M. D.* —— —— —— 313
—— —— —— —— —— *Verhandeling der Lyfſtraffelyke Misdaden en hare Berechtinge door Benedictus Carpzovius R. G. in de Nederlandſche ſprake overgebragt door den Heer Mr. Diderik van Hogendorp.* —— —— —— —— 315

VERTALINGEN.

Brief van Eloïza aen Abelard. —— —— 321
K. van Baerle gevolgt. —— —— —— 350
Lykklagt over Semanthe, ongelukkig in zee verdronken. — 351
Aen Godt. —— —— —— —— 353
Op de Nederduitſche Stichtelyke Gedichten van Frans de Haes. —— —— —— —— 354
Ter Eere van den Wel Ed. Groot Achtbaren Heer Pieter Rendorp, tot Burgermeeſter der weereldberoemde Koopſtat Amſteldam, verkoren den Iſten van Sprokkelmaend' des jaers MDCCXLVI. —— —— 355

VERBETERINGEN

der voornaemſte

DRUKFEILEN.

Verand.				
Bladz.	6 *reg.*	7 *ſtaet*	reedloos, my 't gewaedt durft van het	*lees* redenloos, 't gewaedt my durft van 't
——	9 —	20 ——	in Sileſië is gevallen; - -	*lees* in Sileſie is gevallen;
——	13 —	1 ——	Vervulde' - - - - -	— Vervulde 't
——	—	14 ——	geſlelt - - - - - - -	— geſtelt
——	19 —	6 ——	't Rustvoerende - - -	— 't Rustvoedende
——	—	8 ——	vyandelyke - - - -	— vyandlyke
——	29 —	10 ——	overzoenbaerheit - -	— onverzoenbaerheit
——	67 —	3 ——	borst - - - - - - -	— berst
——	79 —	2 ——	ſpitsvoudigheên - - -	— ſpitsvondigheên
——	—	17 ——	glinſterde - - - - -	— ſtraelden
——	80 —	1 ——	ſcheen met ſtamelend -	— ſtamelde met lief
——	—	2 ——	En lachjes elk te groeten -	— Daer 't elk met lachjes groette
——	—	4 ——	ontmoetten - - - -	— ontmoette
——	87 —	2 ——	Uterpe - - - - -	— Euterpe
——	—	5 ——	is zy Thalia, in ſchyn -	— ſtreelt ze ons in Thalia's ſchyn
——	92 —	19 ——	eensgtzinde - - - -	— eensgezinden
——	99 —	7 ——	nu - - - - - - - -	— uw
——	104 —	16 ——	't Stichten - - - -	— 't Stichtte
——	106 —	17 ——	wree - - - - - - -	— wee
——	119 —	3 ——	Doopsgezinde - - -	— Doopsgezinden
——	146 —	6 ——	bruischt in brand - -	— bruiſche en brand'
——	158 —	5 ——	leeme - - - - - - -	— leemen
——	191 —	11 ——	opgezet - - - - - -	— gezet
——	—	15 ——	Simion - - - - - -	— Simeon
——	211 —	9 ——	muitzicht' - - - -	— muitzucht'
——	215 —	16 ——	Therſalys - - - -	— Thesſaeljes
——	241 —	4 ——	Kom ryst - - - -	— Kom rys
——	260 —	15 ——	gehoort - - - - -	— gehoont
——	293 —	3 ——	tindelende - - - -	— tintelende
——	325 —	9 ——	in - - - - - - - -	— en
——	332 —	9 ——	weten - - - - - - -	— weren
——	349 —	3 ——	niemant - - - - - -	— iemant